

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ
ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
за трета подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

**ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
ЗА ТРЕТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА
В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ**

Варна, 2018

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ТРЕТА ПОДГОТВИТЕЛНА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И В УЧИЛИЩЕ

Автори на разработките по образователни направления:

Български език и литература – проф. д-н Маргарита Тодорова Терзиева,
Миглена Тодорова Лазарова, Камелия Москова Йорданова

Математика – доц. д-р Виолета Йорданова Ванева, доц. д-р Ася Симеонова Велева,
гл. ас. д-р Галина Георгиева Георгиева, Христина Димитрова Балушева

Околен свят – д-р Ели Георгиева Георгиева

Изобразително изкуство – гл. ас. д-р Валентина Тодорова Радева,
Павлинка Георгиева Памукова

Конструирание и технологии – доц. д-р Светла Христова Петкова

Физическа култура – проф. д-р Антоанета Иванова Момчилова

Художници – автори на
графичния дизайн и корица: инж. диз. Христина Иванова Дякова
Живко Иванов Рухов
Редактор Светла Костова
Коректор Зоряна Стоянова

Българска. Първо издание. 2018 г.
Формат 60x90/8.
Печ. коли 28
Издателство „Бит и техника“ ООД,
Варна 9009, ул. „Кап. Райчо Николов“ №101

ISBN 978-619-7457-66-7

© Маргарита Тодорова Терзиева, 2018
© Миглена Тодорова Лазарова, 2018
© Камелия Москова Йорданова, 2018
© Виолета Йорданова Ванева, 2018
© Ася Симеонова Велева, 2018
© Галина Георгиева Георгиева, 2018
© Христина Димитрова Балушева, 2018
© Ели Георгиева Георгиева, 2018
© Валентина Тодорова Радева, 2018
© Павлинка Георгиева Памукова, 2018
© Светла Христова Петкова, 2018
© Антоанета Иванова Момчилова, 2018
© Христина Иванова Дякова – графичен дизайн и корица, 2018
© Живко Иванов Рухов – корица, 2018
© Издателство „Бит и техника“ ООД, всички права запазени, 2018

ПРОГРАМНА СИСТЕМА „ЗЛАТНОТО КЛЮЧЕ“

Приетият през 2016 г. Закон за ПУНУО и измененията в свързаната с него Наредба №5/03.06.2016 г. за предучилищното образование определят като задължителна подготовката на децата на 5 – 7-годишна възраст и отчитат мястото на подготвителните групи като естествен свързващ елемент в образователната спирала „детска градина – училище“. Наредбата определя държавните образователни стандарти (ДОС) и очакваните резултати в предучилищното обучение, съобразени изцяло с психо-физическите особености на децата на тази възраст, както и с изискванията за организиране на дейностите в педагогическия процес и прилагане на програмните системи.

Ръководени от нормативните разпоредби и необходимостта от иновативни педагогически решения и инструментариум съобразно динамично променящата се обкръжаваща децата среда, университетски преподаватели и действащи учители обединиха усилията си в авторски колектив за създаване на дидактичната система „Златното ключе“. Системата се състои от одобрените от МОН познавателни книжки и техните електронни варианти по образователните направления „Български език и литература“, „Математика“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Конструиране и технологии“ и „Музика“. Тя включва и допълнителни образователни ресурси, като:

- книга за учителя с методически указания за провеждането на всяка педагогическа ситуация по отделните образователни направления (включително физическа култура), литературни текстове, текстове на песни и описание на музикални и спортноподготвителни игри;
- книга за учителя по музика с подробни методически разработки на ситуацияите със съвременни интерактивни методи, игри по ТРИЗ педагогика, игрови елементи по музикална система „Шулверк“, нотно приложение на народни и популярни песни, авторски и други музикално-дидактични, музикално-подвижни и фолклорни игри, сценарии за тържества;
- примерно годишно тематично разпределение по седмици и по направления;
- портфолио на детето, включващо тестова батерия със задачи по всяко образователно направление и чек лист в удобен табличен вид за нанасяне на резултатите от проследяване постиженията на детето (входно и изходно ниво), картони за отбелязване на индивидуалните особености, предпочитания, впечатления, интереси и желания на детето, папка за събиране на материали от практическата дейност на детето – фотографии, рисунки, картички, апликации и други;
- христоматия по български език и литература;
- сборник с приказки на различни етноси и народи;
- автодидактични игри по български език и литература и математика;
- комплект от материали за практическа работа по конструиране и технологии;
- нагледни дидактични табла по всички образователни направления и други.

Основна цел на усилията на авторите при разработване на системата и помагалата към нея е те да бъдат достъпни за всички деца на прага на училището. Предложените в книжките дидактични игри, упражнения и конструктивни модели позволяват реализиране на постепенна смяна на доминиращата игрова дейност (като процесуална стимулация) с дейности, в които се диференцират игровите от учебните мотиви – игра с учене, без да се слага рамка на педагогическата практика. Всяка една от предложените педагогически ситуации поставя детето в условия на проблемност така, че да предизвика у него желание и готовност да мисли, преживява, решава и действа, да развива своето въображение, емоционалност и инициативност, да прави самостоятелен избор и не на последно място – получените представи и знания да поразжат у него нови въпроси и желание за откривателство и творчество. За целта всяка тема е представена така, че участието в дейностите да бъде за детето интересно приключение със спътник и помощник героя Щурчо, „отварящ със златно ключе“ врата към реални или въображаеми ситуации, в които детето неусетно да придобие необходимите му начални общоучебни умения:

- да слуша и внимава;
- да общува свободно и да изразява собствена гледна точка;
- да обогати речника си, да се стреми да разсъждава, да се ориентира по отношение на времето и пространството;
- да усвои норми на социално приемливо поведение, да създава и поддържа взаимоотношения;
- да възприема задача в целева педагогическа ситуация;
- да се ръководи от правила при решаване на задача по даден образец и словесна инструкция;
- да пренася знания, умения и навици в нова познавателна ситуация;

- да овладява и използва нови способности за решаване на задача съобразно нарастващите му възможности за самостоятелна дейност;
- да преодолява затруднения, да показва готовност и мотивация да опита отново при грешка и да достигне краен резултат;
- да проявява желание за екипна работа, като споделя в групата своите идеи и се съобразява с тези на другите;

- да придобие увереност, че го очаква нещо приятно и позитивно при постъпване в първи клас.

Тъй като готовността на детето за училище е съвкупност от психическа готовност и специална подготовка, овладяването на тези общоучебни умения има за цел трансформирането на получените представи и умения в трайни знания. За целта при подбора и структурирането на образователното съдържание авторският колектив спазва водещите в предучилищното образование принципи:

- Достъпност – чрез игрови мотиви и алгоритми за работа;
- Системност и последователност при планиране;
- Научност – представяне на понятия, съобразени с възрастовите особености, без да се нарушава структурата на съответните науки;
- Интегративност между всички образователни направления;
- Интерактивно представяне на темите и ситуацияите – децата придобиват знания и умения чрез преживяване и емоционална рефлексия (осъзнаване на собствените чувства и емоции);
- Диференциран и индивидуален подход;
- Толерантност и сътрудничество;
- Традиции и визийност – включване на детето в художествено-продуктивни дейности и осигуряване на възможност за обмен на новаторство.

За постигане на очакваните резултати по ДОО Наредба №5/03.06.2016 г. предвижда минимум 15 педагогически ситуации седмично за трета и 17 за четвърта подготвителна група:

	БЕЛ	ОС	Математика	ИИ	КТ	Музика	ФК
3 гр.	2	2	2	2	2	2	3
4 гр.	3	2	3	2	2	2	3

С оглед на по-пълна оптимизация на възпитателно-образователния процес и по-цялостно реализиране на темите и образователното съдържание, заложен в системата, авторите са изготвили примерно годишно тематично разпределение, в което е включена допълнителна педагогическа ситуация по БЕЛ и което би могло да се осъществи седмично в следния вариант:

За трета подготвителна група – общо 16 ситуации

	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
сутрин	ОС БЕЛ	Музика Математика	КТ ФК	Музика Математика	БЕЛ ИИ
след обяд	ИИ ФК	КТ	БЕЛ	ОС	ФК

За четвърта подготвителна група – общо 18 ситуации

	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
сутрин	ОС БЕЛ ФК	Музика Математика	БЕЛ КТ ФК	Музика Математика	БЕЛ ИИ
след обяд	ИИ	ОС КТ	Математика	БЕЛ	ФК

В книгата за учителя заедно с образователните задачи във всяка тема по съответното образователно направление се дават методически насоки за мотивация на децата и реализиране на педагогическите ситуации, без да се рамкира или ограничава учителският потенциал.

На всички педагогически екипи, избрали познавателните книжки, електронните им варианти и другите ресурси на дидактическата система „Златното ключе“, желяем ползотворна и наситена с положителни емоции работа.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Съдържанието на образователното направление „Български език и литература“ е структурирано в следните образователни ядра:

1. Свързана реч
2. Речник
3. Граматически правилна реч
4. Звукова култура
5. Възприемане на литературно произведение
6. Пресъздаване на литературно произведение.

То има за *цел* да формира и развива определени езикови и литературни знания и умения, да възпитава пиетет към прекрасното, да изгражда нравствено-оценъчно отношение към художествената и нехудожествената действителност.

Основните *задачи*, които стоят пред педагога, са:

1. Поставяне на добра практическа основа при овладяване на определени фонетични, лексикални, морфологични, синтактични и стилистични форми на устно общуване с възрастни и с връстници;
2. Възпитаване на художествен усет към произведенията на фолклора и литературата, осмисляне на посланията им съобразно възрастовите възможности;
3. Разкриване многостранния образователен потенциал на редица методи и похвати на езиковото и литературното обучение и въвеждането им като действителен инструментариум в педагогическата практика.

Основна организационна форма са *педагогическите ситуации*, които се подчиняват на конкретни методически изисквания в структурирането и реализацията си:

- плавен преход между отделните моменти във вътрешен план;
- поднасяне на новия материал и затвърдяване на вече изучения чрез разнообразни игрови похвати;
- непринудено въвеждане в света на словото чрез речеви стимули, провокирани проблемни ситуации и др.

При работа върху разделите, свързани с обучението по *български език* и подчинени на определени психолингвистични принципи, детето:

- развива устната си реч чрез овладяване и прилагане на различни видове диалози, съставяне на преразкази и разкази с оглед на поставените задачи и комуникативните ситуации;
- лесно се ориентира се в лексикалното значение на думата; използва названия на имена, признаци, действия; употребява думи с обобщаващо значение;
- съгласува по род и число прилагателно и съществително име; служи си с определени глаголни времена; построява и разширява изречение; определя броя на думите в изречението;
- осъзнава смислоразличителната роля на звуковете; определя позицията на звука в думата; определя броя на звуковете в думата;
- придобива начални графични умения, разпознава графични знаци на букви и т.н.

Художествената литература, независимо дали е родена от предлитературната традиция, или е нечие авторско произведение, е едно от средствата за подготовка на детето за живота, които детската градина умело използва както за образователни, така и за чисто възпитателни цели. Тя притежава житейска убедителност и има голямо емоционално въздействие върху детския свят. Художествените образи помагат на детето да опознае взаимоотношенията между хората, възпитават морални и естетически чувства у него. Литературата изгражда у него усет към красивото и нравственото.

При *възприемане на литературно произведение* се въвеждат елементи на биографичния метод – всеки автор бива представен чрез нагледни и словесни похвати, които разкриват черти от личността и творчеството му. В беседата се въвеждат въпроси, които са освободени от строга императивност и следват определена комуникативна логика. Творбата, освен естетическо облъчване, дава възможност за изпълнение на различни задачи: „дописване“ на финал; заучаване наизуст; съчиняване на собствено произведение с помощта на опорни думи или думи рими; въвеждане в активния речник на художествени словосъчетания; емоционално съпреживяване на проблемите на героя и др.

Пресъздаването на литературното произведение се осъществява чрез куклен театър, драматизация на откъси от произведения, самостоятелни монолози и пр. „Влизането в роля“ изисква повишена емоцио-

налност, умения за проникване във вътрешния свят на героя. Децата се учат да изработват декори, сценични костюми и маски, правят подбор на музикален фон за своето изпълнение.

Налице е неразривна връзка с образователното съдържание на други направления: полагат се физически усилия, имитиращи реалните усилия на героя в драматична ситуация; апликират се или се изработват от различни материали конкретни персонажи; чрез синтеза на слово, музика и танц се възпроизвеждат вековни обреди и традиции; рисуват се моменти, които са оказали най-силно емоционално въздействие върху децата. Чувствата могат да бъдат подсилени чрез досег с театралния „прочит“ и кинопрочита на творбата. В рамките на тези пресътворяващи изкуства се търси пресечната им точка с оригиналното авторско слово.

Учителят играе важна роля в процеса на усвояване на нови езикови и литературни знания чрез:

- търсене на по-гъвкави и адаптивни към езиковите и дидактичните промени от последните години педагогически методи и похвати;
- избора на творба от фолклора и литературата, която трябва да заинтригува, провокира и завладее детското съзнание;
- възпитаване на любов към книгата – от неговата добре премислена стратегия зависи дали утрешните ученици ще бъдат читатели, или ще се дистанцират от книгата и от четенето като процес.

Създадените в условията на прилагането на народната педагогика и на обучаващата (естествена и експериментална) среда в детската градина *игри*, свързани с езикови и литературни знания и умения, допринасят за подготовката на децата за реалния живот, имат връзка с различни човешки дейности и са специфична форма на познание. Дидактична или автодидактична игра, упражнение или творческа експериментална игра – всяка от тях допринася за развитие на творчеството и въображението, става част от детското ежедневие.

Играта се превръща в способ за моделиране на света, на човешките взаимоотношения, затова педагозите имат голямата отговорност да подкрепят образователните, интелектуалните и творческите ѝ импулси, допринасящи за всестраниното развитие на детето.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

1. ЧАСТ

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Хей, септември, ти здравей“

Ядро: граматически правилна реч, свързана реч.

Образователни задачи:

- Актуализиране на умения за участие в диалог – разговор по близка до опита на децата тема: „Моята ваканция“, „В детската градина“;
- Възпитаване култура на речево поведение – да се изслушват, да регулират силата на гласа си;
- Конструирание на съобщителни изречения от две думи.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Децата разглеждат снимки от своята лятна ваканция. Групираат снимките според местата (планина, море, пътешествие...) и ги поставят на табло. Задават и отговарят на въпроси на учителката или другите деца: Кое беше най-интересното място, където сте ходили? Какво правихте там? Какво имаше там, което го няма в твоя роден край?;
2. Децата се стимулират подробно да разказват за изобразеното на снимките (преди и след изобразеното);
3. На децата се предлага да изберат най-подходящите думи за техните разкази: красиви планини, цветни поляни, интересни забавни игри, непознати места.

Тема: „Лятото рисува“

Ядро: възприемане на литературно произведение, речник, граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Възприемане на стихотворението „Лятото рисува“ от Кинка Константинова;

- Насочване вниманието на децата към художествената функция на думите в текста и към настроението, което носят;
- Обогащане на активния речник с думи признаци (определения, епитети, синоними) за охарактеризиране на предмети и явления; упражняване правилна артикулация на звуковете в думата.

Интегративните връзки: с „Музика“, „Изобразително изкуство“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Децата се въвеждат в темата чрез музикални произведения, асоцииращи различно настроение (весело, тъжно). Те избират музиката, която свързват със сезона лято. Припомнят се любими занимания през летния период. Разглеждат се картини, пейзажи през различните сезони. Децата обясняват какво е нарисовано;
2. Предлага се на децата да чуят стихотворението „Лятото рисува“ от Кинка Константинова. Насочва се вниманието им към заглавието на стихотворението и към мисълта как авторът е „нарисувал с думи“ една картина;
3. Разглеждат в познавателните книжки изображения на облаци, море, чадъри. Насочва се вниманието към думите на автора – погали, премина, нашари. Като си припомнят стихотворението, те сами трябва да свържат думите с изобразените ята.

Тема: „Думичка избирам“

Ядро: граматически правилна реч, свързана реч.

Образователни задачи:

- Затвърдяване и систематизиране представите на децата за предметната отнесеност на думите;
- Обогащане на активния речник с прилагателни и съществителни имена; упражняване в правилно съгласуване;
- Упражняване на графични умения – очертаване на фигура по пунктир.
- Заучаване и изпълняване на стихотворение наизуст – „Лятото рисува“ от К. Константинова.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Предлага се на децата да си представят, че са в един голям магазин, в който те трябва да подредят щандовете с различната стока. За да се справят децата, първо им предлагаме да затворят очи и да си представят, че усещат уханието на най-красивите цветя. Стимулират се да назоват имената на различни цветя, които харесват. После се предлагат картинки, между които има и картинки на цветя. Дете избира тези картинки, които са с цветя, и ги слага на отделен рафт. Децата сами слагат етикет (цвете);
2. Отново затварят очи и си представят и усещат аромата на най-вкусните и ароматни плодове. Децата отново изреждат най-различни плодове, а после между картинките избират тези, които са с изобразени плодове. Децата сами слагат етикет (плод). Така могат да се оформят и други групи с предмети;
3. Но на един щанд има етикети (играчка, дрехи...), но няма стока. Децата сами трябва да намерят картинките (предмети), които да подставят до подходящите етикети;
4. Предлага се на децата да си изберат някоя група от предметите в магазина и към всеки да прибавят подходяща дума (например: червена количка, плюшено зайче, голяма кукла...).

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Есенни вълшебства“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Формиране на умения за самостоятелно конструиране на изречения по картинки с есенна тематика, по зададена дума и конкретен въпрос (игри диалози);
- Конструиране и преобразуване на изречения от един вид в друг – съобщителни, въпросителни, подбудителни;
- Практическо възприемане значението на думата и изречението като носител на информация.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. Разгледай двете картини (изображение на гора през лятото и през есента). По какво си приличат? По

какво се различават?;

2. На децата се прочитат три изречения: Есента е много красива. Ах, каква красива есен! Красива ли е есента?;

3. Кои думи прибавяме към изречението „Есента е много красива“, за да се промени това изречение?;

4. Защо наричаме есента „Вълшебница“? Кои са нейните любими цветове?;

5. Избери тези листа, които отговарят на думите: „златна есен“, „златокоса есен“. Подреди ги в красива фигура;

6. Избери тези листа, които отговарят на думите „шарена есен“, „лъстра есен“. Подреди ги в красива фигура;

7. Децата слушат различна по жанр музика. Избират най-подходящата според тях музика за танц на листата. (<https://www.youtube.com/watch?v=qjALs7XL6xA>) (https://www.youtube.com/watch?v=y_Y8qtnmjxk)

Тема: „Есента ни подари“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, речник.

Образователни задачи:

- Формиране на умения за участие в беседа по сюжетна картина („В зеленчуковата/овощната градина“);

- Развиване на умения за конструиране на изречения; запознаване с условно моделиране на изречение от две-три думи;

- Формиране на конкретни представи за употреба на глаголните времена в речта;

- Активизиране на представите за думи с обобщаващо значение – плодове, зеленчуци, храни, животни.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Какво означава думата „градина“?;

2. Разгледай картината в познавателната книжка (може и друга). Кои от посочените думи свързваш с картината – „цветна градина“ или „зеленчукова градина“?;

3. Предлагат се на децата картончета с изобразени: круша, грозде, роза, зеле, моркови, ябълка. Назови какво е изобразено на всяка картинка. Образувай групи. Назови групите, които образува;

4. Знаеш ли имената на градините, където растат?;

5. Избери си дума от всяка група и състави изречение;

6. От колко думи се състои твоето изречение? Сложи толкова картончета, колкото са думите в изречението ти!

Тема: „Нека са радостни хора и птички“

Ядро: възприемане на литературно произведение, свързана реч, речник, звукова култура.

Образователни задачи:

- Възприемане на стихотворението „Нека са радостни хора и птички“ от Иван Давидков;

- Затвърдяване на умения за участие в диалог за анализиране на съдържанието и езиковите изразни средства;

- Упражняване на графични умения чрез репродуциране на различни фигури.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Децата слушат детски песни: „Ивка работливка“, „Есен ни зове“.

Задават се към тях въпроси: С кой сезон свързвате тези песни? Какво е настроението в тях?

2. Предоставят се различни есенни картини, снимки, илюстрации (красиви есенни дървета, гроздобер, деца играят с листа). Насочва се вниманието към настроението, което носят тези картини. Обръща се внимание, че и в този сезон децата могат да се забавляват и да са радостни.

3. На децата се предоставя възможността да чуят стихотворението „Нека са радостни хора и птички“ от Иван Давидков;

4. Насочва се вниманието на децата към заглавието, което ни показва настроението с думата „радостни“. Приканват се да назоват други думи, които напомнят за ведрото настроение в стихотворението. Тук е мястото да се разясни значението на думата „глъчка“ и разликата му с думата „шум“;

5. Отново се обръща внимание на чутиите песни. С коя от песните можете да свържете това стихотворе-

ние? С коя от разгледаните в началото картини можете да свържете това стихотворение?

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „При нас е весело“

Ядро: свързана реч, речник, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на умения за самостоятелно конструиране на изречения по картина с близък до детския опит сюжет – „На площадката“ (картинка от „По дороге азбуки“ – обр. система „Школа 2100“); свързване на изреченията в кратко разказче;

- Насочване на вниманието към композицията на разказа – заглавие, случка, начало, край;

- Обогаляване на активния речник и развиване на умения за самостоятелен подбор на думи и изрази съобразно контекста и време на изказване.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Децата се въвеждат в темата чрез игра „Кажи обратната дума“ (студено, добър, тъжно);

2. Показват се картини с различни емоционални състояния на деца. Децата назовават всяко едно от тях и се опитват да обяснят кога човек е в такова състояние. Опитват се сами да изразят с мимики определена емоция;

3. Вниманието се насочва към картината в познавателната книжка. Децата обясняват какво е изобразено на първата картина. Защо има весело изражение на лицата им? Кога човек се чувства весел?;

4. С кои думи можем да заменим думата „весел“? (радостен, щастлив);

5. Предоставя се възможност първо да измислят заглавие на разказа по картина:

- След това да помислят и да разкажат какво се е случило преди изобразеното на картината (в началото на разказа);

- Какво виждат на изобразеното на картината (случката);

- Какво може да се случи след това (в края на разказа).

Тема: „Зная наизуст“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Заучаване наизуст на стихотворението „Нека са радостни хора и птички“ от И. Давидков;

- Стимулиране проява на речева и двигателна изразителност при изпълнение на познато стихотворение – „Лятото рисува“ от К. Константинова;

- Систематизиране на представите за дума и изречение чрез конструиране на изречения с думи от литературния текст.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. За въвеждане в темата на децата се предлага да си припомнят какво могат да правят през лятото.

Предлага им се да играят на играта „Аз казвам, ти показваш, те отатват“. Учителката пошупва на едно дете една дума или думи (например: плувам, събира цветя...). То трябва само с движения да визуализира тази дума. Другите деца познават какво е това и може ли да се случва през лятото;

2. Учителката назовава думата „чадър“, а дете рисува това, което е чуло. На децата се обяснява разликата – учителката рисува с дума, ние си представяме чадър, а детето рисува с четка и ние виждаме.

3. След това се приканват децата да си припомнят (от стихотворението „Лятото рисува“ от Кинка Константинова) какво рисува бледосинята четка, синята четка, червената, зелената и кафявата четка и да го нарисуват в празните полета в познавателната книжка;

4. Всяко дете да се опита да състави свое изречение с една от нарисуваните думи;

5. На децата се прочита откъс от стихотворението „Нека са радостни хора и птички“. От кое стихотворение е този откъс? Коя дума им напомня за това кой е сезонът – „Весела глъчка се носи от вчера – вече започна по нас гроздобера“.

Тема: „Тревога в гората“

Ядро: звукова култура, граматически правилна реч, речник.

Образователни задачи:

- Затвърдяване на диалогична реч и умения за конструиране на изречения с герои от познати приказки за животни – Вълчо, Лисана, Ежко, Зайко и др.;
- Систематизиране и обобщаване на представите за дума и изречение, възприемане на разликата между тях в нагледно-практичен план – моделиране на изречение;
- Развиване на слуховите възприятия и вниманието.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Децата се въвеждат в темата чрез прочитане на думи и изречения на приказни герои от познати приказки. Например: „Къде отиваш, Червена шапчице?“, „Косе Босе, дай ми едно яйчице!“. Кои приказни герои казват тези думи? От кои приказки са?;
2. Може да се изиграе вариант, в който на едно дете се показва картинка от приказка, а другите деца не я виждат. Детето разказва момент от тази приказка или думи на някои от героите в тази приказка. Стимулира се изразителното и артистично изпълнение, за да могат останалите деца лесно да разпознаят приказката;
3. Децата разглеждат картините в познавателната книжка. Назоават всяко животно от картините. По желание излизат двойка деца, които предварително са си избрали една от картините. Съставят кратък диалог така, че останалите деца да познаят коя картина и кои животни са избрали;
4. Вниманието се насочва към думата „тревога“. Какво свързват с тази дума? Какво може да се случи в гората? Кой може да помогне, за да се промени това? Кой помага на попадналите в беда животни в познатите им приказки?;
5. Как хората се грижат за животните и цветята? Децата разглеждат всяка картинка и съставят изречения по нагледна основа.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „И косът помага“

Ядро: възприемане на литературно произведение, свързана реч.

Образователни задачи:

- Възприемане на българската народна приказка „И косът помага“;
- Насочване вниманието на децата към сюжета и неговата последователност;
- Стимулиране проява на оценъчно отношение към случката и постъпките на героите.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

1. На децата се предлагат снимки (илустрации) на различни птички (врабче, щъркел, кос) и се изисква да ги разпознаят и назоват. Отговарят на въпроса: Знаете ли приказки, в които герои са тези птици?;
2. На вниманието на децата се предлагат илюстрации от приказката „Косе Босе“ и стихотворението „Нека са радостни хора и птички“ от Иван Давидков. Те отново си припомнят коя птица е герой в тези произведения;
3. Предлага се да чуют българската народна приказка „И косът помага“, в която отново се разказва за Коса;
4. Обръща се внимание на децата в кой сезон е първата среща на лозарите с Коса. Какво си говорят лозарите с Коса при всяка следваща среща и кога става това?;
5. Децата се призовават към дискусия и мотивиран отговор. Според тях косът мъзелив ли е, защото не отива с лозарите, или е грижовен, защото се грижи за малките си?

Тема: „Приказката разпознай – разкажи и изиграй“

Ядро: пресъздаване на литературно произведение, свързана реч.

Образователни задачи:

- Формиране на умения за репродуктивен преразказ на епизоди от познатата приказка „И косът помага“;
- Стимулиране проява на речева и двигателна изразителност; подготовка за драматизация;

- Изразяване на отношение в илюстрация (довършване на илюстрация).

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Музика“.

Методически насоки:

1. Децата се разделят на няколко групи или се предлага на няколко деца да сглобят пъзели от три-четири части. Разпознават българската народна приказка „И косът помага“. Подреждат сглобените илюстрации в последователността на сюжета на приказката;
2. Звучат последователно откъс от българска народна музика (инструментална) и класическа музика. Децата дават мотивиран отговор защо свързват приказката с тази музика;
3. Всяко дете рисува в познавателната книжка момент от приказката преди и след изобразения момент. Разказва по избор момент от приказката;
4. На децата се предоставя възможност да си изберат роля и да разиграт момент от приказката по избор. Останалите деца разпознават кой момент от приказката са чули. Може да го съотнесат към една от техните илюстрации.

Тема: „Игри, упражнения, думички, изречения“

Ядро: граматически правилна реч, звукова култура.

Образователни задачи:

- Диференциране и затвърдяване на представи за дума и изречение;
- Затвърдяване на умения за разграничаване на думите в изречението и определяне на броя им;
- Упражняване на умения за моделиране на изречение;
- Графично репродуциране на прави и криви линии по пунктир и образец.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Предлагаме на децата да играят на играта „Балонът се надува“. Децата се хващат за ръце и образуват кръг. Задаваме въпроси: Каква фигура образувахме? (кръг) Когато надуваме балона, какъв става кръгът? А когато се свиwa балонът, какъв е кръгът?;
2. На дъската се слага картинка с графично изображение на кръг. Подканяме децата да назоват с една дума какво е това;
3. Слага се до тази картинка друга – с изобразен „червен кръг“. Подканяме децата да го назоват с две думи. Коя дума прибавяме към думата „кръг“?;
4. Слагаме още една картинка. Назовете с две думи (червена ябълка). Задаваме въпроса: Коя дума прибавихте към думата „червена“?;
5. На децата се предлага да разгледат две картинки (круша, круши в чиния). Децата показват за коя картинка назовават една дума и за коя произнасят изречение. Децата преброяват думите в изречението и слагат толкова квадратчета, колкото са думите.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Чудни думи“

Ядро: възприемане на литературно произведение, речник, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Запознаване с гатанката като литературен жанр;
- Отгатване на гатанки за животни с пряко сравнение;
- Затвърдяване на умения за конструиране на изречения с думите отговори;
- Обогаляване на активния речник.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Физическа култура“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Питаме децата: Какво означава думата „гатанка“? Учителката казва гатанка (например: Сиво, живо и с игли набито. Що е то?);
2. На децата обясняваме, че за да отгатнем гатанка, винаги има описание (сиво, живо), което напомня за познат предмет, който сравняваме с друг познат предмет (с игли набито). Предоставяме няколко картинки, от които те трябва да изберат верния отговор и да го назоват с дума;
3. Гатанките могат да бъдат музикални. Тогава те се изпълват. Музикалните гатанки могат да се изпъл-

нят с движения на фона на подходяща музика. Предлагаме на децата да нарисуват отговора или да визуализират с движения.

Тема: „Животните през есента“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Изграждане на умения за конструиране на описателен текст по нагледна опора и конкретни въпроси;
- Систематизиране на представите за думи с обобщаващо значение;
- Упражняване правилна употреба на формите за единствено и множествено число на глаголните времена при съставяне на изречения.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Музика“.

Методически насоки:

1. За въвеждане в темата се пускат две есенни песни. Едната е весела, игрива, а другата – по-меланхолична, бавна. Провежда се беседа и се разяснява, че есента може да бъде много слънчева, красива, но може да бъде мъглива, тъжна. Децата избират коя песен подхожда на слънчевата и красива есен и коя – на тъжната и мъглива есен;
2. Пред децата са представени две картини: есенен пейзаж (щъркел, паднали есенни листа) и зимен пейзаж (снежен човек, кокичета). Насочваме вниманието на децата към описание на природата. Насочваме ги да обяснят как се променя природата през различните сезони;
3. За да засилим наблюдателността им, на картината сме поставили картинки, които не са характерни за този сезон;
4. Предоставяме картинки, от които трябва да изберат най-подходящите и да обяснят мотивирано защо са подходящи за есенната картина – например: лястовичка, катеричка, гъби, жълъди, орехи, таралеж.

Тема: „Закъснели птици“

Ядро: възприемане на литературно произведение, свързана реч, речник.

Образователни задачи:

- Възприемане на разказа приказка „Закъснели птици“ от Лъчезар Станчев;
- Развиване на умения за проследяване на последователността в сюжета;
- Стимулиране проява на емоционално-оценъчно отношение към героите и техните постъпки.

Интегративни връзки: с „Математика“, „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Предлагаме на децата да разделят картинките, на които са изобразени животни, оставащи тук през зимата, от тези, които са с птици, отлитащи на юг;
2. Провеждаме кратка беседа с децата: Защо птиците отлитат на юг? Как животните се подготвят за зимата? А има ли животни, които не познават зимата?;
3. На децата се предлага да чуят една приказка, в която се разказва за разходката на едно малко зайче. На децата се поставя задача, докато слушат приказката, да запомнят кого среща зайчето;
4. След прочита се предоставят картинки с изображения на животни. Подканват се да си припомнят кои животни е срещнало зайчето и да отделят тези картинки, за които са слушали в приказката „Закъснели птици“.

Месец: октомври (7. седмица)

Тема: „Градът на буквите“

Ядро: звукова култура, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Развиване на слуховите възприятия и вниманието;
- Затвърдяване на правилно артикулиране на звуковете в думата;
- Запознаване с понятията: азбука, звук, буква;
- Упражняване на умения за моделиране на изречение;
- Обогаляване на активния речник с думи – названия, признаци.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Околен свят“.

- Затвърдяване на представи за понятията звук, буква, азбука;
- Запознаване с букви „Ю“ и „Я“. Отделяне и откриване на буквите сред графични знаци; откриване и назоваване на думи, започващи с „Ю“ и „Я“;
- Затвърдяване и усъвършенстване на уменията за конструиране и моделиране на изречение; определяне броя и последователността на думите.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

1. Нашите приятели са Яна и Юли. Те казват, че имат любими месеци. Можете да ги познаете, като знаете, че месеците започват със същите букви като имената им;
2. Учителката казва името на месеца. Децата отгатват на кого от приятелите им той е любим и кои са любимите му игри. Например: месец януари, любим е на Яна. Покажете с движения любимите ѝ игри (правене на снежни топки, каране на ски);
3. Измислете други имена на деца, които започват със същите букви (задача 1);
4. Децата избират една дума от картинките и съставят изречение (задача 2). Произнасят отчетливо всяка дума. Всяка произнесена дума отбелязват с подреждане на кубче. Изречението има толкова думи, колкото кубчета са сложили.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Звукове и букви като зная“

Ядро: звукова култура, граматически правилна реч.

Образователни задачи:

- Систематизиране на представи и практическо осъзнаване частите на речта – дума, изречение, звук, буква;
- Затвърдяване на уменията за конструиране на изречения по опорни думи – развиване на усет за правилен словоред и умения за самоконтрол;
- Затвърдяване на разпознаването и назоваването графични знаци на букви.

Интегративни връзки: с „Музика“ „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Чуйте песента за азбуката: (<https://www.youtube.com/watch?v=arYzvJ3eMQE>);
2. Кажете един звук. Покажете неговата буква. Запомнихте ли от песента коя думичка казаха с тази буква?;
3. Разгледайте задача 1 в познавателната книжка. Свържете думите, както е показано. Назовете другите думи от колелото. Можете ли да измислите още думи с тези букви?;
4. Намери своята буква в колелото. Коя е картинката? Назови думата с тази буква. Измисли изречение с тази дума;
5. Ще играем играта „Познай коя дума си намислих“. Учителката си избира една дума от колелото и я представя като гатанка. Децата трябва да я открият, покажат и назоват (например: „Аз съм морски обитател, но обичам да вървя назад“). Назоават буквата. Измислят изречение с тази дума или измислят друга дума с тази буква.

Тема: „Буквите са се родили“

Ядро: възприемане на литературно произведение, речник, звукова култура.

Образователни задачи:

- Възприемане на стихотворението „Азбука“ от Галина Златина;
- Интерпретиране на художествения образ в текста на стихотворението;
- Усъвършенстване на умения за повтаряне по пунктир на линии и елементи.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Въвеждане в темата може да стане с кратка беседа, с музикално произведение. Писателите пишат своите книги с помощта на... (буквите) Когато те напишат стихотворение, композиторите с помощта на нотите създават песен. Ние вече знаем песента за азбуката;
2. Кой е създал азбуката? Показва се портрет на братята Кирил и Методий;

3. Чуйте стихотворението „Азбука“ от Галина Златина. Защо никога не е скучно с книжките? Каква магия се крие в буквите?;

4. На масата са сложени различни книги, енциклопедии. На децата се предлага да разпознаят приказките по картините. По желание може да се прочете приказка.

Тема: „Вълшебното дърво“

Ядро: свързана реч, граматически правилна реч, речник.

Образователни задачи:

- Възприемане на приказката „Вълшебното дърво“ от Доналд Бисет. Затвърдяване на уменията за анализиране на текста; самостоятелно съставяне на изказване с елементи на разсъждение;
- Активна употреба на сложни съставни изречения със съюзни връзки – когато, защото, където;
- Провокиране и стимулиране на творческото въображение: съставяне на различен край – продължение на приказката.

Интегративни връзки: с „Околен свят“.

Методически насоки:

1. Провежда се беседа: Какво означава думата „желание“? Какво пожелаваме и по какви поводи? Има ли големи и малки желания?;
2. В приказките може всичко да се случи. Чуйте приказката „Вълшебното дърво“ от Доналд Бисет;
3. Защо дървото е вълшебно? Харесва ли ви желанието на господин Смайт? На кого още не се харесало желанието на господин Смайт? Какво си пожелал косът, за да попречи на господин Смайт?;
4. Какъв според вас трябва да е край на приказката?;
5. Нарисувайте вашите желания. С какви цветове бихте рисували?

Художествени текстове за работа по темите

Лятото рисува

Кинка Константинова

Видях и ще разкажа
как лятото рисуваше на плажа.
Погалени от синята му четка,
изплитаха вълните синя плетка.

Но пяната и корабите цели
оставаха си бели.
По небесата четката премина,
но вече беше бледосиня.

Чадърите на плажа не забрави –
нашари ги червени, резедави.
И пясъците щедро и богато
намаза със боя от чисто злато.

А мене щом видя, за да съм здрава,
направи ме кафява.

- *резедави – бледозелени*

Нека са радостни хора и птички

Иван Давидков

Весела глъчка се носи от вчера —
вече започна по нас гроздобера.

Будни са призори всички селца:
скърцат коли и подтичват деца.

Кошници вити под мишница взели,
бързат момичета поруменели.

Гроздове тегнат на всяка лоза,
всяко зърно – като бистра сълза.

Гледай: сред шумата кос се е сврял
и челядта си дори е събрал.

Тя от неспирната глъчка не бяга –
на гроздобер е дошла, да помага.

Нека си клъвнат – ще има за всички!
Нека са радостни хора и птички!

И косът помага

българска народна приказка

Дошла пролет. Лозари тръгнали да режат лозята. Повикали и коса да помага.

– Хайде, косе, да режем лозята!

– Сега не мога! – рекъл той. – Сега си правя гнезденце.

Дошло време лозето да се прекопае. Лозарите пак повикали на помощ косето, а то им отвърнало:

– Не мога. Сега мътя яйчицата си, трябва да ги топя, че да ги излюпя. Работа имам много.

Дошло време за връзване, косето пак не пожелало да помогне.

– Хайде, косе, да връзваме!

– Не мога – отвърнал косът. – Малки са ми пиленцата.

Узряло гроздето. Тръгнали лозарите да го берат.

– Хайде, косе, да берем грозде! – извикали му берачите на шега.

– Ей сега, ей сега! – радостно извикал косът. – Чакайте да повикам и малките да помагат!

Ала лозарите му рекли:

– Почакай, косе, почакай! Който не работи, не трябва да яде.

Закъснели птици

Лъчезар Станчев

Задуха северният вятър и залюля тежко цялата гора. Разхвърчаха се като птички последните златни листа по дърветата. По небето в остър клин се понесоха къснели жерави. Зайко с дебелото кожухче трепна и вдигна глава с клюмнали уши. Стори му се, че жеравите викат: „На юг! На юг! Тук иде студ! Студ!“, но Зайко, който се беше родил през пролетта и не познаваше зимата, не се уплаши, а продължи разходката си. Ето ти наблизко Катеричката.

– Опашатке, хайде на разходка! – извика весело той.

– Не мога, Зайко! Трупам лешници и орехи в хралупата на стария дъб, че иде зимата!

– Хъм, зима! Какво е това зима! Не ме е страх!

И Зайко храбро закричи през горската полянка. Като пъргав турист се изкачи към високите скали, където имаше пещери. Там срещна Мецана.

– Хайде, Мецо, на разходка! Какво правиш насам?

– Търся си пещера за зимуване, не ми е до разходка!

Зайко мина край кошерите на пчелите, които също събираха мед от есенните цветя, преди да настъпи зимата. После се спусна към големия горски мравуняк – и там имаше оживление. Мравките събираха и пренасяха в своите хамбари зрънца от нивите.

– Ех, всички работят, всички пълнят къщите си с храна. Каква ли е тая зима, та толкова се боят от нея?

Още един клин от къснели птици премина по небето. Зайко се вслуша в техния тъжен вик: „На юг! На юг!“, и сърцето му трепна пред непознатата зима.

• *клин – птици, подредени за полет по определен начин*

Ех че е весело

Асен Босев

Ех че е весело,

ех че е весело,

ех че е весело

в нашия двор.

Пеем, люлеем се,

пеем, люлеем се,

пеем, люлеем се

тук на простор.

Крием се, гоним се,
крием се, гоним се,
крием се, гоним се
в дружна игра.

Радостно тропкаме,
радостно тропкаме,
радостно тропкаме
кръшни хора.

Хвърляме топката,
хвърляме топката,
хвърляме топката
и я ловим.

И се прескачаме,
и се прескачаме,
и се прескачаме
– миг не стоим.

Волно спортуваме,
волно спортуваме,
волно спортуваме
в бодър отбор.

Ех че е весело,
ех че е весело,
ех че е весело
в нашия двор.

Кой как играе?

Валентина Осеева

В детската градина имаше много играчки. По релсите бързаха влакове, из въздуха се носеха самолети, а в количките лежах премоенени кукли.

Децата играеха заедно и им беше весело. Само едно момченце не играеше. То беше събрало около себе си голяма купчина играчки и ги пазеше от другите деца.

– Мое! Мое! – викаше то и закриваше купчината с ръце.

Децата не спореха. Играчки имаше много.

– Забавлявате ли се, деца? – попита възпитателката.

– Да, много! – завикаха малчуганите един през друг.

– А аз не! На мен ми е скучно! – оплака се от своя ъгъл момченцето с многото играчки.

– Защо? – изненада се възпитателката. – Я виж колко много играчки имаш!

Но момченцето не можа да обясни.

– Защото не е играч, а страж – обясниха вместо него децата.

Превод от руски: А. Каралийчев

Вълшебната дума

Валентина Осеева

Един дребен старец с дълга побеляла брада седеше на скамейката и с чадъра си чертаеше нещо върху пясъка.

– Отместете се – каза Павлик и приседна на края.

– Довиждане, Мравке!
– Довиждане, Незабравке!

И цветето научи своето име.

За глухарчето всичко това не беше приятно. То мълчеше и ставаше все по-голямо и все по-златно.

Един ден мравката отново дойде. И веднага попита:

– Нямаш ли вече другарче? Къде е голямото златно глухарче?

– Няма го – отвърна Незабравката. – То се надуваше, че е златно. Но се случи нещо невероятно: глухарчето побеля, стана леко и южнякът го издуха!... Виж, стеблото му само остана до моето рамо – една клечица суха...

– Няма да те оставя самичка! – каза мравката. – Ще живея при тебе. Денем ще се трудя, но всяка сутрин, щом се събудя, ще ти разказвам моите сини сънища като малки сини приказки. Искаш ли?

– Как да не искам!

И синята незабравка погали с листенца своята приятелка – умната мравка.

Великден

Атанас Цанков

Ще си избира яйце.
Идва този празник весел,
шарени яйца донесъл.
Ще си избира яйце
със юначно сърчице,
със черупка като камък
и червено като пламък.
С него сляза ли на двора,
всички други ще преборя –
Сашо, Пламен, двете Любки.
Има да хвърчат черупки!
Само ще внимавам много
да не срещна Спас и Гого.
Знам от другите деца –
те са с дървени яйца.

Азбука

Галина Златина

Буквичките вече уча
и дори да сричам знам.
Затова не ми е скучно,
вкъщи щом остана сам.

Вземам книжката и ето –
в стаята ми идват пак
седем весели джуджета,
огнен змей и млад юнак.

Азбуката вече зная!
Мога книжки да чета!
Най-голямата магия
съм научил на света!

Месец май

Елисавета Багряна

Най-подир настана край
на студа и дъждовете.
Ето ясен месец май
над земята ни засвети.

С тънки слънчеви лъчи
той зачука по стъклата
и започна да гълчи:
– Още ли сте вий в леглата?

Малко ли ви беше сън
в дългите студени нощи?
Всичко живо е навън,
само вие спите още.

Скочиха децата в миг
и на двора изгърчаха.
Срещнаха ги с „чик-чирик“
ластовички от стрехата.

• гълчи – мъмри, кара се

Вълшебното дърво

Доналд Бисет

Слънцето огряваше дървото в градината, вятърът нежно се провираше между клоните му, а листата шепнеха: „Пожелай си нещо, пожелай си нещо!“.

Защото това беше вълшебно дърво. Всеки път, когато някой застанеше под него и си пожелаеше нещо, желанието му се сбъдваше.

В къщата до дървото живееше един дебел старец. Казваше се Уилям Кадоган Смайт. Той продаваше сапун в селото и никак не обичаше децата. Един ден застана под вълшебното дърво и рече:

– Искам всички момченца и момиченца, които живеят наблизо, да отидат на луната.

Още недоизрекъл това, и всички момченца и момиченца от селото се озоваха на луната.

Там беше студено и самотно и някои от по-малките дечица се разплакаха. Но тъй като бяха твърде далеч от майките си, те не ги чуваха.

Щом децата изчезнаха, птичките в клоните на вълшебното дърво спряха да пеят.

Един кос обърна очи към господин Смайт и каза:

– Искам децата да се върнат!

Господин Смайт рече:

– Искам всички деца да са на луната.

А косът повтори:

– Искам всички да се върнат.

Децата съвсем се объркаха. Изобщо не знаеха къде се намират.

Господин Смайт тропна с крак и каза:

– Искам... – но не успя да довърши, понеже косът изстреля:

– Искам господин Смайт да стане добър.

И господин Смайт, който тъкмо се канеше да довърши: „Искам всички деца да отидат на луната“, внезапно промени мнението си, почеса се по главата и каза:

– Пожелавам си всички деца да дойдат на гости у дома този следобед, да ядем кейк и портокалово желе и да пием лимонада. Освен това мисля да спра да продавам сапун и да отворя сладкарница. И няма да разрешавам на никого да ме нарича Уилям Кадоган Смайт. Искам всички да ми викат Бил Смит. Ура! Ура! Ура!

След тези думи птиците в клоните на вълшебното дърво отново запяха.

Слънцето светеше, вятърът нежно се провираше между клоните му, а листата шепнеха: „Пожелай си нещо, пожелай си нещо“.

Превод от английски: В. Стоименова

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „МАТЕМАТИКА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО МАТЕМАТИКА

Математиката играе огромна роля в живота на човека. Без математиката не е възможно пълно и адекватно да се опишат, изследват и разберат много явления не само от природата и познанието, но и от обществото. Математиката способства да се изработи адекватна представа и разбиране на знанията.

Математиката реализира не само светогледни, но и възпитателни, културни и естетически функции. Светогледната ѝ роля е в това, че тя помага да се вникне в същността на явленията и процесите, ставащи в заобикалящия ни свят, описва и изследва както външните, така и вътрешните връзки на системата. Естетическата роля на математиката е в това, че тя свързва разностранните връзки на системата в цялостна композиция, имаща естетически качества (красота, цвят, форма, пропорция, симетрия, хармония, единство на частите на цялото, полезност и др.). Възпитателната ѝ роля е в това, че изучаването и използването на математиката изработва изследователски, творчески подход към нещата, настойчивост, търпение и трудолюбие, акуратност, логичност и строгост на съжденията, умение да отделиш главното и да игнорираш маловажното, невлияещо на същината на проблема, умение да си поставяш нова задача и др. Затова ролята на математиката в живота е огромна.

Съдържанието и методите за подготовка на мисленето на детето в предучилищна възраст за обучението по математика в училище е насочено към развитието на неговия ум, към формиране на такива мисловни умения и способности, които ще му позволяват леко да усвоява новото.

През цялата предучилищна възраст у детето започват да се формират елементарни математически представи, които ще бъдат основа за развитието на неговия интелект и за по-нататъшната му учебна дейност. Източник за тези представи на детето е обкръжаващата го реална действителност, която то опознава в процеса на своите разнообразни дейности, в общуването с възрастните и под тяхно ръководство.

Обемът на съдържанието по образователното направление „Математика“ е систематизирано в пет образователни ядра: *Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, Времени отношения, Геометрични фигури и форми.*

В книжките „Математиката лесна, даже интересна“ от поредицата „Златното ключе“ са включени и логически математически задачи, които на пръв поглед може да изглеждат трудни. Но децата много харесват подобни задачи, които възприемат като увлекателна игра. Задачите за сравнение, шеговитите въпроси активизират мисленето на детето и пробуждат у него интерес към разгадаване и решение. А логико-математическото развитие на детето на предучилищна възраст е едно от най-важните направления за развитие на математическите способности на децата. В процеса на занимание с книжките децата ще отделят свойствата на обектите, предмети или групи предмети по зададен признак, ще подреждат сериационни редици във възходящ и низходящ ред, ще сравняват предмети и ще намират приликите и разликите между тях, ще делят групи от предмети по няколко признака (цвят, наименование, форма, количество, размер, различни свойства).

В Книгата за учителя са предложени идеи за ситуации, които по много параметри наподобяват реалните ситуации, които децата преживяват. Когато се сблъскват с математическа задача, малките деца се опитват да наподобят действието, описано в условието. Те възпроизвеждат в действията си условието на ситуацията. Децата решават с лекота задачите, чиито условия им дават възможност да си представят или да почувстват изразеното в условието. Това означава, че информацията, закодирана в условието на задачата, трябва да бъде представена в такава форма, че да е съвместима със структурата на детското познание. Учителят запознава децата с достъпни за тях понятия, термини, знаци, символи, начини на действия, създава особени условия, които подбуждат детето да прилага знанията си в практически действия, да използва известните му начини и да открива нови за решение на нестандартни задачи, да разглежда дадените условия от различни гледни точки, да изпробва различни начини за решение, да разсъждава логически или да действа практически, анализирайки всеки от тях.

При разработването на предложените идеи за всяка ситуация сме се ръководили от следните основни положения:

- Нужно е да се отдели много време при всекидневната работа с децата, за да се подберат дейности, основани на техния интерес и отговарящи на нивото им на развитие;
- Трябва да се следват детските инициативи. Като наблюдаваме детските взаимодействия и дилеми, ние можем да подкрепим техните усилия при решаване на дадена задача и да им помогнем да постигнат це-

лите си;

- Не бива да се пренебрегват и да се оставят без подкрепа детските решения. Нека децата да разберат, че техните усилия и идеи са значими и валидни;

- Да се стимулира логическото мислене и решаването на задачи означава да се задават отворени въпроси за дейността на децата, за да може да им се помогне да видят проблема, който опитват да решат от различни страни, и да пристъпят към него по нов и различен начин.

Надяваме се с предложените разработки за всяка ситуация да стимулираме майсторската импровизация от страна на учителя, за да може непосредствено, без видимо натрапване той да изпълни водещата си роля, да насочва търсещата дейност на децата и да не допуска потискащо влияние на авторитета си. Защото цел на организираното педагогическо взаимодействие в предучилищното ни образование не е да отглеждаме мисловни изпълнители, а пълноценно мислещи деца. А това изисква висок творчески потенциал от учителите. Ще се радваме, ако сме ви помогнали да го достигнете.

Мисленето на 5 – 6-годишните деца е значим фактор за развитието на сферата им на познание и се отличава със способност да се установят връзки между предметите и явленията, затова важна задача на учителя е да подбужда децата да разсъждават, да търсят логическо решение и да го обосновават, да аргументират своите отговори, а не просто да отгатват или да налучкват правилното решение.

Познавателните книжки „Математиката лесна, даже интересна“ от дидактическата система „Златното ключе“ представляват методически разработени насоки за изучаване на математиката от 5 – 6-годишните деца. Доказано е, че при изучаване на математиката най-ефективен подход е комплексният. Именно затова в тях ще намерите най-разнообразни игри и задачи, които са насочени към формиране у децата на основните математически представи за числата, величините, пространството и геометричните фигури, към сравняване, групиране, обобщение, подреждане на сериационни редици и развитие на въображението им. Работейки с книжките, децата ще усвоят:

- Да броят до 10;
- Да делят на равни части предмети;
- Да различават по-високо/по-ниско; по-дълго/по-късо; по-широко/по-тясно; по-леко/по-тежко;
- Да различават и изобразяват геометрични фигури;
- Да се ориентират в околната среда и върху плоскостта на листа;
- Да се ориентират във времето – в последователността на сезоните, годишните сезони, частите на денонощието и др.

Когато задачите им се поднасят нагледно и с увлекателни игри (дадени в Книгата на учителя), децата ще могат да запомнят и да научат новото. В тях ще намерите редица възможности за изучаване на математиката чрез прости и достъпни за възприятието на децата задачи и картини, интересни и увлекателни. Като затвърдяват знанията си за числата, пространствените отношения, измерването, цикличността на събитията, те се научават да систематизират информацията, достигаща до тях, за да я използват по-гъвкаво и по-успешно. Така децата се подготвят да овладеят основните математически закономерности, в които да приложат максимално своя ограничен жизнен опит, да експериментират и да опознават света. И тъй като 5 – 6 години е възрастта, в която учители и родители започват да подготвят детето за училище, ситуацията по математика също служат на тази задача.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Спомни си за летните игри“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Групира обекти по цвят, големина, форма, вид и предназначение;
- Определя броя на предметите в една група;
- Определя принадлежност или не към дадена група.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“ и „Околен свят“.

Методически насоки:

Образувайте различни групи в занималнята – плодове, зеленчуци, играчки, съдове, спортни уреди,

музикални инструменти и др. Нека децата ги открият и сравнят по брой.

Назовавайте различни предмети, принадлежащи към една група – децата да я назоват, например: рокля, панталон, тениска – това са...; котка, заек, куче – това са...

Разпределете децата в отбори по 5 – 6 участници. Образувайте групи от по няколко деца по различни признаци – пол, цвят на косата, дължина на косата, цвят на очите, облекло и т.н. Отборите се състезават кой пръв ще открие общия за групата признак. За правилен отговор отборът получава точка. В края на играта отборът с най-много точки се определя като победител.

Нека децата самостоятелно решат задачите от книжката.

Тема: „Има ли излишен?“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Подрежда обекти по височина; разпознава и назовава кръг, триъгълник и квадрат;
- Определя принадлежност или не към дадена група;
- Продължава алгоритмични поредици.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“ и „Околен свят“.

Методически насоки:

На маса пред децата поставете три различни по височина образни играчки на хора или животни. Нека децата кажат кой е висок, среден и нисък. Избрано дете да дойде и да подреди играчките по инструкция – например, на първо място да постави средната по височина играчка, на второ – ниската, на трето – високата. Това може да се направи няколко пъти.

На всяка масичка поставете четири познати на децата предмета така, че три от предметите да принадлежат към една група, а четвъртият – не. Всяка група деца да посочат и аргументират кой при тях е излишният предмет.

Нека децата самостоятелно решат задачите от книжката.

Накарайте децата да станат прави. При сигнал „Висок“ – да се вдигнат на пръсти и да вдигнат ръце високо горе; при сигнал „Среден“ – да останат прави с ръце покрай тялото; при сигнал „Нисък“ – да клекнат. Което дете сгреша – изгаря.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Ляво – дясно“

Ядро: пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да назовава части на собственото си тяло, като определя ляво/дясно;
- Да може да се ориентира вляво и вдясно от чужда позиция;
- Развитие на логическото мислене.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За въвеждане в ситуацията може да се използва подвижна игра. Децата са в кръг и изпълняват различни движения с топка (или друга играчка) под словесните указания на учителя: да я постави горе, долу, пред, зад, отстрани; да я хване с лявата, с дясната ръка, с двете ръце; да я подаде на другарчето си вляво, да се обърне наляво, надясно; да докосне с лявата си ръка лявото си око; да допре до носа си дясната си ръка; да вдигне десния си крак; да сгъне левия си крак; да закрие лявото си око; да дръпне дясното ухо на другарчето си вляво и т.н.

Учителят разглежда и коментира първата задача от книжките, като обръща внимание на стрелките и цветовете им. След това детето трябва да оцветява квадратчетата под фигурите на момичето и момчето в зависимост от това с коя ръка рисуват. И под последното нецветено дете да оцвети това квадратче, което показва то самото с коя ръка рисува.

Нека децата първо да разгледат всеки един от клоуните и да кажат за всеки от тях коя ръка и кой крак е вдигнал. След това да ги да оцветят.

Разговорът за чадърите и вятъра трябва определено да се демонстрира с истински чадър от децата и да се обсъди поотделно всяка от картинките. И едва след това да се помолят да оградят стрелката, която показ-

ва в каква посока духа вятърът.

Учителят помолва едно дете да застане пред групата и да каже какво има от лявата му страна и какво – от дясната. Срещу него и с лице към него застава второто дете и също описва какво вижда в дясната и в лявата си ръка. След това други деца може да посочат лявата и дясната ръка на кукли, на картини, на бюро и т.н.

Тема: „Има ли за всекиго?“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Установява количествено равенство, неравенство в групи от предмети;
- Използва термините „поравно“, „повече“ и „по-малко“;
- Практически моделира мощността на сравнявани множества.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

Поставете на магнитната дъска илюстрации на две кошници – едната пълна с ябълки, а другата – със сливи. От децата се иска да кажат дали ябълките и сливите са поравно. Това става, като върху всяка ябълка се поставя червен жетон, а върху всяка слива – син. След това жетоните се подреждат в две редици една под друга и се сравняват.

Нека децата самостоятелно решат задачите от книжката.

Предложете на децата да изиграят играта „Музикални столчета“. Столчетата се подреждат гръб о гръб в редица. Децата сядат и установяват равенство между групата на децата и групата на столчетата. Пуска се музика и докато децата танцуват, учителят маха едно или две столчета. При спиране на музиката всяко дете трябва да се стреми да седне на столче. Отново се коментира дали децата и столчетата са поравно. При всяко следващо изиграване учителят прибавя или маха столчета.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Кой къде се намира“

Ядро: пространствени отношения, равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Определя пространственото разположение на обекти спрямо себе си, като използва термините: горе, долу, пред, зад, до, вътре, вън;
- Да определя разстояние до обекти – по-близо, по-далече;
- Да разпознава и групира геометрични фигури.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Децата разглеждат картината и учителят им задава въпроси, на които те трябва да отговорят вярно ли е или – не:

- Слончето е пред касата за билети;
- Заекът е най-нависоко на въртележката;
- Жирафът е в люлката между хипопотама и лъва;
- Момченцето до слона е с черна коса;
- На картината има три дървета;
- Клоунът държи един балон;
- На картината има две момичета и две момченца и др.

След анализ на картината от първата задача нека децата да отговорят двете топки според изискването.

Като разгледат двете картинки от втората задача, нека децата оградят с червено кученцето, което е вътре, и със синьо – мишката, която е отпред.

Нека децата оградят всички триъгълници с линия, за да са вътре в кривата затворена линия.

Трябва да оцветят дясното крило на пеперудата в същите цветове като лявото. След като го оцветят, учителят изброява няколко думи, при изговарянето на които те трябва да плеснат с ръце или да кажат „Да“, когато те се отнасят към пеперудата, например: човек, пълзи, синя, едноцветна, с цветя, лети, има криле; кръгла, красива, за ядене, украшение, тежка и др.

Тема: „Числото 1 и неговата цифра“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да познава числото 1 и неговата цифра;
- Да групира обекти по вид;
- Да открива скрита цифра.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“.

Методически насоки:

Поставете на масата различни предмети. Последователно ги покажете на децата. За всеки предмет обяснете, че в стаята няма друг като него – той е един. Накрая с кръгово движение покажете всички предмети и казвайки, че са по един, поставете до тях цифрата на числото 1.

Нека децата да кажат кои части от тялото им са по една. Нека да се огледат в занималнята и да кажат кои предмети там също са по един. Да покажат и предмети, които са повече от един.

Нека децата самостоятелно решат задачите от книжката.

Нека децата се подредят в кръг. Хвърлете голямо зарче. Ако се падне 1, децата трябва да подскочат. Ако се падне друго число, трябва да плеснат. Който стреши – изгаря.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Числото 2 и неговата цифра“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да разпознава и назовава числата 1 и 2 и техните цифри;
- Да определя броя на обекти по един и два;
- Да открива скрита цифра.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

На магнитната дъска нарисуйте остров в море. Кажете на децата, че над острова надвиснали облаци, завалял дъжд и поникнала една палма (поставя се). След нея поникнала още една (поставя се). Палмите станали две. До острова дошувала една риба. След това – още една и рибите станали две. Настъпила нощта. Нека децата затворят очи. В това време поставете на и около острова различни неща – раци, миди, папагали, сандъци и т.н. Нека децата да отворят очи и да кажат кои неща са по едно и кои – по две.

Поставете на магнитната дъска цифрата 2. Нека децата кажат на какво им прилича. След това се дава и цифрата 1 и се поставя преди 2.

Нека децата самостоятелно решат задачите от книжката.

Нека децата се подредят в кръг. Хвърлете голямо зарче, на три от страните на което има числова фигура 2, на две от страните му – 1, а шестата страна е празна. Когато се падне 1, децата трябва да плеснат веднъж. Когато се падне 2 – да плеснат два пъти. На празна страна трябва да стоят безшумно. Който стреши – изгаря.

Тема: „Числото 3 и неговата цифра“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да разпознава и назовава числото 3 и цифрата му;
- Да определя броя на обекти до 3;
- Да открива скрита цифра.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Поставете на магнитната дъска фигура на мече, а над него – на круша. Питайте децата колко мечета има на горската полянка, а колко са крушите. Поставете второ мече и питайте колко са станали. Има ли за двете мечета круши? Какво да направим, за да има? Поставете още една круша. Добавете трето мече и

съобщете на децата, че сега мечетата са три. Има ли за всяко круша? Какво трябва да се направи, за да има? Добавете още една круша. Поставете на магнитната дъска цифрите 1 и 2 в редичка, а останалите – под тях разбъркано. Предложете на дете да дойде, да намери цифрата 3 и да я постави на мястото ѝ в числовата редица.

Покажете на децата табло, на което с геометрични фигури е очертано изображение на елха (три триъгълника за корона, правоъгълник за дънер и две кръгчета вместо шишарки). Нека децата го разгледат и анализират. След това покажете табло с три недовършени елхи, децата трябва да ги дорисуват така, че да станат като показаното преди това – на едното дърво нека липсват триъгълниците, на второто – дънера, а на третото – шишарките.

Нека децата самостоятелно решат задачите от книжката.

Изиграйте играта „Царю честити, колко ти е часът?“ с крачки до три.

Месец: октомври (7. седмица)

Тема: „Лакомият пеликан“

Ядро: количествени отношения.

Образователни задачи:

- Да познава и използва числата до 3;
- Да се изградят конкретни представи за образа на знаците $<$, $>$ и $=$;
- Практически да сравнява броя на предметите в две групи и да установява равенство и неравенство между тях.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Поставете на магнитната дъска групички от 2 и 3 зрънца царевича с място между тях и питайте децата по колко са, кои са повече. Покажете фигура на патенце с широко отворена човка, кажете, че е много гладно, и питайте децата коя групичка зрънца ще избере. Поставете патенцето с широко отворена уста към трите зрънца. Предложете им да направят запис на сравнението на числата като математици. Под всяка група на магнитната дъска нарисувайте празно квадратче и коментирайки с децата, запишете с числови фигури и знак неравенството. Аналогично процедирайте със знаците „по-малко“ и „равно“.

Поставете знак на магнитната дъска и предложете на дете да подбере и постави фигури от двете му страни така, че да е вярно. Повторете няколко пъти.

Нека децата самостоятелно решат задачите от книжката.

Тема: „Познаваш ли фигурите?“

Ядро: равнинни фигури.

Образователни задачи:

- Да се систематизират знанията за кръг, квадрат и триъгълник; да определя връх и страна на геометричната фигура;
- Да развие умение за групиране на геометрични фигури по големина;
- Да развие зрително-моторната координация, като очертава геометрични фигури по зададени опорни точки.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

За въвеждане в ситуацията може да организирате на децата игра, в която да образуват геометрични фигури с телата си (по трима – за триъгълник, по четирима – за квадрат и всички – за кръг).

Дайте им да обследват изрязани геометрични фигури. Запознайте ги с основните характеристики на всяка фигура (наличие или липса на върхове и страни, както и с техния брой).

Насочете ги към първото дидактично упражнение. Като контролен въпрос може да зададете: „Коя фигура няма върхове?“. След това нека да преброят страните на квадрата и триъгълника и да сравнят получените резултат, същото може да се направи и с върховете на фигурите.

Разгледайте с децата дидактично упражнение 2 и им посочете знаците за малки и големи фигури, след което ги накарайте с молив да свържат всяка фигура с подходящия шкаф.

В дидактично упражнение 3 трябва да свържат цифрите, като спазват посоката на стрелките, за да по-

масата. Защо? Колко крака вижда? За да се усложни преброяването, някое от децата отзад може да застане на един крак. В момента, когато детето сгрещи, го сменя друго дете. Броят на краката да не надвишава 11.

Предложете на децата да разгледат картината с мравуняка и нека те да обърнат внимание на посоката, в която се движат мравките. След това ги помолете:

Да преброят мравките, които се движат в четирите посоки, и до стрелките да отбележат броя им в квадратчетата (с точки или цифри);

Да дорисуват фигурите в таблицата, като се съобразят с формата, цвета и големината им;

Да оградят и свържат червените мравки и да открият цифрата, която се е получила.

На всеки ред квадратчетата са оцветени по определен начин. Като открият зависимостта, нека децата да довършат поредиците.

Върху листи на квадратчета помолете децата да оцветят две червени квадратчета едно до друго, да оставят празно квадратче и да оцветят две жълти квадратчета. След още едно празно квадратче на същия ред да оцветят в оранжево толкова квадратчета, колкото са общо червените и жълтите квадратчета на същия ред. Защо ги оцветяваме в оранжево? Защото от червения и жълтия цвят се получава оранжевият. След това да оцветят в синьо 5 квадратчета и 1 – в жълто. След едно празно квадратче да оцветят толкова квадратчета в зелено, колкото са общо сините и жълтото квадратче. Защо в зелено? Защото от синия и жълтия цвят се получава зеленият цвят и т.н.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „В книжарницата“

Ядро: количествени отношения, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да брои в прав и обратен ред до 5, да моделира графично количества, да свързва групи според броя на елементите им със съответните цифри;

- Да се ориентира по собственото си тяло – вляво, вдясно;

- Ориентиране в двумерното пространство – в лабиринт.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Кой коя приказка най-много харесва? Покажете на децата четири книжки с приказки, например „Снежанка и седемте джуджета“, „Пепеляшка“, „Грозното патенце“, „Джуджето Дългоноско“. Нека четири деца да излязат пред групата, например Кико, Теа, Еми и Вики. Кико не харесва „Снежанка“, „Пепеляшка“, но много обича „Джуджето Дългоноско“; Теа не обича „Грозното патенце“ и „Снежанка“, но обича приказки за принцеси; Еми много обича приказки за джуджета, но не обича за патета; Вики много харесва приказката как патето се превръща в лебед. Кой коя приказка обича най-много?

Като преброяват книгите по всеки рафт вляво, нека да отбележат броя им с точки. На рафтовете отляво да нарисуват толкова книги, колкото показва цифрата до тях.

Да свържат рисунките на децата със символа, който показва кой сезон е изобразен върху тях.

Нека очертаят пътя през лабиринта, като внимават да не минават покрай борчета. Къде е стигнало момчето?

Нека всяко дете си намисли какви цветя би искало да подари на майка си за рождения ѝ ден. Учителят начертава два овала (червен и зелен), които се пресичат на таблото, а след това ги загражда в един голям син овал. Синият овал огражда всички цветя в цветарския магазин. В червения овал са всички червени цветя, а в зеления – всички рози. Едно по едно децата казват какви цветя искат да купят на майките си и къде в овалите ще отбележат букетите си. Например Петър иска да купи червени рози на майка си: къде ще отбележим букета му с кръстче или кръгче? (в сечението на червения и зелен овал); Ани иска жълти лалета: къде ще поставим знак за нейния букет? (в синия овал, но нито в червения, нито в зеления); Еми иска да подари бели рози на майка си (в зеления овал) и т.н.

Тема: „Загадките на Щурчо“

Ядро: количествени отношения, равнинни фигури, пространствени отношения.

Образователни задачи:

- Да открива и назовава скрити цифри до 5;

- Да умее да идентифицира търсен предмет;
- Графично да моделира пространствени отношения (дорисуване в мрежа).

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

За въвеждане в темата използвайте следните гатанки:

*На изправена тояга
че приличам, то се знае.
Кой подсказва, се налага
с мене да се запознае!
Коя съм аз? – 1*

*Аз съм цифра веселушка!
Ала щом ме зърне в час,
никой ме не ще за дружка,
че била съм слаба аз.
Коя съм аз? – 2*

*С две дъгички залепени,
ни съм първа, ни последна.
Затова и според мене
сигурно ми казват средна.
Коя съм аз? – 3*

*Нямам вид на горделива
– с пръчки три, като в
игра подредени.
Но ме бива, щом наричат
ме добра!
Коя съм аз? – 4*

*Пръчици си имам двечки,
много съм добра
– сега, ха познай ме!
Хем и клечки, хем си имам
и дъга!
Коя съм аз? – 5*

Като кажете на децата, че днес ще бъдат детективи, насочете вниманието им към задача 1 – да открият всички цифри, които отгатнаха, и да ги оцветят.

За задача 2 е необходимо отново да бъдат много наблюдателни, да открият предметите в таблицата и да назоват кои предмети липсват в нея.

Задача 3 е за самостоятелна работа и за развиване на фина моторика и ориентиране в мрежа от квадрати.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ОКОЛЕН СВЯТ“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ОКОЛЕН СВЯТ

Чрез ОН „Околен свят“ се реализира по специфичен начин общата цел на предучилищното образование – цялостно развитие на детската личност и придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, опосредстващи успешната реализация на детето през следващите периоди на развитието му (Наредба 5 от 3.06.2016 на МОН/ Приложение № 3 към чл. 28, ал. 2, т. 3).

Като научно и теоретично обосновано практико-приложно направление „Околен свят“ има своя специфична **ЦЕЛ**:

- да се подпомогне личностното и социалното развитие на децата в условията на сътрудничество и взаимодействие между всички образователни общности в детската градина на основата на зачитане правата на децата, както и формиране на обобщена „картина на света“.

ЗАДАЧИТЕ, които се реализират, могат да се диференцират в три групи:

Когнитивни: формиране на знания, представи и понятия за природата и обществото, за себе си и за другите; ориентиране в близка и по-далечна среда на основата на мисловни операции и умствени способности на действие – разбиране, осмисляне и интерпретация на явления, събития и факти от околната среда;

Афективни: изграждане на позитивен Аз образ; желание и готовност за участие в живота на детската група; поставяне на основата за формиране на нравствени ценности; стимулиране на позитивна мотивация и нагласи при изграждане на „картината на света“, като се съпреживява доброто, красивото, социално приетото в общуването с хората и природата;

Поведенчески: формиране на умение за участие и организиране на познавателни и практически дейности; за партниране и подпомагане, за проявяване на самостоятелност, инициативност и самокритичност при общуване и работа в екип; за собствена познавателна дейност в природата и в социума; за активно участие при решаване на конфликти в детската група и др.

Програмното съдържание на образователното направление „Околен свят“ е систематизирано в **четири** образователни ядра: **Самоутвърждаване и общуване с околните (СОО), Социална и здравословна среда (СЗС), Културни и национални ценности (КНЦ), Светът на природата и неговото опазване (СПНО).**

Ядро СОО

Това ядро има два аспекта, по които учителят работи системно и ежедневно.

Първият е общуване и взаимодействие с деца и възрастни. Важно е детето да получи образци или модели на одобряемо, социално прието или просоциално поведение. Чрез етична беседа, разясняване, убеждаване и подражаване на позитивни примери децата осмислят и запомнят начини на позитивно общуване и взаимодействие. Учителят следи как детето създава контакти, как общува и какви емоционални отношения преживява в съвместната дейност.

Другият важен акцент на това ядро е умението за самоутвърждаване. Формирането у детето на ясна представа за себе си – име, семейство, права, силни страни, умения – е предпоставка за неговото самочувствие и увереност, за успешното му свързване с другите. Учителят следи как детето разказва за себе си и своите преживявания, начина му на отстояване на мнение и изразяване на позиции, специфичните му личностни качества и др. Добре е детето да разказва за себе си по темите: „Аз съм доволен“, „Щастлив съм, защото...“, „Вярвам в себе си“, „Чувствам се доволен, спокоен“. Подходяща игрова мотивация създава героят, който присъства в целия процес – Щурчето. В края на всяка ситуация двете лица (усмихнато и недоволено) позволяват детето да усети начина, по който се чувства, да се научи да преживява неуспеха или затруднението, но така, че да бъде мотивирано да се справи, а не обезверено. Ролята на учителя тук е да помогне на детето за изграждане на позитивна и реалистична самооценка, да преодолее страховете и колебанията си, да засили увереността си.

Ядро СЗС

Учителят има задачата да създаде педагогически условия, чрез които детето да опознава себе си, но в контекста на **здравно-хигиенната култура** – начин на предпазване, прогнозиране на последствия от опре-

делено действие, адекватно ориентиране в близка среда (в училище, у дома, на детската площадка и др.) и по-далечна среда (в планината, в гората, в зоопарка). Педагогът насърчава детето да открие връзката между своето поведение и своето здраве, между хигиената и здравето, между храненето и здравето, между физическата и здравната култура на човека. Детето по достъпен начин определя състоянието на болест и здраве, грижите за болните, професията на лекаря и пр.

Ядро КНЦ

В това направление учителят трябва да създаде педагогически условия, които мотивират децата да изразяват емоционално-оценъчно отношение към героите, традициите, празниците в България и в общността. Обръща се специално внимание на специфичните символи и ритуали за празниците. Онагледяването в книжката за децата предизвиква интерес и желание у тях да участват, да отразяват чрез собствена творческа дейност преживяванията си. Учителят целенасочено и тактично стимулира децата да разказват за преживяванията си в празнична среда, да упражняват поздрав и пожелания по различни поводи, да търсят начини да участват и партнират, да изразяват гордост и почит към героите и към родината.

Ядро СПНО

Това направление изисква нагледна опора на знанията и уменията. Поради това учителят трябва да осигури разнообразни нагледни стимули от природата – пряко наблюдение на предмети, обекти и явления, а при невъзможност – видеофилми, презентации, енциклопедии, картини. В това направление учителят насочва децата към възприемане, описване, сравнение, търсене на връзки, логични обяснения и зависимости. Така по-лесно се достига до понятията и представите за растения, животни, природни явления през различните сезони. Изразяването на лично отношение към знанията е задължително, за да се формира екологично поведение. Учителят не забравя и правилата за безопасно поведение на детето всред природата, в дома, на улицата и др.

Постигането на очакваните резултати се реализира в минимум две педагогически ситуации седмично.

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПОДХОДИ:

1. Възрастовият подход налага непрекъснато отчитане на физическите и психическите особености на детето в предучилищна възраст. Той осигурява в достатъчна степен достъпност при отчитане на реалните детски възможности. Този подход дава възможност учителят да предвиди или планира подходящи стимули за реализиране потенциала на децата, за подпомагане и провокиране на детското личностно и творческо развитие. Спазвайки го, педагогът – възрастово за групата и индивидуално за отделното дете – преценява количествено и формално съдържанието, което поднася, целейки постигането на оптимално развитие.

2. Комплексно-интегративен/ интегрален. Интегралният подход се налага от спецификата на глобалното образование. Дейностите не се изявяват като самостоятелни структури. Създава се интегрален образ на света, като се има предвид единството на научното и художественото познание. Интегралният подход се проявява и във взаимовръзката между многообразните форми на организация на педагогическото взаимодействие. Учителите подбират подходящи знания и умения от другите образователни направления, за да разнообразят и активизират децата. Например: знания от математиката са подходящи за формата на цветята, дърветата, образуване на групи – домашни и диви животни, отлитащи и зимуващи птици и др.; уменията от КТБД са подходящи за изработване на пана; познаването на приказките насочва към дивите животни в гората – „Червената шапчица“, към птиците през пролетта – „Косе-Босе“, към зимните явления – „Ледената къщичка“, и др.

3. Дейностен подход. Психологическият анализ на структурата на дейността показва, че последната се осъществява при осъзнато психично отразяване на заобикалящата действителност. Във всяка своя дейност детето в една или друга степен овладява знания и представи, определя си цели, представя си очакваните резултати, възприема и оценява условията, в които действа, обмисля последователността на операциите, прилага волеви усилия, преживява успехите и неуспехите от дейността. По този начин психиката осъществява своите основни функции – управлява и регулира дейността на личността. Дейностният подход се осъществява от учителите, като осигурява условия за разнообразни активности на децата – изследователска,

творческа, умствена, игрова и др.

Игровата дейност в своето богато многообразие има абсолютен приоритет в организационно-процесуалната и резултативната реализация на педагогическото взаимодействие. Тя създава условия за самоизява, за най-ефективно общуване и взаимодействие както между децата, така и между педагога и детето.

4. Ситуационният подход се отнася до използваните от учителя начини за усвояване на знания. Ситуацията като семантична база на този подход условно обозначава организационната форма на осъществяване на възпитателно-образователния процес. За целите на предучилищното образование се използват различни ситуации – реално възникващи, фантазни, преднамерени и неочаквани и др. В съчетание с останалите подходи ситуационният подход създава условия за използване на динамични и гъвкави структури за оптимална социализация на детето.

5. Холистичен подход. Холистичното образование е базирано на идеята, че децата могат да бъдат обучавани по по-естествен и по-привлекателен начин, като едновременно се активизират емоции и енергия, физически и духовни сили. Постиженията на детето се разглеждат във връзка с неговите социални, етнически и културни характеристики. Водещо е посланието: „Вярвам в целостта на човешкия организъм и считам, че за да бъде здрав човек, трябва да има единство и баланс между ум, душа и тяло“. Най-голямото предимство на холистичния подход е, че е ориентиран не само около умственото развитие, но се фокусира и около психо-социалното и емоционалното развитие на децата, което е особено подходящо за образователното направление „Околен свят“.

ОРГАНИЗАЦИЯ на педагогическата работа

Организацията на педагогическия процес е важен приоритет на детския учител. Препоръчително е да се използва смесена организация от фронтална, групова и индивидуална работа с децата. Паралелно с това детският учител трябва да осигури условия за самостоятелна дейност на децата. Изцяло груповата и фронтална работа не е ефективна, тъй като не позволява децата да реализират своите индивидуални възможности, потребности и да бъдат удовлетворени от себе си. Това е особено важно за децата в смесените групи.

Начин на организация:

ФРОНТАЛНАТА РАБОТА е традиционна, но напълно подходяща за осъществяване на общите цели и задачи по направление „Околен свят“. Разбира се, тя трябва да е далеч от урочната форма на организация. Необходимо е да се разнообразява с подвижни, музикални, театрализирани и други игри, които да намаляват статичността и да предлагат различни активности. Интересно за децата е варирането на обстановката в занималнята – различен начин на поддръждане на масите, неочаквано онагледяване, нов параван, непознат уред и други ще позволят да се разчуши и разнообрази процесът на работа по образователно направление „Околен свят“.

ГРУПОВАТА РАБОТА е подходяща за децата от трета и четвърта група. Освен изпълнението на познавателни задачи, чрез груповата работа се формират и утвърждават уменията за колективна работа и съвместни игри, като децата се договарят, съгласуват, подпомагат взаимно, изпробват различни поведенчески модели. Този начин на организация е особено подходящ при смесените групи (по възрасти и по майчин език), когато децата имат различни нива на компетентности.

Процедурата по разделяне на децата в групи (или по двойки) може да бъде извършена по занимателен начин, за провокиране на позитивна реакция към груповата работа. Учителят може да използва следните техники за групиране:

- групиране чрез преброяване на поредни номера (например: „първи – втори – трети“ и т.н.);
- групиране по рождени месеци и дни;
- групиране по първите букви на имената на децата;
- групиране чрез карти: плодове, геометрични фигури, цветове, превозни средства и др.;
- групиране чрез пъзели – частите, от които се получава цялото, е един отбор.

Децата участват, обсъждат и изработват правила, които могат да бъдат следните:

- „Да се изслушваме взаимно!“

- „Да зачитаме мнението на всеки един от нас!“
- „Да не се обиждаме и да не се присмиваме един на друг!“
- „Всеки има право да изкаже своето мнение!“
- „Да вдигаме ръка, когато искаме думата!“ и др.

ИНДИВИДУАЛНАТА РАБОТА е задължителна при често отсъстващи деца, при деца с отклонение или изоставане, но и при деца, които проявяват засилен интерес към знанията от образователното направление.

В този случай се работи с енциклопедии, правят се опити, експериментира се с различни материали, децата рисуват, редят пъзели. Учителката трябва да подготви индивидуални задачи и да отдели време за работа с тези деца в подходящ момент.

ОСНОВНА ПЕДАГОГИЧЕСКА ФОРМА Е ОБУЧАВАЩА СИТУАЦИЯ.

Правилната структура на ПС улеснява учителя при дозиране и структуриране на учебното съдържание.

ПЪРВА част – уводна. Учителят създава интерес, подготвя и подбира похвати за привличане на вниманието и любопитството на децата. Това може да стане чрез въпрос или словесна провокация от Щурчето, чрез музика, загадка, картини, грешката на художника, „Чудната торбичка“, „Вълшебната кутия“, неочакван гост (кукла, дете от другата група), nonsens (алогизъм, зареден с хумор: „Дойде зимата и розите цъфнаха“, „Надолу в небето плуваше къртичето“) и др.

ВТОРА част – основна. Подборът на методи и похвати се свързва с необходимостта от възприемане, осмисляне и обогатяване на информацията от децата, от време за самостоятелно решаване на задачата и за приложение на знанията в нова ситуация. Авторите на познавателната книжка предлагат подходящи методи и похвати, които да реализират планираните познавателни задачи. Така се гарантира степенуване по сложност на съдържанието. Важно е детето винаги да е доволно и удовлетворено, заинтригувано и активно. В тази част детският учител трябва да разпредели времето си така, че да има време за групово и самостоятелна, обща и индивидуална ангажираност на децата. Поради своята продължителност основната част на ситуацията е подходяща за смяна на дейностите – статични, седящи с динамични, подвижни.

ТРЕТА част – заключителна. Тук е препоръчително учителката да направи обобщаваща преценка на активността и постигнатото от децата. Да се включат подходящи „награди“ – стимули за деца. Освен традиционните печати и стикери, като награда емоционално действат подвижните и музикалните игри, определяне за деня на дете като „малък природолюбител“, „многознайко“ и др.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФОРМИ:

- игри – сюжетни, дидактични, подвижни...
- дейности по избор
- разходка, екскурзия
- тържества, празници
- педагогическа анимация.

Това е иновативна форма за постигане на комплексна цел – осъществяване на образователна и възпитателна задача чрез паралелно постигане на емоционално „зареджане“ и развлечение. Анимацията е процес на създаване и реализиране на събитие или поредица от взаимносвързани събития, чиято основна цел е стимулиране активността (поведенческа, емоционална, познавателна) на участниците в него чрез включването им в значими за личностното им развитие дейности. Може да се организира:

- културно-познавателна анимация (тематична, етнокултурна, фолклорна, литературна, музикална, музейна, библиотечна и др.);
- туристическа анимация (краеведческа, спортна, опознавателна, екологична и др.).

ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ се реализират:

- като продължение и допълване по темата в детската градина;
- като обогатяване и обобщаване на информацията извън детската градина.

И в двата случая детският учител стимулира практическа познавателна дейност с участието на семей-

ството, ръководител на школа, музей, читалище и др. Допълнителната дейност е неделима от общата реализация на темата. Чрез нея детето обогатява, уточнява и упражнява знания и умения. Познавателната активност на детето постигаме чрез разнообразие от стимулиращи и подкрепящи методи и похвати, както и чрез разнообразни дидактични средства.

Най-общо допълнителните дейности, подходящи за работа по образователно направление „Околен свят“, можем да обособим в следните групи:

- **игрови** – дидактични, подвижни, състезателни, театрализирани, ролеви игри и игри инсценировки;
- **художествено-творчески** – украса, колажи, макети, пана от природни и други материали и др.;
- **съвместни** с родителите – тържества, празници, битови и трудови дейности, краеведчески дейности (туризъм, екскурзии, наблюдения и др. в района);
- **практически** – грижи за животни и растения, опити, експерименти, демонстрации, изработване на хранилки, въртележки, знаменца и др.;
- **комбинирани – минипроекти**. При тях се интегрират различни знания и умения, форми, методи и средства за постигане на интеракция във взаимодействието „дете – среда“. Могат да се реализират различни видове:
  - По продължителност – седмични, месечни или сезонни;
  - Според преобладаващия метод – изследователски, практически, информационни, приключенски;
  - Според проектната идея – по образователните стандарти на направление „Околен свят“; по теми, свързани с реалния живот на общността или селището; по интереси.

МЕТОДИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЗАДАЧИТЕ НА ОН „ОКОЛЕН СВЯТ“

Първа група – нагледни методи

1. Наблюдение:

- в реалната действителност – в парка, на пазара, на улицата, при шивача, при готвача;
- на видеофилми, картини;
- натурални предмети и обекти – плодове, зеленчуци, животни, инструменти и др.

Наблюденията учат децата да се ориентират в естествената природна среда, да откриват и анализират събитията и явления, които протичат в нея, формират се умения децата да разчитат сигналите от заобикалящата ги природна среда. *Много важно е резултатите от наблюденията да бъдат използвани в други дейности – изобразителни, конструктивно-технически, в детската игра.*

2. Обследване – прякото и косвено – дава възможност на детето за сетивно възприемане на качества и свойства на предмети и обекти. Процесите на опознаване на света се базират върху сетивното възприятие и затова основният метод на сензорното възпитание е обследването – манипулиране с предмета. Обследването означава, че децата възприемат предмета с максимален брой сензорни възприятия – докосват, вкусват, помиришат и т.н. Така детският учител осигурява възможност децата да обогатят представата си за цветя, плодове, зеленчуци, храни, природни материали и др.

3. Демонстрация. В процеса на запознаване на децата с природата най-добър ефект има демонстрацията, осъществена чрез видеофилми. Така се осигурява достъп на детето до явления, които не могат да бъдат наблюдавани непосредствено, като например как се излюпва пиленцето, кой живее на дъното на морето, как се къпе слонът и др.

Възможна е и демонстрация, при която се използват реални природни обекти – като такава тя се доближава до елементарните опити. Педагогът може да демонстрира пред децата приготвянето на лечебна запарка от билки, създаване на изкуствена екосистема (аквариум, терариум). Чрез демонстрация децата могат да възприемат различни свойства и качества, например на водата – оцветява се, утаява се, може да разтваря и др.; както и да наблюдават различни явления и състояния – ледът се топи; от вода и брашно става тесто; слънчев лъч минава през чаша с вода – появява се дъга; какво плува и какво потъва; кой се крие в шушулка-та (грах, боб, фъстък) и др.

Втора група – практически методи:

1. Експериментирание и опитна работа. Протичането на експеримента става в естествени условия и предполага преднамерено педагогическо въздействие, насочено към очакван резултат. Детският учител насочва познавателната активност на детето към проследяване на промените в развитието на растение – луковица, семе, напъшило клонче – откриване на причина и следствие, връзки и зависимости; да променя

условия и да наблюдава цвете в саксия, цвете във ваза с вода и т.н. В процеса на експериментиране педагогът учи децата да си поставят цел (Какво искам да знам?), да избират начин за постигането ѝ (Как да го узнам?) и да се съобразят с вероятността да причинят болка или загиване на природен обект (Няма ли да го заболи?). Чрез този метод децата извършват пряк контакт със заобикалящата ги среда.

2. Моделиране. В образователно направление „Околен свят“ учителите използват предметни, графични, предметно-схематични модели за запознаване на децата с местообитания на животните – птици, морски, диви, домашни животни и др.

Моделирането и моделите дават възможност за формиране на детските представи за явления и обекти, които са трудни за осмисляне или недостъпни за наблюдение. Моделът е интересен за децата начин за онагледяване. Най-важно значение за обучението по направление „Околен свят“ са изкуствените екосистеми: аквариуми, клетката в зоопарка, изкуствени местообитания на домашните животни. Изграждането на обемни модели също има съществено значение. Заниманията с пластилин, глина, пяск, особено ако е влажен, дават възможност да се изобразят цели пейзажи с реки, планини, езера. Децата могат да си послужат с допълнителни растителни природни материали (листа, трева, клонки, миди, раковини и др.).

3. Упражнения. Могат да бъдат организирани като самостоятелни или групови занимания в рамките на обучаващата ситуация или извън нея към допълнителните педагогически форми. Упражнението предполага повтаряне на определени действия с предварително зададено съдържание. Така то е пряко свързано с тренировката. При него учителката диктува действията – така тя може да научи децата да наблюдават насекомите в двора и да не се страхуват от тях; да определят нуждата от вода на стайното растение и да го поливат; да следят за листопада или разлистването на дърветата, да наблюдават времето и да попълват природен календар и други повтарящи се действия. При упражнението се наблюдава пренос на усвоени умения от една ситуация (с определени условия) върху друга ситуация. Те дават възможност детето да приложи в самостоятелна дейност своите знания, да преживее индивидуални постижения и успех.

4. Игрови методи. Както знаем, играта може да се прилага като форма, метод и средство. В направление „Околен свят“ се използват най-продуктивно дидактична игра, игра инсценировка, ролеви игри, творчески игри – сюжетни, конструктивни, драматизация. Те позволяват да се обогати и уточни познавателният опит на децата, да се претворяват взаимоотношения от социалната среда, да се изпробват различни модели на поведение за оформяне на обобщената детска представа за „картината на света“. Практически децата се ориентират в средата, откриват способности за нейното опознаване, а в дейностен план преработват и усвояват информацията по най-достъпен за тях начин.

Ролева игра (ролево проиграване). Методът е изключително близък до нагласите на децата да участват активно в социалната среда и да я развиват, играейки със своето въображение. Използването на ролеви игри има предимството, че успешно може да събере ведно познавателната активност на децата и атмосферата на релаксация и забавление. Това прави още по-наложително точното съобщаване на задачата на всекиго, разпределянето на ролите и определянето на времето за провеждане на играта. Обикновено участват две деца, които влизат в роля и „изиграват“ своите представи за разрешаване на ситуацията. Подходящи ролеви игри са: лекар и дете – лекарят успокоява детето; две деца – как да се слобрят, как да поканят дете за игра; дете и полицай – как се търси помощ; „Какво ще кажеш/ попиташ Левски?“; дете и строител – „Какво да има на детската площадка“; „Ако си феята на пролетта, какво виждаш?“ и др.

Трета група – словесни методи

1. Беседа. Беседата се прилага в зависимост от породен интерес на детето (от натрупания боклук, от намерена умряла птица, от изсъхнало край пътя цвете). Отворените въпроси, които могат да имат повече от един верен отговор, дават възможност на децата да изявят екологично отношение към действителността. В преднамерените или непреднамерените беседи могат да се задават и такива въпроси, които нямат верен отговор, но те провокират мисленето и въображението на децата. (Например: „Как мислите: с какво се хранят русалките?“ – отговорът се търси чрез анализ на местообитанието: на водната среда и нейните природни компоненти).

2. Разказ. Това е подходящ начин децата да съпреживеят значим проблем, свързан с темата. Например: не да разказваме за боклука и проблемите, които той ни създава, а за приключенията на малката консервена

кутия. Създаването на зрителен модул за съдържанието на разказа има силно влияние върху интензивността на интелектуалната дейност на децата. В определени случаи приказката също може да бъде подходящ метод за обучение – например приказката „Стопанката на медната планина“ от П. Бажов е подходяща за запознаване на децата с минералите и камъните и за провокиране на траен положителен интерес към тях.

3. Четене на енциклопедии, разкази, художествена литература и др. с акцент върху красотата на природата, върху постъпките на хората, характера на техните взаимоотношения, различни норми на общуване, положителни модели на поведение и др.

ДИДАКТИЧНИ СРЕДСТВА

Те са много важни за ПУВ, защото се реализира принципът нагледност и се гарантира важен етап от умственото развитие на децата – нагледно-образното мислене. Техният подбор зависи от възрастта на децата, от техните възможности и от целта, която си поставя учителката. Средствата, които може да използва детският учител за осъществяване на задачите по направление „Околен свят“, може да се диференцират в няколко групи:

1. Технически средства – мултимедия, интерактивна дъска, шрайбпроектор, лаптоп и др.
2. Натурални предмети – плодове, семена, зеленчуци, раковини, шишарки, лешници, текстил, конци, тесто, летвички и др.
3. Нагледно-изобразителни – кукли, атрибути за игра, картини, пъзели, карти, глобус, макети, табла, природен календар и др.
4. Пособия – магнитна дъска, плоскостен и обемен материал, макети на зоопарк, паравани и др.
5. Уреди – лупа, фенерче, магнит, термометър.
6. Помагала – книжки, пъзели, мозайки, за оцветяване.

Кое е различното в познавателната книжка по околен свят „Откриватели“?

1. Ние извеждаме напред дейностния подход, но не теоретично, а в реален практико-приложен план. Това постигаме, като в педагогическите ситуации са предложени различни примерни дейности, които позволяват вариативно/разнообразно реализиране на задачите, преодоляване на статичната и изпълнителската позиция на детето. От предложените дейности учителят избира тези, които са подходящи за групата, за географския район, за традициите на градината. Всяка ситуация създава условия или дава предложение за различни дейности на децата. Предложените допълнителни дейности към всяка обучаваща ситуация дават ориентир на учителя за подходящата и лесно осъществяваща се допълнителна работа на децата – колективна творческа и преобразуваща активност – пана, постери, табла, колажи и др.; наблюдение, събирателна дейност, опити, експериментиране, празници на групата, анимация и др.

2. Предлагаме теми за минипроекти, които могат да се реализират и като допълнителна педагогическа форма по ОН „Околен свят“ с различно времетраене (седмица, месец или по-дълъг период). Това е иновативна форма на работа с децата, в която се интегрират различни знания и умения, форми, методи и средства за постигане на интеракция във взаимодействието „дете – среда“. Включването на семейството, на читалище, тренъори, художници, артисти разнообразява похватите за събирането и представянето на резултатите по проектите. Интересно за децата е визуализирането на тяхното участие, откритие или ново знание чрез албуми, фотосесии, хербарии, презентации, постери, табла. Това позволява да се интегрират различни образователни направления, например ОН „Гражданско, здравно, екологично и интеркултурно възпитание“.

3. Предвиденото познавателно съдържание във всяка педагогическа ситуация гарантира реализиране на **три аспекта в детското развитие**:

- **интелектуален** – детето се учи да прави анализ и синтез, да сравнява и открива последователността на протичане на процесите, явленията и причините, които ги пораждат, да открива особености, да разбира връзки и зависимости;
- **естетическо-нравствен** – емоциите и социалните чувства формират естетическа култура на децата и положително отношение към околния свят;
- **практически** – включването на децата в различни дейности – труд, опитна и изследователска работа, творчество, игри, учене, грижи за себе си и за другите – стимулира уменията за планиране, поставяне на цели, следването им, преодоляване на трудности, оценка и самооценка, контрол и самоконтрол.

Изображенията, игрите и задачите са така подбрани в книжките на децата, че да създадат условия за реализиране на трите аспекта на познавателната дейност. Спазвайки хронологията на познавателната информация по страници, учителката гарантира целенасочено познавателно развитие на всяко дете.

4. Предлагаме на учителя да следва един и същ алгоритъм при запознаване на децата с програмното съдържание. Въвеждането на такъв алгоритъм е в помощ на детския учител, защото целенасочва и систематизира педагогическата работата по ОН „Околен свят“. Алгоритмите създават условия мисленето на детето да се движи от познато към непознато, от по-близко към по-далечно, от по-лесно към по-трудно.

Гарантира се спазването на основни педагогически принципи – научност, достъпност, системност.

Алгоритъм за запознаване с растителния свят:

1. Място на разпространение;
2. Външно устройство – корен, стъбло, листа, цвят, плод, семе и др.;
3. Значение;
4. Поведение, дейности на човека, свързани с растителния свят.

Алгоритъм за запознаване с животинския свят:

1. Местообитание;
2. Външен вид – части от тялото, характерни белези, покритие и др.;
3. Поведение – движение, хранене, размножаване;
4. Сравнение – прилики, разлики;
5. Поведение, дейности на човека, свързани с животинския свят.

Алгоритъм за ориентиране в социалния свят:

1. Аз (Аз съм);
2. Общуване, взаимодействие (Аз и другите);
3. Дейности на хората (Аз знам);
4. Поведение на хората (Аз мога);
5. Права и задължения на хората (Аз трябва).

5. В познавателната книжка е включен герой за игрова мотивация – Щурче. Той не бива да остава изолиран в хода на обучаващата ситуация. Три са възможните начини за включването му от детския учител:

- В началото на ситуацията Щурчето задава въпрос, загадка, част от стих и т.н. С това се цели проява на емоции, активизиране на вниманието, създаване на интерес и провокиране на желание за участие.
- В основната част присъствието на Щурчето игрово мотивира целта на обучаващата ситуация и ангажира по достъпен начин детското внимание и активност за наблюдаване, анализиране, откриване на зависимости и др. Когато се включва в основната част на ситуацията, то създава проблемна ситуация, която предизвиква обсъждане, размисъл, детска дискусия по темата, откриване на способности за действие и др.
- В заключителната част участието на Щурчето е подходящо, за да насочи детето към самооценка, към размисъл за това доколко се е справило със задачата, без това да носи негативни емоции при несправяне.

6. В книгата на учителя предлагаме протоколи – бланки за педагогическо наблюдение, анкетни карти, социограми и др. за облекчаване дейността на учителите при изпълнение на Наредба №5/ 2016 г. за проследяване постиженията на децата чрез различни диагностични методи. В диагностичния процес могат да се включат различни игри (дидактични, ролеви, сюжетно-ролеви), които са най-естествената среда за детска активност. Единственото изискване е да се състави протокол за наблюдение и да се набележат начини за регистрация.

Диагностичните процедури са ориентирани към входящо и изходящо проучване на децата. Създадени са индивидуални протоколи за отразяване на постиженията съобразно държавните образователни изисквания. Начинът на отчитане е максимално облекчен както за провеждане, така и за регистриране на резултатите в дневника на групата.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „В детската градина“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Разбиране на необходимостта от правила в детската градина;
- Затвърдяване на умения за взаимодействие с връстници;
- Упражняване на социално поведение и взаимопомощ в детската градина.

Интегративни връзки: с „Музика“.

Методически насоки:

Въведение. Чрез игра за запознаване (предложена от Щурчето) стимулиране на поведенчески прояви за позитивно общуване;

1. Беседа – разговор по картината за актуализиране на личен опит на децата и споделяне на преживявания; извеждане на понятието „ред“;

2. Дидактична игра на нагледна основа „Кой се нуждае от помощ“;

3. Практическа дидактична игра „Знам кое къде се поставя и за какво служи“.

Допълнителни дейности: битов труд – подреждане на играчките в занималнята, на гардеробчета; сюжетно-ролеви игри, дидактична игра „Правилно – неправилно“, инценировка, рисуване и др.

Тема: „Има ли думи вълшебни?“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Самоутвърждаване на детето чрез положително отношение към другите в близка среда;
- Умение да се прогнозира и предвидят емоционалните реакции на децата в резултат на изказани думи;

- Овладяване на начини за поправяне на негативни ситуации.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Куклен етюд за провокиране на емоционална реакция („Мечо Пух не знае как да се сдобри с приятеля си Прасчо“);

1. Беседа за уточняване съдържанието на израза „вълшебни думи“;

2. Ролева игра между две деца „Използвай вълшебна дума“ – за тъжно, обидено, самотно, разплакано, разгневено дете и др.;

3. Самостоятелна работа – разглеждане, разбиране, разказване по картините;

4. Упражнение – образуване на двойки играещи деца, съотнасяне и рисуване по пунктир;

5. Самооценка – „Знам и използвам вълшебни думи!“; „Оцвети лице/ емотикон“.

Допълнителни дейности: Празник на вълшебните думи, ролеви игри, рисунки от детския опит и преживяване.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Нашите правила“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Осмисляне на правилата и нормите като модели/ еталони за подражание;
- Стимулиране изразяването на своето мнение при оценка на постъпки;
- Формиране на нагласи и готовност за спазване на установени правила.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Сюжетна картина, кратко разказче или словесна ситуация за провокиране на интереса и активизиране;

1. Беседа – припомняне и утвърждаване на различните правила в групата;
2. Разговор по предложените картини: анализ, описание, разказ;
3. Игра пантомима – мимика, движение за изразяване на харесване или нехаресване;
4. Дидактична игра „Одобрявам – не одобрявам“;
5. Самостоятелна дейност – практическо изразяване на лично отношение чрез оцветяване на емотикона.

Допълнителни дейности: театрализирани и ролеви игри, албум/постер за правилата в групата с рисунки от децата и текст, видеофилм, художествена литература и др.

Тема: „Правилно ли е така“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Утвърждаване на умения за разбиране и обяснение на норми на поведение и общуване в детска среда;
- Осмисляне на правилата и нормите като модели/ еталони за подражание;
- Възпитаване на способност за разграничаване на добро и лошо, правилно и неправилно в поведението на децата.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Беседа – разговор по картинките от познавателната книжка;
2. Самостоятелна работа – оцветяване на точките за получаване на обратна информация;
3. Дидактична игра „Правилно – неправилно“: „Вземам играчката на приятел, без да го питам“; „Давам своята закуска на друг, ако иска“; „Помагам на приятел да си закопчее якето“; „Моля другарче да ми даде за малко количката си“; „Когато много искам чужда играчка, аз започвам да плача“; „Когато ми развалят строежа, аз ги удрям“ и др.;
4. Разговор за оценка и прогноза на ситуация, когато искаме едно и също;
5. Самостоятелна работа за затвърдяване – свързване, обяснение и разказване на кратка история;
6. Самооценка: „Знам кое е правилно и кое – неправилно“; „Оцвети подходящо лице/емотикон“.

Допълнителни дейности: рисуване, колаж, табло/постер по темата.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Есенно време“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Систематизиране и осмисляне на природните фактори за живота на растенията;
- Формиране на познавателни умения за ориентиране и обясняване на промените в неживата природа през есента;
- Формиране на наблюдателност за ориентиране при промените в растителния свят.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Писмо от Феята на есента – картинки за подреждане на есенна картина или пъзел;

1. Беседа – за сравняване на лято и есен, описание на времето и промените по картините;
2. Словесна задача – разкази по преживяване;
3. Дидактична игра – „Облеклото ни есента“;
4. Самостоятелна работа – свързване по еднаквост и очертаване по пунктир за затвърдяване на знанията;
5. Самооценка: „Мога да отговоря на въпроса на Щурчето“; „Оцвети личицето“.

Допълнителни дейности: състезателни игри – дидактично-словесни, практически с карти за есента, рисуване или апликиране, попълване на природен календар.

Тема: „Игрите на вятъра“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Обогаляване динамичните представи на децата за неживата природа и връзката ѝ с живата;

- Осмисляне на вятъра – полезно, но и опасно природно явление;
- Усвояване на достъпни знания, безопасност на поведението.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Конструирание и технологии“.

Методически насоки:

Въведение. Запис на буря или виелица;

1. Беседа – разговор по картината за уточняване на представите за вятъра като природно явление;
2. Подвижна игра по предложение на Щурчето за емоционално преживяване;
3. Демонстрация – с ветрило, вентилатор и др.;

4. Самостоятелна работа – дидактично упражнение за откриване и оцветяване на различни картини за ползата от вятъра;

5. Рисуване по пунктир за психомоторика и визуализиране на представата за вятъра;

6. Самооценка.

Допълнителни дейности: подвижна игра „Дете и вятър“, есенна приказка, разглеждане на природен календар, познавателен видеофилм, елементарни опити – вятър от балон, хартиена въртележка на прозореца и др.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „С крила и пера“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Обогаляване на представите за птиците – външен вид, местообитания, начин на придвижване;
- Затвърдяване на знанията чрез сравняване и описване на познати птици;
- Изразяване на готовност и желание за опознаване на птиците.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“, „Математика“.

Методически насоки:

Въведение. Щурчето носи плик с карти на различни птици и задава въпрос за предизвикване на интерес и актуализиране на знания;

1. Разговор за познати птици – сравняване на външни белези: човки, крака, крила, оперение и др.;
2. Дидактично упражнение за откриване на местообитание чрез рисуване по пунктир;
3. Подвижна игра „Познай по движенията“;
4. Самостоятелна работа – оцветяване за откриване на интересна птица;
5. Дидактично упражнение за съотнасяне чрез свързване;
6. Самооценка: „Мога да отговоря на въпроса на Щурчето“; „Оцвети личицето“.

Допълнителни дейности: карнавал на птиците, посещение в зоопарк с мама и рисуване на наблюдаването, песни, дидактически, енциклопедии и др.

Тема: „Къде отиват щъркелите“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Осъзнаване на достъпни връзки и зависимости, свързани с птиците;
- Актуализиране и уточняване на причините за отлитане на птиците;
- Разбира и има готовност и нагласа за опазване на птиците.

Интегративни връзки: с „Конструирание и технологии“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Песен, гатанка за различни птици;

1. Беседа по картината от познавателната книжка;
2. Подвижни игри: „Щъркел и жабки“, „Деца и птици“, „Кой с какво се храни“;
3. Дидактично упражнение за уточняване на прелетните птици – ограждане;
4. Дидактична игра „Лабиринт“;
5. Рисуване – упражнение за съотнасяне по вид;
6. Самооценка „Знам и мога да отговоря на въпроса на Щурчето“; „Оцвети личицето“.

Допълнителни дейности: подражателни игри, песни, стихчета, пъзели, разглеждане на енциклопедия,

изложба на рисунки или колажи за прелетни и зимуващи птици, състезателна игра, изработване на хранилка за птиците.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Есен с четка в ръка“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Конкретизиране на представите за дървета през есента;
- Осмисляне на достъпни причинно-следствени връзки – листопад;
- Възпитаване на емоционално отношение към красотата в природата.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Кошничка с различни есенни листа, за да се отговори на въпроса на Щурчето;

1. Беседа – разговор по картината от познавателната книжка: разглеждане, описване, разказване;
2. Упражнение за уточняване на есенните багри – оцветяване на палитрата;
3. Подвижно-дидактични игри „Образувай групи от еднаквите по цвят и по форма листа“ (листата са пръснати на килима от кошничката);
4. Дидактично упражнение – свързване чрез съотнасяне листа – плод;
5. Дидактично упражнение за съотнасяне част – цяло и оцветяване;
6. Самооценка: „Мога да отговоря правилно на въпроса на Щурчето“.

Допълнителни дейности: Есенен празник, есенно табло (колажи, постери) с различни техники, наблюдение в парка, албум или хербарии от листа и др.

Тема: „На гости в есенната гора“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Осмисляне връзката на сезонните промени с промените в поведението на животните в гората;
- Установяване на елементарни връзки и закономерности;
- Стимулиране на интерес и ценностно отношение към животните.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Гатанка от Щурчето за привличане на вниманието и интереса към темата;

1. Беседа по картината от познавателната книжка – уточняване на знанията за животните;
2. Игра пантомима „Познай кое животно съм“;
3. Подвижна игра „Вълк и зайци“ и др.;
4. Дидактично упражнение – рисуване по пунктир;
5. Самостоятелна работа – за съотнасяне на части от тялото: откриване и оцветяване;
6. Самооценка: „Справих се без грешка“.

Допълнителни дейности: четене на разкази, видеоматериали, карнавал на животните и др.

Месец: октомври (7. седмица)

Тема: „В градините на есента“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Систематизиране на представите за плодове и зеленчуци през есента;
- Осъзнаване на цикличността в трудовата дейност на градинаря съобразно сезоните;
- Възпитаване на уважение към труда на градинаря.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Привличане на внимание и създаване на интерес чрез гатанката на Щурчето;

1. Беседа – разговор по картината от познавателната книжка за систематизиране на знанията за плодове

и зеленчуци: възприемане, описване, обяснение;

2. Самостоятелна работа – стимулиране на наблюдателност и съобразителност чрез откриване на липсващи части на картината;

3. Упражнение – рисуване;

4. Словесна дидактична игра „Познай какво купих“;

5. Диагностична задача – класифициране и групиране по вид и цвят;

6. Самооценка.

Допълнителни дейности: наблюдение на пазара, състезателна игра, приложения, моделиране, рисуване, колаж, есенен карнавал, трудова дейност и др.

Тема: „Здравословна храна“

Ядро: социална и здравословна среда.

Образователни задачи:

- Осмисляне и обобщаване значението на плодовете и зеленчуците за здравето на хората;
- Формиране на устойчива готовност за здравословно хранене.

Интегративни връзки: с „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Гатанка на Щурчето за стимулиране на интерес и внимание;

1. Обследване със затворени очи „Чудната торбичка“;

2. Вкусово обследване „Познай по вкуса“;

3. Разговор за плодовете и зеленчуците и ползата от тях;

4. Дидактична игра – за употребата им: оцветяване и свързване;

5. Словесно упражнение „Опиши и разкажи за своя любим плод“;

6. Самостоятелна работа – свързване чрез съотнасяне част към цяло;

7. Самооценка: „Справих се без грешка“; „Оцвети личице/ емотикон“.

Допълнителни дейности: наблюдение на пазара, състезателна игра, приложения, моделиране, рисуване, колаж, есенен карнавал, трудова дейност, плодова салата и др.

Месец: ноември (8. седмица)

Тема: „Различни сме и си приличаме“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Осмисляне на социално приемливите еталони за спазване и подражание;
- Утвърждаване на себе си чрез сравняване с другите;
- Възприемане на правила за общуване с деца с физически увреждания.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“, „Математика“.

Методически насоки:

Въведение. Куклен етюд за различията в няколко животни и насочване към различията при децата;

1. Разговор за приликите и разликите между децата;

2. Ролева игра „Аз и ти“ – прилики и разлики, „Познай по гласа“;

3. Самостоятелна работа – за свързване по двойки деца;

4. Рисуване – за самоутвърждаване и идентификация;

5. Упражнение – рожден ден: рисуване, споделяне;

6. Самооценка.

Допълнителни дейности: СРИ, ролеви игри, рисувам приятел и др.

Тема: „Аз и моите приятели“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Осмисляне на собствен избор за реагиране при различни постъпки;
- Отстояване на своето мнение при оценка на постъпки – свои и на другите;
- Формиране на умения за разбиране и подкрепа на връстниците си във всекидневието.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Разглеждане на емотикони за насочване към емоциите и причините, които ги предизвикват;

1. Беседа – разговор по картинките от познавателната книжка: възприемане, описване, анализиране, разказване;
2. Самостоятелна работа – свързване с усмихнатото лице, за затвърдяване;
3. Игра пантомима – да покаже с движения как успокоява, кани за игра, как се извинява, показва обич и др.
4. Рисуване по собствен замисъл и преживяване;
5. Самооценка: „Мога да отговоря на въпроса на Щурчето“; „Оцвети“.

Допълнителни дейности: Ден на приятелството, изложби от рисунки, колективно рисуване – колаж, „Аз започвам, ти довърши“ и др.

Месец: ноември (9. седмица)

Тема: „Моята улица“

Ядро: социална и здравословна среда.

Образователни задачи:

- Обобщаване на представа за улица, обществени сгради и обекти в населените места;
- Ориентиране в сградите на квартала и тяхното предназначение;
- Формиране на умение за проектиране на адекватни действия за предпазване и сигурност в непозната среда.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Гатанка;

1. Беседа – разговор по картината от познавателната книжка за систематизиране на знанията;
2. Словесно упражнение „Разказвам за моята улица“;
3. Самостоятелна работа – откриване на знаци и табели по сградите, разбиране на значението им;
4. Дидактично упражнение – кой къде отива;
5. Словесно упражнение – „За какво служат...“;
6. Самооценка – „Мога да отговоря на въпроса на Щурчето“, „Оцвети личицето“.

Допълнителни дейности: картини, презентация, схема на улица, рисуване, игри, практическа дейност.

Тема: „И улицата има правила“

Ядро: социална и здравословна среда.

Образователни задачи:

- Систематизиране на знания за правилата за безопасно движение по улицата;
- Формиране на умение за разграничаване различни ситуации на пътя, за ориентиране в тях и за реагиране отрицателно при неспазване;
- Стимулиране на готовност и желание да се спазва безопасно поведение.

Интегративни връзки: с „Конструиране и технологии“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Скица, картина или табло на кръстовище;

1. Беседа – разговор по картината от познавателната книжка за актуализиране и систематизиране на знанията;
2. Макет – изработване, разглеждане и разказване;
3. Самостоятелна работа – откриване в картината на неправилно действие;
4. Дидактично упражнение – ограждане;
5. Рисуване – оцветяване на светофар за затвърдяване на знания;
6. Самооценка.

Допълнителни дейности: състезателна игра, подвижни игри: „Автомобили и светофар“, „Пешеходци и светофар“, „Регулировчик“, наблюдение, рисуване и др.

3. Дидактично упражнение за подбор на предпазни средства;
4. Дидактична игра „Незавършено изречение“: Обичам лятото, защото...; През лятото е опасно, когато...; Слънцето е полезно, защото...; Слънцето е опасно, когато... и др.;
5. Практическа дейност – рисуване на дъгата;
6. Самооценка: „Знам цветовете на дъгата“; „Оцвети подходящото лице/ емотикон“.

Допълнителни дейности: попълване на природен календар, ролева игра или игра инценировка, рисуване по собствен замисъл и др.

Тема: „Дар от лятото“

Ядро: светът на природата и неговото опазване.

Образователни задачи:

- Обогаляване динамичните представи на децата за плодовете през лятото;
- Класифициране на плодовете по определен признак;
- Стимулиране на наблюдателност и познавателен интерес към природата през лятото.

Интегративни връзки: с „Математика“.

Методически насоки:

Въведение. Проблемна ситуация – игра по предложение на Щурчето за умствена активност и въображение;

1. Беседа за плодовете, типични за лятото – вид, място на растеж и развитие, вкусови качества, полза и приложение;
2. Дидактично упражнение за наблюдателност и свързване на плода с дървото;
3. Дидактично упражнение – лабиринт, пътека;
4. Дидактична игра пантомима „Покажи кой още обича плодове“;
5. Самостоятелна работа – преброяване, отбелязване, оцветяване;
6. Самооценка: „Справих се със задачата!“; „Оцвети подходящо личице/емотикон“.

Допълнителни дейности: дидактични игри, ролева игра „Магазин“, моделиране с пластилин или солено тесто на плодове, наблюдение в близкия магазин, пъзели, карти и др.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Празник на буквите“

Ядро: културни и национални ценности.

Образователни задачи:

- Разбиране значението на празника и на дейността на Светите братя;
- Разпознаване образите на св. св. Кирил и Методий, изобразени по различен начин – паметник, икона, картина;
- Изразяване на уважение и почит към делото им.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Изобразително изкуство“, „Български език и литература“, „Конструирани и технологии“.

Методически насоки:

Въведение. Портрет и песен за буквите – емоционална провокация;

1. Беседа по темата – значението на буквите, как хората изразяват почит, как децата изразяват почит, разкази от децата, как се чувстват и т.н.;
2. Разговор по картинките от познавателната книжка;
3. Дидактична игра по предложение на Щурчето – за мисловна активност и затвърдяване;
4. Самостоятелна работа – оцветяване и свързване;
5. Самооценка: „Разбрах каква дума образуват буквите!“; „Оцвети личице“.

Допълнителни дейности: Празник на буквите в групата, колективен колаж, украса, картички, знаменце, направа на венци, участие в шествие, поднасяне букет на паметника, книжки, букви, албум.

Тема: „Разкажи ми приказка“

Ядро: културни и национални ценности, самоутвърждаване и общуване с околните.

Образователни задачи:

- Изразяване на емоционално-оценъчно отношение към любими герои и приказки;
- Формиране на умение за обясняване постъпките на героите и за обосноваване на личното предпочитание;
- Възпитаване на уважение към хората, създаващи приказки – разказвачи, писатели, поети, художници, илюстратори, филмови дейци и др.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“.

Методически насоки:

Въведение. Карти с различни герои (или илюстрации от приказка) за целенасочено актуализиране на опита;

1. Разговор по картите;
2. Словесна дидактична игра (по предложение на Щурчето);
3. Дидактична игра за разпознаване и свързване;
4. Практическа дейност – оцветяване;
5. Ситуация за въображение – приказно същество;
6. Самооценка: „Обичам да слушам и знам много приказки“.

Допълнителни дейности: Кът на приказките, табло с рисунки на децата, Празник на приказката, Карнавал на приказните герои и др.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Детска планета“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните, културни и национални ценности.

Образователни задачи:

- Обобщаване на знанията за различните народи;
- Формиране на умение за позитивно приемане и общуване с деца от различни националности, с различен външен вид и възможности;
- Възпитаване на принадлежност към детско общество и общи преживявания.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Въведение. Стих по предложение на Щурчето, проблемна ситуация за връзка с децата по света;

1. Беседа по картината от познавателната книжка – външен вид, описание на детето и на дома му;
2. Самостоятелна работа – откриване на домовете на различните деца;
3. Рисуване – на дом по избор;
4. Словесна дидактична игра „Как поздравявам“;
5. Самостоятелна работа – оцветяване за емоционално съпреживяване;
6. Самооценка: „Аз имам много приятели“; „Оцвети“.

Допълнителни дейности: Карнавал на народите, колаж – колективна работа, снимки, рисунки, Ден на детето – празник, тържество, минипроект „Децата са различни, но повече еднакви“.

Тема: „Любими игри“

Ядро: самоутвърждаване и общуване с околните, социална и здравословна среда.

Образователни задачи:

- Обобщаване на правила за сътрудничество и толерантност в детско общество;
- Самоутвърждаване чрез позитивно общуване при спазване на общи правила;
- Формиране на умения за партниране и съгласуване на действията.

Интегративни връзки: игрова дейност.

Методически насоки:

Въведение. Песен „Детска планета“ (или друга детска песен);

1. Беседа – разговор по картината и по въпросите от познавателната книжка;
2. Дидактично упражнение – откриване и заграждане;
3. Игрите на Щурчето – проблемна ситуация за съгласуване;
4. Подвижна игра „Отгатни по движенията моята любима игра или занимание“;

5. Дидактично упражнение – свързване;
 6. Самооценка: „Аз съм щастливо дете!“; „Опвети личице/емотикон“.

Допълнителни дейности: Спортен празник, Ден на играчката, изложба на тема „Аз играя“ и др.

СОЦИОМЕТРИЯ – МЕТОД ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИЯ СТАТУС НА ДЕЦАТА

Социометрията е метод за изследване на социалния статус на децата в групата. На основата на предпочитанията като словесна реакция на зададен въпрос се установява кои деца са предпочитани, приети или отхвърлени от детската социална група. Измерването служи за ориентиране в предпочитанията на децата, на базата на което да се изработят и приложат позитивни педагогически техники за подобряване на микроклимата и комуникацията в групата.

Първи въпрос: Кой е най-добрия ти приятел? (знак +)

Втори въпрос: Кой ще избереш да бъде капитан на вашия отбор в състезание? (знак !)

Пример за социоматрица

ИМЕ	Ани	Алек	Анна	Борис	Боян	Боби	Валя	Вили	Галя	Дани	Емо	Иво
Ани							+ !					
Алекс				+ !								
Анна						!		+				
Борис		+									!	
Боян											!	+
Боби										!		+
Валя	+				!							
Вили						!			+			
Галя	+					!						
Дани						+ !						
Емо				!		+						
Иво	+			!								
Избор по 1. показател	3	1	0	1	0	2	1	0	0	0	0	2
Избор по 2. показател	0	0	0	3	1	4	1	1	1	1	2	0
Общо получени избори	3	1	0	4	1	6	2	1	1	1	2	2

Определя се най-предпочитаното дете (лидер), като се сумират изборите по вертикалите на таблицата. Например: Боби се очертава като лидер с 6 избора, от които 2 емоционални за приятелство и 4 делови – за качества, умения и знания. Друго предпочитано дете е Борис. Той има 4 избора. Децата, които нямат избори, са отхвърлените, т.е. аутсайдерите. В случая това е Анна. Като се продължи по социометричната таблица, ще се разбере окончателният статус на децата от примерната социометрия.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО

Съдържанието на образователното направление „Изобразително изкуство“ е изцяло съобразено с изискванията на държавния образователен стандарт и е оптимално структурирано в образователните ядра:

- Художествено възприемане;
- Изобразителни материали и техники;
- Изобразително творчество.

Чрез тях децата придобиват начални познания за средствата, с които се постига художествена изразителност, например детайлизация, декорация, цветови съчетания и др. Те постепенно изграждат усет за подбор и съчетаване на цветове и форми. Запознават се и използват основните техники за рисуване, апликиране и моделниране.

Всички планирани основни форми на педагогическо взаимодействие в своето единство обезпечават разгръщането на разнообразните изобразителни дейности и предоставят възможност децата на тази възраст системно да се включват в познавателни, изобразителни и творчески дейности. В концепцията на образователното съдържание в познавателната книжка „Малко криво, но красиво“ се открояват следните водещи линии:

- Темите от примерното годишно разпределение покриват задължителните стандарти за реализиране на минимум две основни форми на педагогическо взаимодействие седмично;
- Всеки две от планираните за учебната седмица педагогически ситуации са разположени на една страница в познавателната книжка и са в логическа зависимост помежду си, като в повечето случаи втората надгражда познавателните, изобразителните и творческите дейности от предходната;
- Заради ограниченото рисувателно пространство върху работните листи от книжката е използван иновативен похват при реализиране на изобразителните задачи, а именно – прилагането на колажна техника (добавена рисувателна повърхност), състояща се в апликирането на помощния фрагмент от познавателната книжка върху блоковия лист или лист хартия А4;
- Друг подобен подход за успешното реализиране на изобразителните задачи е възможността да се добави реалност (чрез дорисуване) към действителната, визуализирана в книжката чрез снимков материал на различни обстановки;
- Голяма част от възпитателно-образователните ситуации съдържат съпътстващи методически ресурси, които биха могли да бъдат използвани във встъпителната част на основната педагогическа ситуация или като част от допълнителната;
- В методическите указания към всяка от темите е представен примерен алгоритъм за осъществяване на задачите, който дава възможност за трансформиране, надграждане, генериране на идеи при реализиране на възпитателно-образователното съдържание, вложено в темата, съобразно индивидуалните потребности на групата и предпочитанията на учителя;
- По преценка на учителя някои от задачите с осигурена подходяща игрова среда би могло да се реализират и в други режимни моменти;
- Всяка изобразителна задача (с изключение на тези, свързани с проектни дейности и наличие на проблемност) е придружена с нагледен технологичен алгоритъм, който проследява стъпките и представя очаквания краен резултат;
- В образователното съдържание балансирано са разпределени задължителните и избираемите задачи – задължителните са представени в началото на методическите указания към всяка тема, а избираемите намират проекции в препратките, съдържащи се в конкретиката на възможните интегрални връзки;
- Независимо че някои от посочените конкретни интегрални връзки предстоят във времето, те са посочени като възможности за генериране на идеи и предварителна подготовка към темите по останалите направления;
- Присъствието на символите емотикони в долния край на всяка от страниците в книжката цели да се предостави възможност на децата да изразят емоционалното и оценъчното си отношение към резултатите от собствената си изобразителна дейност.

Концептуалната рамка на образователното съдържание предвижда много възможности децата да се включват в дейности, при които се усвояват умения и техники за изграждане на образи съобразно всички форми на изобразителна дейност – по представа, памет, впечатление, асоциация и др. Чрез тематичното

разпределение се обезпечава стремежът към усъвършенстване уменията на децата да пресъздават обекти и явления от действителността чрез рисуване и оцветяване; уменията им за решаване на индивидуални и групови задачи, за планиране; способността им да придобиват начални познания за средствата, с които се постига художествена изразителност, като детайлизация, декорация, цветови съчетания и др.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

(Използвани съкращения: Р – рисуване, А – апликиране, М – моделиране, ДР – декоративно рисуване)

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Отново на детска градина“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Развиване на моториката, комбинаториката и способността да се следва зададеният цветен код и да се интерпретира

Образователни задачи:

- Да се овладеят графични умения, като се повтаря по многократно повтаряща се дъговидна пунктирана линия;
- Да се спазва последователността на цветния код в зададения алгоритъм;
- Да се прояви самостоятелност при включването на допълнителни детайли и оцветяването на второстепенните части.

Ключови думи: прекъсната линия, цвят, повторение, празнична украса.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи и/или флумастери; декоративно рисуване.

Възможности за творческа проява: Индивидуално определя цвета на покривната конструкция. Обогатява композицията с допълнителни образи (поляна с цветя, дървета, саксии с цветя, завеси и др.) и украсни елементи (точки или линии върху флагчетата, цветен венец, балони и др.).

Интегративни връзки:

- Български език и литература – стихотворение „Като голяма“ от Г. Авгарски;
- Околен свят – осмисляне значението на украсата по повод определени празници и събития;
- Математика – зависимост между цветовете на знаменцата в украсата (вариация);
- Музика – подбор на подходящо музикално произведение за определен повод и аналогия на декоративния с музикалния ритъм.

Методически насоки:

1. Провежда се беседа за споделяне впечатленията на децата от подготовката за откриване на новата учебна година;
2. Анализира се украсата на детската градина от работния лист (с. 1), като се обръща внимание не само на загаднатите елементи, но и на възможностите за обогатяване на украсата и на подходящите места за разполагането им;
3. Обръща се внимание на прецизното изграждане на детайлите: повтарянето точно по пунктираната линия, както и спазването на интервалите и шахматната подредба на дъгите в покривната конструкция;
4. Чрез интерактивна игра се акцентира върху значимостта на правилната подредба цветовете на знамената;
5. Дискутират се други допълнителни възможности за пресъздаване на празнична обстановка – цветя, знамена, балони, венци и т.н.

Тема: „Моята група“ (Р)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Развиване на уменията за рисуване на човешка фигура, както и за пресъздаване на определена поза или движение; усвояване на композиционни умения за организиране на пространството при изобразяване на конкретна обстановка

Образователни задачи:

- Да се отразят правилно частите на човешката фигура, като се имат предвид и различията, свързани с пол и възраст;

- Да се усвоят умения за организиране на група фигури, обединени от общ сюжет в конкретна обстановка;
- Да се пресъздадат характерни пози и движения като своеобразен способ за взаимодействие между персонажите;
- Да се пресъздадат лични впечатления и преживявания чрез самостоятелен подбор на подходящи изразни средства.

Ключови думи: човешка фигура, поза, движение, общуване между хората (фигурална композиция), обстановка, емоции.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи и/или флумас-тери; сюжетно рисуване.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно определя броя и вида на персонажите в композицията, както и вида на изобразителния материал.

Интегративни връзки:

- Български език и литература – стихотворение „Детска градина“ от Г. Авгарски;
- Околен свят – отразяване на приликите и различията между хората, както и на особеностите в структурата на човешкото тяло.

Методически насоки:

1. Припомнете впечатленията и емоциите от откриването на новата учебна година;
2. Коментирайте изобразената обстановка от страницата в познавателната книжка и активизирайте представите на децата за това какво би могло да се случва в този ден на детската площадка;
3. Акцентирайте върху радостта и вълнението, че всички отново са заедно, и обсъдете цветовете, които могат да изразят тези емоции;
4. Обърнете внимание на това какви фигури могат да присъстват в композицията и какви действия биха могли да се извършват;
5. Сравнете особеностите в изобразяването на възрастни човешки фигури и такива на деца, както и препоръчителното им разположение в листа (разпръснато);
6. Подскажете възможности за включване на допълнителни предмети, обекти, дейности в рисунката (пясъчник, игра с топки и др.);
7. При необходимост изнесете рисувателното поле върху блоков лист.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Отпечатъци“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Обогатяване на уменията за използване и съчетаване на различни печатни изобразителни техники за пресъздаване на обекти и явления от действителността; прилагане на комбинаторен подход при изобразяване на многообразието им

Образователни задачи:

- Да се запознае с възможностите на облата и плоската четка;
- Да се използват различните части на пособията за получаване на разнообразни следи – печатане с върха и с цялата повърхност на четките;
- Да се приложат печатни техники чрез използване на допълнителни пособия – дунапрени, тампони, парцалче, хартия, направо с туба и др.;
- Да се обогатят представите за характерните особености на изобразяваните обекти и явления;
- Да се формира емоционално отношение и да се постигне естетическа наслада от пресъздаване красотата на природата.

Ключови думи: печатане, обла и плоска четка, природа, есенни цветя.

Изобразителни материали, пособия и техники: темперни бои, обла и плоска четка, други пособия за печатане (тампони, дунапрени и др.); печатна техника.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно определя броя, големината, цветовете на есенните цветя, както и оптималния способ за достоверното пресъздаване на конструкцията им. Разполагането на обектите върху работния лист (с. 2) е също въпрос на индивидуално предпочитание.

Интегративни връзки:

- Околен свят – има общи представи за външния вид на растенията; сравнява видими признаци на растенията, като ги съотнася по принадлежност;
- Математика – определя пространствено разположение на обекти;
- Български език и литература – стихотворение на Д. Спасов „Картинка“.

Методически насоки:

1. Обсъдете с децата по-популярните представители на есенните цветя (есенен минзухар, хризантема, димитровче, далия, циклама, теменужка);
2. Обърнете внимание на техните цветове и формата на цветчетата им;
Демонстрирайте образци на различни видове отпечатъци, направени с различни четки и в различни комбинации помежду им;
3. Анализирайте сходството на отпечатани примерни цветя с визията на някои от реалните есенни цветя;
4. Направете действен показ на технологията за отпечатване с темперни бои;
5. Акцентирайте върху значимостта на плътните слоеве боя (заради цветната основа на листа), които трябва да са контрастни на използваните в поляните цветове;
6. Обърнете внимание и върху зависимостта: близък план – по-едри обекти, далечен план – по-дребни цветя и обекти.

Тема: „Есенна гора“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Пресъздаване чрез рисуване и отпечатване на природни обекти и явления от действителността при съобразяване на спецификата, формата и големината им с подходящите изобразителни пособия

Образователни задачи:

- Да се демонстрират композиционни умения за организиране и изобразяване в пространството;
- Да се затвърдят представите за сезонните изменения в природата и конкретно за промените в растителния свят;
- Да се обогатят представите за използване на допълнителни пособия при прилагане на печатни техники.

Ключови думи: есен, стебло, клони, листа, печатане, изобразяване в два-три плана, разпръснато разполагане.

Изобразителни материали, пособия и техники: темперни бои, обла и плоска четка, листа, тампони, дунапрени и др. под.; смесена техника – рисуване и отпечатване.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно определя броя и композиционното разполагане на обектите в листа. Има възможност да изобрази различни корони на дървета, отличаващи се по цвят, големина и начин на изграждане.

Интегративни връзки:

- Околен свят – има представи за динамичните промени в природата през есента;
- Български език и литература – стихотворение на В. Петров „Ах, колко е хубаво...“.

Методически насоки:

1. Дискутирайте върху промените, които настъпват в природата през есента;
2. Обсъдете кои цветове преобладават в листата на дърветата и какво се случва с тях през този сезон;
3. Обърнете внимание на местата, на които можем да изобразим листата в есенния пейзаж – някои все още са останали по клоните на дърветата, по-голямата част от листата са паднали вече на земята, а други свободно се реят из въздуха, понесени от есенния вятър;
4. Припомнете значимостта на тънката и широката четка за лесно изобразяване съответно на по-тънко и по-масивно дърво;
5. Напомнете и при възможност демонстрирайте посоката на движение на четката при изобразяване на стъбло на дърво, а именно – от долу на горе, а при клоните – от стеблото на страни;
6. Обърнете внимание и на пространствените промени в големината на дърветата (близко – далече);
7. Демонстрирайте богатството на печатната техника чрез използването на различни пособия и материали: клечки за уши, гъбички, малки листа от дървета и др.;
8. Подскажете възможността да се смесват или наслагват чисти цветове при печатането, което подсилва въздействието на есенния пейзаж.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Лабиринт“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Овластяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане

Образователни задачи:

- Да се изградят умения за прецизно повтаряне по пунктирана линия;
- Да се развие зрителната памет чрез трениране на наблюдателността, съсредоточаване на вниманието;
- Да се усъвършенства умението за пространствено ориентиране;
- Да се тренира моториката чрез плътно зашриховане при оцветяването.

Ключови думи: лабиринт, горски животни (каторица, врана, лисица, орел), прехрана, опасности, прекъсната линия, плътно оцветяване (зашриховане).

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – цветни моливи, флумастери.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно избира или комбинира изобразителните материали.

Интегративни връзки:

- Околен свят – формиране на представи за подготовката на животните за зимата;
- Български език и литература – разказ от М. Пришвин „Каторича памет“.

Методически насоки:

1. Актуализирайте представите на децата за видовете горски животни и акцентирайте конкретно върху особеностите на каторичката;
2. При въвеждане в проблемно ориентираната интерактивна задача използвайте разказа „Каторича памет“, гатанка или стихотворение, за да уточните коя е любимата храна на каторичката;
3. Насочете децата към практическата дейност, за да се установи коя от любимите храни на каторичката се крие зад пунктираните линии;
4. Припомнете кои са съставните части на получения вече жълд и какви могат да са цветовете им;
5. Дайте възможност на децата самостоятелно да определят правилния път до жълда в лабиринта;
6. Дискутирайте останалите възможни пътища в лабиринта и препятствията по тях, като ги обвържете с опасностите, които дебнат в реална горска среда.

Тема: „Това е мое!“ (М)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Пресъздаване чрез пластични изразни средства на характерни особености на животни и художествено-естетическото им оформление; развитие на репродуктивно-творческата интерпретация

Образователни задачи:

- Да се моделира устойчива фигура на животно чрез слепване на предварително подготвените ѝ съставни части;
- Да се затвърдят и усъвършенстват усвоените похвати за моделиране – овалване, разточване, изтегляне, извиване, изостряне, прищипване, слепване;
- Да се установят прилики и различия между самостоятелни обекти от природния свят, както и между техни съставни компоненти: конструкция, характерни белези, големина, форма, цвят;
- Да се развие асоциативното, комбинативното и вариативното мислене на децата.

Ключови думи: овалване, разточване, слепване, видове животни (динозавър, лисица, прасе, пингвин, каторица, слон), части на животните (глава, тяло, лапи, уши, опашка и т.н.), форма.

Изобразителни материали, пособия и техники: пластилин, дъска и ножче за моделиране; обемно моделиране чрез слепване на отделните съставни части.

Възможности за творческа проява: Всяко дете самостоятелно определя вида на животното, което ще моделира, както и цвета/цветовете на използвания пластичен материал.

Интегративни връзки:

- Околен свят – има познания за видове животни, както и за техните съставни части;
- Математика – разпознава в пластични детайли познати геометрични форми – кръгла, триъгълна.

Методически насоки:

1. Насочете вниманието на децата към примерите с различни видове животни и съвместно дискутирайте

те съставните им части;

2. При описанието на частите им диференцирайте разликите и приликите помежду им;
3. Обсъдете на кои познати геометрични фигури приличат отделните части на животните;
4. Изпълнете съвместно задачата за свързване на всяка част от животно, представена в сиви нюанси, със съответния първообраз;
5. Провокирайте децата да изкажат мнение на кого принадлежат овалните части в средата, като постепенно се достигне до извода, че такива изходни форми (не цветове!) са използвани за направа на глава и тяло на всяко едно от примерните животни;
6. Припомнете, като демонстрирате, как е правилно да се изпълняват основните технологични операции при работа с пластичен материал (овалва се между дланите на ръцете, а разточването се прави върху дъската за моделиране);
7. Проведете кратка беседа за това кой какво животно е избрал да моделира;
8. С насочващи въпроси уточнете колко и какви части има животното, за да се моделират предварително;
9. Концентрирайте вниманието на децата върху значимостта на симетричното изграждане и свързване на отделните части за получаването на устойчива фигура.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „От раклата на баба – черга“ (ДР)

Ядро: художествено възприемане, изобразителни материали и техники.

Цел: Обогаляване на представите за основните изразни средства на приложното изкуство и запознаване с конкретни примери на изделия от народното творчество; съхраняване и утвърждаване на националната идентичност

Образователни задачи:

- Разпознаване, назоваване и прилагане на основни декоративни елементи;
- Практическо затвърдяване на познанията за особеностите на ивичната декоративна композиция;
- Възпитаване на емоционално отношение към произведенията на народното приложно изкуство.

Ключови думи: народно творчество, ракла, черга, декоративни елементи – линии, точки, фигури; редуване, повторение.

Изобразителни материали, пособия и техники: обла и/или плоска четка, темперни бои; декоративно рисуване.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно се определя видът на повтарящите се декоративни елементи, както и композиционното и цветовото им решение.

Интегративни връзки:

- Околен свят – припомняне на особеностите в бита на хората от миналото ни, част от тяхното творчество и занаятите, които са упражнявали;
- Математика – използване на познати геометрични фигури и редуването им в проекта на черга;
- Музика – припомняне значението и приложението на ритъма в различните видове изкуства; „Стани, стани, Тодоре!“ – народна песен.

Методически насоки:

1. Въведете децата в темата чрез народната песен „Стани, стани, Тодоре!“ и обсъдете произхода и съдържанието на музикалното произведение;
2. Предложете други примери, продукти на българското народно творчество – български народни приказки, творби на народните занаяти: народни носии, съдове от бита: пафти, накити, тъкани – килими, черги, ризи и др.;
3. Насочете вниманието на децата към украсата върху предметите от народното творчество, респективно върху примерите в познавателната книжка – снимката и рисунката на черга;
4. Анализирайте както последователността в цветово отношение, така и редуването в използваните декоративни елементи – точки, линии, фигури;
5. В съпоставителен план коментирайте спецификата на декоративните елементи, създадени с широка, плоска четка и тънка, обла четка;
6. Обсъдете резултатите от самостоятелното решаване на задачата, предхождащата същинската изобра-

зителна дейност;

7. Припомнете значимостта на редуването на декоративните елементи и мотиви, както и на съобразяването на техния цвят с цвета на отделните редове в чергата (за да се избегне сливане на цветовете).

Тема: „И още нещо...“ (P+A)

Ядро: изобразително творчество, художествено възприемане.

Цел: Развиване на представите за богатството на народното творчество и свързаното с него приложно изкуство.

Образователни задачи:

- Да се създаде изображение на аксесоар от българска народна носия (пафти) чрез подредба на готови елементи от пъзел;
- Да се формират умения за ориентиране във визуално-информативна среда;
- Да се обогатят представите за красотата и разнообразието на произведенията на народното творчество.

Ключови думи: народно творчество, пафти, пъзел, липсваща част, апликиране, дорисуване.

Изобразителни материали, пособия и техники: Приложение №1, ножица, лепило, цветни моливи; смесена техника – апликиране и рисуване.

Интегративни връзки:

- Околен свят – обогатяване на представите за народното творчество и за елементите от българската народна носия;
- Математика – ориентиране в пространственото разполагане на частите от пъзела и прецизност при възпроизвеждането на еднакви (симетрични) декоративни елементи;
- Музика – право хоро, ръченица.

Методически насоки:

1. За въвеждане в темата използвайте познато музикално произведение от народното творчество – хоро, ръченица;
2. С насочващи въпроси припомнете какво е характерното за тези танци, как се изпълняват, с какво са облечени танцьорите;
3. Коментирайте особеностите на българската народна носия и направете най-обща съпоставка между специфичните атрибути в женското и мъжкото облекло (капак – забрадка, пояс – колан, елек, престилка и др.);
4. Концентрирайте вниманието върху предназначението, симетричната украса и формата на пафтите, на материала, от който са направени;
5. Насочете вниманието на децата върху предстоящата изобразителна задача, като анализирате разграфената и ориентираща основа на пъзела и обърнете особено внимание на липсващия от него детайл;
6. Обяснете необходимостта от дорисуване на липсващата част в пафтите съобразно образаца в Приложение №1 (в горния ляв ъгъл), за да станат двете половини приблизително еднакви.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Пътни знаци“ (P)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Обогатяване на знаковата грамотност; изграждане на умения, свързани с изобразяване и пресъздаване на обекти от заобикалящата детето среда

Образователни задачи:

- Да се стимулират репродуктивните способности при пресъздаване на знаци за визуална комуникация;
- Да се възпроизведат характерни особености на обществена обстановка и образи от действителността;
- Да се разкрият пространствено-конструктивни, сюжетно-смысловни и причинно-следствени връзки в сюжетна рисунка.

Ключови думи: пътни знаци, светофар, форма, правила за безопасно движение, превозни средства, пешеходна пътека.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични изобразителни материали – цветни моливи, флумастери.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно определя композиционното и цветово изграждане. Предоставена е възможност да се добавят допълнителни образи – други пътни знаци, пешеходци, превозни средства, жилищни сгради, растителност и др.

Интегративни връзки:

- Околен свят – обогатяване представите на децата относно правилата за безопасно движение по улицата;

- Математика – практическо прилагане на уменията за изобразяване на кръг и триъгълник;
- Музика – песен „Цар светофар“ – текст М. Дългъчева, музика М. Шоселова.

Методически насоки:

1. Въведете децата в темата с песента „Цар светофар“ и коментирайте текста ѝ;
2. Припомнете правилата за безопасност на движението;
3. Разгледайте и обсъдете значението на трите знака и символа на устройството за светлинна сигнализация, които героят показва на децата;
4. Обсъдете местата, на които могат да се срещнат тези знаци, както и тяхната форма и цветове;
5. Обърнете внимание на ограниченото пространство около недовършените знаци, които децата трябва да дорисуват;
6. Демонстрирайте други видове знаци за регулиране на уличното движение, които децата биха могли да използват в същинската си изобразителна дейност;
7. Припомнете какво още е необходимо и би могло да се включи в обстановката – сгради, превозни средства, пешеходци, но най-вече различни пътни знаци, в това число и пешеходни пътеки.

Тема: „Светофарни човечета“ (Р)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Целенасочено овладяване на графични умения и детайлизация при подготовка на ръката за писане

Образователни задачи:

- Да се изгради линейна рисунка чрез плавно свързване на прекъснати линии;
- Да се формира усет за симетрично изграждане на познати обекти;
- Да се обогати знаковата грамотност и изобразителната култура на децата;
- Да се поощри желанието за спазване безопасно поведение на улицата.

Ключови думи: светофар, пешеходна пътека, безопасност на движението, прекъсната линия, свързване, огледален (симетричен) образ, оцветяване.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични изобразителни материали – цветни моливи, флумастери.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно определя в каква последователност ще реши изобразителната задача, както и вида на изобразителния материал.

Интегративни връзки:

- Околен свят – припомня правилата за безопасно движение на улицата и културата на поведение;
- Математика – усъвършенстване практическото прилагане на уменията за изобразяване на кръг; ориентиране в пространството при възпроизвеждането на еднакви (симетрични) образи;
- Музика – песен „На улицата щом си“ – текст М. Дългъчева, музика М. Шоселова.

Методически насоки:

1. За въвеждане в темата и припомняне правилата за безопасност на движението използвайте песента „На улицата щом си“ по текст на М. Дългъчева;
2. Припомнете, освен пътните знаци, кое друго ни помага да се движим безопасно по улиците и коментирайте разновидностите им – светофари (за пешеходци, за автомобилисти, за велосипедисти) и пътни маркировки (пешеходни пътеки, прекъсната линия и непрекъсната линия);
3. Дискутирайте начина, по който изглеждат човечетата от светофарите, когато са статични, но указват, че трябва да извършим някакво движение – обсъдете позите им и символиката на цветовете им;
4. Насочете вниманието на децата върху двете еднакви половини на стилизираните човешки фигури, припомнете от какви геометрични фигури се състои светофарът и каква е подредбата на цветните светлини в него;
5. Непосредствено преди практическата дейност изискайте прецизно повторение по пунктираните линии, спазване на цветовите кодове и симетрично изграждане на стилизираните човечета.

Месец: октомври (7. седмица)

Тема: „Вкусна есен“ (А)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Разкриване и пресъздаване характерните особености на познати обекти от действителността

Образователни задачи:

- Да се пресъздадат характерните форма, цвят, големина на есенни плодове;
- Да се запознаят с начини за получаване на обли обекти от квадратен/правоъгълен лист хартия чрез закръгляне или „на око“;

- Да се упражнят уменията за използване на декоративни елементи във фриз.

Ключови думи: сезони, плодове, форма, цвят, подредба, апликация, закръгляне.

Изобразителни материали, пособия и техники: гланцова хартия, ножища, лепило, флумастери; ед-нослойна апликация с изрязване.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно определя вида, броя, големината, формата, цвета на плодовете и начина им на подреждане – един до друг, чрез застъпване, само в съда или и извън него.

Интегративни връзки:

- Български език и литература – стихотворение „Обичам есента“ от Асен Босев;
- Околен свят – обследване и сравняване на съществените признаци на есенните плодове;
- Математика – трансформиране на една геометрична фигура в друга.

Методически насоки:

1. Във въвеждащата част прочетете и дискутирайте стихотворението „Обичам есента“ от А. Босев;
2. Провокирайте децата с въпроси за различни видове плодове, включително и за такива, които не са характерни за сезона есен;
3. Насочете дискусията към характерните форма, големина, цветове на различни есенни плодове, като използвате истински образци или репродуцирани (табла, презентации, рисунки и др.);
4. Обърнете внимание на възможните цветови разновидности на определен вид плод (например ябълката може да е зелена, жълта, червена и т.н.);
5. Обследвайте формата на някои плодове, докато децата не ги оприличат на конкретни геометрични фигури;
6. Извършете действен показ (или използвайте видео указанията) за получаване на кръгъл или продълговат плод чрез закръгляне на квадратен или правоъгълен лист хартия;
7. Акцентирайте върху необходимостта от подредба на готовите елементи в очертанията на купата, предхождаща залепянето им;
8. Уточнете, че залепянето на хартиената лента върху долната част на плодовете помага те да „влязат“ в купата, което не означава, че някои плодове не могат да излизат извън нея, може дори да са на масата (например чепка грозде);
9. Подскажете накрая, че фризовете на купата могат да се украсят с някои от посочените декоративни елементи по подобие на примера с ъгъла от рамка.

Тема: „В рамка“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники, изобразително творчество.

Цел: Усъвършенстване на графичните умения и моториката при подготовка на ръката за писане

Образователни задачи:

- Да се развие комбинативното и образно-конструктивното мислене, като се повтарят пунктирани линии в украса;
- Да се запознаят с някои способи за постигане на художествена изразителност – детайлизация и цветово съчетание;
- Развиване на детската наблюдателност и устойчивост на вниманието.

Ключови думи: рамка, украса, елементи за украса, прекъсната линия, цветови съчетания.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – по избор; декоративно рисуване.

Възможности за творческа проява: Индивидуално определя видовете декоративни елементи, начина им на подредба, цветовото решение и вида на изобразителните материали.

Интегративни връзки:

- Български език и литература – стихотворение „Обичам есента“ от А. Босев;
- Математика – ориентира се в пространството, довършва алгоритмична поредица от декоративните елементи (сериация);
- Музика – песен „Есен ни зове“, музика М. Шоселова.

Методически насоки:

1. Въведете децата в темата с песента „Есен ни зове“ и припомнете сюжета от предходната изобразителна задача;
2. Обсъдете предназначението на картините и местата, на които можем да ги видим;
3. Коментирайте какво се изобразява в тях и къде е подходящо да бъдат поставени бъдещите „картини“ на децата с есенни плодове (например в кухнята на мама);
4. Обърнете внимание на подходящите цветове съчетания при оцветяването на покривката – по начин, който да не пречи на възприемането на апликираните вече плодове (т.е. да не са прекалено контрастни);
5. Акцентируйте върху значението на рамката в една картина, възможните ѝ цветове и шарки и обсъдете комбинациите в редуването на декоративни елементи в рамката на детската творба.

Месец: ноември (8. седмица)**Тема: „Народно изкуство“ (ДР)**

Ядро: художествено възприемане, изобразителни материали и техники.

Цел: Усвояване на знания за най-общите особености на произведенията на народното творчество

Образователни задачи:

- Да разпознават и назовават произведения на народни майстори, специфичната им украса и процеса по създаването им, както и да ги разграничават от някои видове изобразителни изкуства (скулптура);
- Да се формира представа за естетическите и функционални качества на предметите на народното творчество;
- Да се усъвършенстват графичните умения чрез продължаване на алгоритмична поредица от декоративни елементи.

Ключови думи: народни занаяти, предмети от бита (кана, бъклица, покривка, черга), елементи за украса, редуване, музеи на народното творчество.

Изобразителни материали, пособия и техники: графичен изобразителен материал – цветни моливи, флумастери; декоративно рисуване.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно избира вида на изобразителния материал и начина на изграждане на украсата – линейно-обобщено или линейно-плоскостно.

Интегративни връзки:

- Български език и литература – описва подробно предмети и обекти;
- Околен свят – изразява интерес и желание за общуване с народното изкуство;
- Математика – класифицира предмети по вид, декоративна украса и принадлежност.

Методически насоки:

1. Въведете в темата с традиционна българска музика (хоро) и преминете към описание на други видове народно творчество – занаятите, които могат да се разгледат фрагментарно в сайта на етнографския музей на открито Етър – гр. Габрово;
2. Насочете вниманието върху дейностите, които са изобразени в познавателната книжка, като акцентирате върху материалите, тяхната характеристика и инструментите, с които майсторите изработват изделията;
3. Изследвайте примерните произведения до всеки от творците и направете връзка между процеса по създаване на творбата и окончателната ѝ визия (макар и представена в детайл);
4. Чрез обсъждане на резултатите от самостоятелно решената проблемна задача диференцирайте особеностите на декоративно-приложното от изящното изкуство;
5. Концентрирайте вниманието на децата върху украсата на предметите от бита, зависимостта ѝ от характеристиката на материала и липсата на подобна украса в скулптурната творба;
6. Дайте указания за довършването на декоративните видове (спазване на ограничителните полета и ритъма), като обърнете внимание на използваните в някои от тях познати геометрични фигури; именно тези

Цел: Усъвършенстване на уменията за пресъздаване на обекти и явления от действителността чрез декоративна детайлизация на образите; формиране на умения за ориентиране в знаково-информационна среда

Образователни задачи:

- Да се усъвършенстват уменията за пресъздаване характерни особености на човешката фигура;
- Да се развият способностите за ориентиране в знаково-информационна обстановка, характеризираща се с наличие на множество декоративни мотиви;
- Да се развие наблюдателността, съобразителността и други познавателни способности за анализ и сравнение.

Ключови думи: детска градина, обстановка, дневен режим, човешка фигура, облекло, елементи за украса, съчетание, линия, точка, цвят.

Изобразителни материали, пособия и техники: графични материали – по избор; плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Налице е възможност за самостоятелен избор при интерпретацията на човешкия образ – на момче или на момиче. Самостоятелно определя вида на графичния материал, обстановката в композицията, както и вида на декоративните елементи в украсата на облеклото и околните предмети.

Интегративни връзки:

- Околен свят – има конкретни представи за реда и дневния режим в детската градина;
- Математика – предава зрително-пространствени отношения между два и повече обекта;
- Конструирание и технологии – пресъздава макет за обзавеждане на детска стая.

Методически насоки:

1. Припомнете кои са основните занимания в детската градина;
2. Акцентирайте върху значимостта на следобедния сън за децата и върху спецификата на облеклото, предназначено за спане;
3. Обсъдете съвместно какви специфични шарки има спалното бельо и какви са неговите разновидности;
4. Проиграйте упражнението, като акцентирате върху вида на декоративните елементи и начина им на подредба;
5. Предложете идеи за организацията в спалното помещение;
6. Припомнете частите на човешкото тяло и дискутирайте относно характерната поза на човешката фигура при спане;
7. Дайте ход на самостоятелната изобразителна задача.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Пазители на гората“ (ДР)

Ядро: изобразителни материали и техники.

Цел: Усъвършенстване на уменията за ориентиране в знаково-информационна среда при използване на многообразието от изобразителни материали, пособия и техники

Образователни задачи:

- Да се обогатят уменията за разкриване на пространствено-конструктивни, сюжетно-смислови и причинно-следствени връзки;
- Да се усъвършенстват изобразителните умения за оцветяване чрез плътно зашриховане на декоративни образи и форми;
- Да се тренира наблюдателността и устойчивостта на вниманието при ориентиране в изобразена действителност.

Ключови думи: природа, планина, гора, чистота, цветя, билки, горски пазители (джуджета), къща, украса.

Изобразителни материали, пособия и техники: графичен материал – по избор; плоскостно-декоративно изграждане.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно избира вида на графичния материал.

Интегративни връзки:

- Български език и литература – стихотворение „Джуджета“ от Тома Бинчев;

- Околен свят – формулира въпроси и предположения; проявява любопитство към диворастващи растения;
- Математика – класифицира обекти по определени признаци.

Методически насоки:

1. Проведете беседа за красотата на българската природа и за нейното многообразие;
2. Акцентирайте върху важната роля на горите за поддържане живота на Земята;
3. Обърнете внимание върху чистотата на природната среда в тези територии и отговорността, която имаме да ги опазваме такива;
4. Обяснете за полезната роля на билките, които растат основно върху горски територии;
5. Анализирайте картинката с горските пазители, предвидена за дооцветяване – каква е обстановката около тях, каква е ролята им, къде живее всяко от тях и т.н.;
6. Насочете вниманието върху декоративните мотиви на различните места, които подсказват правилното изпълнение на изобразителната задача.

Тема: „За билки и цветя“ (Р)

Ядро: изобразително творчество.

Цел: Подбиране на подходящи изразни средства с оглед на поставената задача; развитие на репродуктивното въображение и на уменията за постигане на композиционно и цветово равновесие в творбата

Образователни задачи:

- Да се обогатят композиционните умения за подреждане и изобразяване на обекти в пространството на рисувателния лист;
- Да се демонстрират способности за самостоятелен подбор и съчетаване на материали и техники, форми и цветове;
- Да се възпита творческа активност и самостоятелност в изобразителната дейност.

Ключови думи: букет, цветя, билки, форма, цвят, подредба, поляна.

Изобразителни материали, пособия и техники: изобразителни материали и техники – по избор.

Възможности за творческа проява: Самостоятелно определя вида на цветята и билките в композицията си, както и възможността да включи и други образи в нея – човешки фигури, животни, птици и др. Взема индивидуално решение за вида на използваните материали и техниката на изобразяване.

Интегративни връзки:

- Български език и литература – стихотворение „Малката билкарка“ от Й. Думников;
- Околен свят – формира емоционално-оценъчно отношение към природата и опазването на нейната чистота и красота.

Методически насоки:

1. Припомнете значимата полза от отглеждането на билки, както и подходящите места, на които това обикновено се случва;
2. Запознайте децата с имената и визията на някои популярни билки;
3. Коментирайте красотата и смисъла от отглеждането на цветя;
4. Обсъдете по какви поводи поднасяме букет, каква емоция носи този обичай;
5. Насочете децата към подробно описание на елементите от двата букета – брой, форма и цвят на растенията във всеки от букетите, положението им в пространството;
6. Проведете дидактичната игра и поставете същинската изобразителна задача.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“ ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ

Педагогическата дейност по конструирание и технологии в трета подготвителна възрастова група трябва да бъде насочена към формиране на знания за техническите обекти и умения за тяхното изграждане чрез интелектуална, практико-приложна и трудова дейност.

Познавателната книжка по конструирание и технологии заедно с електронния ѝ вариант, комплекта с материали, портфолиото на детето и книгата за учителя представляват единен комплекс от учебно-дидактически средства и са разработени в съответствие с Държавните образователни стандарти на МОН и Програмата за подготвителна група в детската градина, регламентиращи общата и специалната подготовка за училище.

Образователното съдържание обхваща 68 теми и е структурирано в четирите образователни ядра съгласно Наредба №6: „Конструирание и моделиране“, „Обработване на материали“, „Съединяване и свързване“, „Грижи и инициативност“ и „Техника“. Всяка тема е разработена на отделна страница и има еднотипно графично оформление, което улеснява ориентирането в съдържанието и подпомага възприемането му.

Предложените в познавателната книжка по конструирание и технологии по месеци и седмици тематични единици и изделия дават възможност за решаване на образователните и възпитателните задачи. Това се постига чрез обогатяване на съдържателните и композиционните особености на конструкциите, чрез увеличаване на моментите за самостоятелно и колективно планиране и оценка при изграждане на макетите. Вниманието на педагога трябва да бъде насочено към формиране и усъвършенстване на знания и умения у децата за анализ на конструктивните характеристики на обектите и техниките и на технологиите за тяхното изграждане. Той е задължителен и участието на децата в него чрез решаване на проблемни задачи насочва вниманието им към диференциране на основни и допълнителни части, начина на съединяване и свързване на детайлите, способите за изграждане на конструкцията, както и към анализ на връзката „функция – конструкция“, композиционното изграждане на обектите, изграждане на естетически критерии при работа по общ проект.

Конструирането и извършването на трудова дейност по образец се обогатяват и превес получава конструирането по словесни указания, увеличаване се графичният компонент на конструирането.

Мотивировката за изпълнение на трудова или конструктивна задача е свързана с нейната функция – предмет за игрова дейност или познавателни потребности на децата.

Индивидуалната и екипната работа се развиват чрез всички включени в тематичните единици изделия. Изграждането на сборни макети способства актуализиране и прилагане на знания и умения, вече формирани по време на цялостната педагогическа дейност в други образователни направления.

Книгата за учителя съдържа необходимите методически насоки за подготовка и провеждане на педагогическите ситуации – основна форма за организация на педагогическото взаимодействие. Посочени са темата и мястото ѝ в годишното разпределение; образователните задачи, които се решават с овладяването на учебното съдържание по всяка тема; интегративните връзки, които могат да се постигнат с другите образователни направления; предлагат се кратки методически указания по всяка тема във връзка с конструктивните особености и технологичната последователност на операциите за изработване на изделията.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (1. седмица)

Тема: „Табела“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Усъвършенства умение за рязане на хартия с ножица по права линия.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

На децата се поставя задача да открият своите шкафчета, на които няма табели. Мотивът за предстоящата конструктивна дейност може да бъде по-лесно и точно ориентиране за намиране на дрехите и вещите

в личното шкафче. Особено внимание трябва да се обърне на начина за хващане на ножицата и листа хартия за правилна и безопасна работа с инструмента. Отново се напомня, че по непрекъснатата линия се реже с ножицата много внимателно и от това зависи качеството на получения предмет.

Диагностиката за установяване входното ниво на овладени знания и формирани умения по конструиране и технологии се реализира чрез проследяване постиженията на децата в началото на учебната година. Децата решават тестови задачи 25, 26 и 27, включени в диагностичните картони от портфолиото на детето.

Тема: „Моето шкафче“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Актуализира знания за запазване на дрехите чисти и спретнати;
- Демонстрира умения за поддържане на ред и чистота, следвайки указанията на учителя.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Втората задача е свързана с актуализиране знанията на децата за правилно подреждане на вещите и дрехите в шкафчето. Добре би било всяко дете да мотивира избора си на подреждане.

Заклучителният етап в изпълнението на дейностите по темата може да се проведе отново пред личните шкафчета на децата с конкретна практико-приложна работа – маркиране на личното шкафче с табелата и подреждане на дрехите и вещите в него по правилния образец.

Месец: септември (2. седмица)

Тема: „Това съм аз“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Формира умение за очертаване по шаблон;
- Демонстрира умения за оцветяване в затворено пространство, рязане на хартия с ножица по крива линия.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

Ситуацията може да започне с решаване на занимателна задача „Открий кой е оставил своя отпечатък“. По графичното изображение на следите (например на врабче, коте, човек и др.) децата разпознават кой е оставил тези следи. Следва показ на образеца – отпечатък на детска ръка. Демонстрира се техниката и се поставят изискванията за очертаване по шаблон. Учителят оказва помощ на децата, които се затрудняват, извършват движенията неточно или не могат да изрисуват своята буква. Отново се припомнят правилата за безопасна работа с ножица и изискванията за чисто нанасяне на лепилото върху детайла.

Тема: „Дърво на запознанството“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Развива композиционни способности;
- Проявява желание за участие в общ екипен проект „Дърво на запознанството“ и споделя свои предпочитания и любими занимания.

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

На децата се дава свобода на избор при оцветяването и композирането на елементите върху дървото. Децата оценяват получения резултат и разказват за свои предпочитания, интереси и любими занимания.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: „Мебели“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Затвърдява представи за пространствено разположение и начин на свързване на модулни елементи в елементарна конструкция на познати мебели;
- Затвърдява умения за работа с хартия – рязане с ножица, прегъване, вгнездяване.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

На децата се представят образци, изработени от разгъвките в работните им картони. Анализът е насочен към откриване на прилики и разлики в конструктивните елементи, от които са изработени макетите на мебелите – дължина, ширина, място за вгнездяване. Чрез частичен показ се демонстрира начинът на сглобяване – вгнездяване, и варианти на композиране на лентите.

Тема: „Детска стая“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Обогаत्या представите си за пространствени отношения в тримерното пространство спрямо произволен обект и определя пространственото отношение между два или повече обекта;
- Изгражда умение за предметно-манипулативно проектиране за обзавеждане на детска стая;
- Затвърдява умения за работа с хартия – рязане с ножица, прегъване, вгнездяване;
- Проявява творчески подход и въображение във вариативно моделиране интериора на детската стая.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Разпознава, групира и класифицира макети или изображения на мебели за обзавеждане на дома. Определя ролята, която изпълняват, и мястото, което заемат в стаите.

Особено внимание трябва да се обърне на творческите прояви на децата при проектиране на интериора в детската стая. Те трябва аргументирано да мотивират своя избор. Ситуацията завършва с актуализиране и разширяване знанията на децата за поддържане на реда и чистотата вкъщи и в детската градина.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: „Влак“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Уточнява знания за предназначението на влаковите композиции и конструктивното многообразие на локомотива и вагона спрямо тяхното предназначение;
- Усъвършенства умения за изработване на обемно изделие от хартия по разгъвка чрез рязане, прегъване и лепене.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Може да се използва презентация с цел актуализиране и уточняване знанията и представите на децата за видовете превозни средства по релсите, конструктивните им особености и ролята им за живота на хората.

Представя се образецът, изработен от разгъвката от Приложение 12, и се анализира конструкцията относно форма, части, пространствено разположение на частите и начина на моделиране на превозното средство по релсите. Вниманието на децата е насочено към мястото на срязване и посоката на прегъване на полетата за закрепване на макета.

Тема: „Превозни средства по релсите“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Разширява знанията и представите на децата за ролята на железопътния транспорт, за някои професионални и личностни качества на машиниста, както и за култура на поведение в обществения транспорт;
- Изразява желание за участие в екипен проект.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Може да се използва презентация с цел актуализиране и уточняване знанията и представите на децата за видовете превозни средства по релсите, конструктивните им особености и ролята им за живота на хората.

Децата споделят впечатления и преживявания при пътуване с влак. Описват конструктивните разлики на различни влакови композиции в зависимост от функцията, която изпълняват.

Композиционните решения в екипния проект са по желание и творческо авторство на децата.

Месец: октомври (5. седмица)

Тема: „Лястовица“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Овладеява информация за морфологичните признаци на птиците чрез изработване на макет на лястовица;
- Формира умение за моделиране на обекти от природната среда чрез рязане, прегъване и вгнездяване на разгъвка от хартия.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Анализира се макети или изображения на птици с цел сравняване на видимите им признаци. Определят се и се назовават прелетни и зимуващи птици. Представя се макет на лястовица, изработен от учителката. Сравнява се с изобразената в Приложение 13 разгъвка. Акцентира се върху символиката на контурната и прекъснатата линия и начина на сглобяване. Напомня се, че качеството на изделието зависи от качеството на дейността. Следват самостоятелно изработване на макета, анализ и оценка на свое изделие или това на друго дете.

Тема: „На жицата“

Ядро: обработване на материали, съединяване и свързване.

Образователни задачи:

- Оперира с прости пространствени представи: горе – долу, вляво – вдясно;
- Демонстрира емоционално положително отношение към животински представители и участва с желание в екипен проект.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Ситуацията може да се свърже с есенния сезон и миграцията на познати прелетни птици. Разясняват се причините за събирането на прелетните птици в ята и за отлитането им в топлите страни. В екипния проект участват всички деца със своите изделия. Чрез свързване на лентичките с лепило и вгнездяване на готовите изделия се получава много хубав макет на електрическа жица със събрани и готови за полет лястовици.

Месец: октомври (6. седмица)

Тема: „Самолет“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Натрупва представи за видовете превозни средства във въздуха и предназначението на конкретни видове;
- Разширява знанията си за планиране на предстояща конструктивна дейност чрез използване на техническа документация;
- Развива умения за пресъздаване конструкцията на познат технически обект по графичен начин;
- Усъвършенства умения за работа с мек картон – рязане, фалцоване.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“, „Изобразително изкуство“.

Методически насоки:

Представя се презентация на въздушни превозни средства. Сравняват се по сходство и различие. Акцентира се върху формата, големината, частите и технологичния материал, от който са изработени, и върху връзката между функцията, която изпълняват, и формата на цялото и частите.

Представя се образецът и се актуализират знанията на децата за технологията за изработка, аналогична

Тема: „Състезание с пумпали“

Ядро: грижи и инициативност.

Образователни задачи:

- Осъзнава по практически път зависимостта „функция – конструкция“;
- Изгражда представа за причинно-следствени връзки, проявяващи се в конкретна ситуация, и за зависимостта „качество на дейността – качество на изделието“;
- Актуализира знания за основни цветове и утвърждава умение за описание и оценяване на предмет – свой или на друго дете;
- Извършва опитни действия за установяване на оптимален вариант за конструкцията на изделието във връзка с неговата функция;
- Аргументирано и чрез практически действия доказва своя избор на вариант за място за сглобяване на елементите на пумпала.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“.

Методически насоки:

Определя се оптималният вариант и способът за свързване на елементите, като се изпробва продължителността на въртене на всеки от тях. За нагледна основа в опитната дейност се използва втора задача на стр. 33.

Състезателният характер при оценяване на изделията стимулира желанието на децата за точност, прецизност и старателно изработване на играчката.

Месец: май (34. седмица)

Тема: „Фенерче“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Разширява и уточнява знания и представи за устройство, действие и роля на познати електроуреди в дома;
- Уточнява представи чрез опитно-практически действия за установяване ролята на батериите за храненето на уреди, работещи с батерии.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Класифицират се обекти по определен признак и се споделят лични впечатления за уреди, работещи с батерия. Обследват се конструктивните характеристики на джобно фенерче чрез демонтаж на частите му. С опитни действия се определя върнатата посока на сглобяване на батериите, за да изпълняват своята функция.

Тема: „Театър на сенките“

Ядро: техника.

Образователни задачи:

- Развива умения за изработване на модел или изделие от снимки или технически рисунки, като следва инструкциите на учител.
- Проявява желание и умения за приложение на саморъчно изработени играчки в игрова дейност.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

За участие в екипния проект „Театър на сенките“ се използват материалите от Приложение 9. От тях чрез рязане и съединяване с кламер се изработват фигурки за театър на сенките, които провокират децата да измислят и драматизират приказка с тяхно участие. Така се обогатяват представите на децата за разнообразното приложение на този уред.

Месец: май (35. седмица)

Тема: „Телефон“

Ядро: конструиране и моделиране

Образователни задачи:

- Развива умение за моделиране в зависимост от предварително зададени условия;
- Затвърдява представата си за число и цифра;
- Утвърждава умение за определяне на форма и големина на геометрични фигури чрез налагане.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Показват се различни модели телефони от миналото и от наши дни. Анализират се конструктивните им части. Представя се макет на телефон, изработен от разгъвки в Приложение 35. Сравнява се макетът с истински телефон по брой части, форма, предназначение, материал, от който е изработена всяка част, и начин на свързването им в цялото.

Конструктивната дейност на децата е по графично изображение на стр. 35 и словесни указания на учителката. Допълнително се определят формата и размерът на слушалката и възможността за поставянето ѝ на определеното място. Същото е валидно и за изработването на циферблата. Ако децата се затруднят в поредността на монтиране на цифрите, за зрителна опора може да използват показаното изображение в етап 4 от технологичната последователност.

Тема: „Ало, ало...“

Ядро: конструиране и моделиране

Образователни задачи:

- Разширява умения за създаване и поддържане на игрови взаимодействия от субект-субектен характер чрез изработване на атрибути за осъществяването им;
- Затвърдява уменията за претворяване на жизнена ситуация чрез конструктивна дейност и осмисля зависимостта „функция на изделието – конструкция на елементите му“ и начините за тяхното свързване.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

Наближават почивните дни на ваканцията, а децата не могат да споделят личните си преживявания с другите. Как е възможно това? Кой може да ни помогне? Презентация за възможностите, които предоставят средствата за информация и комуникация.

Комуникацията по изработения от децата телефон има за цел припомняне на правилата за водене на телефонен разговор.

Месец: май (36. седмица)

Тема: „Хвърчило“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Диференцира и прилага в практико-приложна дейност различни способности за моделиране с хартия – рязане по контурна линия, налагане, прегъване по прекъсната линия, съединяване на елементи чрез лепене за оформяне завършения вид на изделието;
- Затвърдява уменията си за цветово и композиционно изграждане на модел.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

Мотивът за конструктивната дейност може да бъде изработване на хвърчила за игрите на открито през лятото. Сравняват се два образа, единият от които е недовършен. Определят се конструктивните части на завършения образец и се добавят елементите, които са необходими за доконструирането на недовършения. Вниманието на децата се насочва към определяне вида материал на отделните части, инструментите и техниката за изработването на всяка от тях, върху качествена и безопасна работа, както и за спазване на хигиенните норми и правилата на поведение в конструктивната и игровата дейност с хвърчило.

Тема: „В очакване на лятото“

Ядро: конструиране и моделиране.

Образователни задачи:

- Овладеява информация и обогатява представите си за природния феномен вятър;
- Изразява мнение по повод качеството и функционалността на изделие.

Интегративни връзки: с „Околен свят“, „Математика“, „Български език и литература“, „Физическа култура“.

Методически насоки:

Оценяването на качеството на изделията е съобразно предварително поставени изисквания, а възможностите за летене на всяко хвърчило се определят след опити за издигане във въздуха според продължителността и височината на летене на хвърчилото.

Диагностиката за установяване изходното ниво на овладени знания и формирани умения по конструиране и технологии се реализира чрез проследяване постиженията на децата в края на учебната година.

Децата решават тестови задачи 57, 58, 59 и 60, включени в диагностичните картони от портфолиото на детето.

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ „ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА“

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА

Хармоничното развитие на подрастващите в условията на съвременното общество е важна стратегическа задача. Това определя новите социално-педагогически функции на физическата култура в детската градина: комплексно развитие на способностите; физическо, умствено и нравствено развитие; целенасочено усвояване на обществения опит; създаване на предпоставки за изграждане на творчески личности.

Като педагогически процес чрез използваните разнообразни педагогически ситуации, средства и методи тя е фактор за цялостното формиране на детската индивидуалност. Наложително е да се усъвършенства начинът на формиране на двигателните умения и навици на базата на развитие у децата на способност да самоуправляват своите действия и поведение. По този начин се осигуряват условия за изграждане на способности за тяхното самостоятелно творческо приложение.

Важно е да се спазва основният принцип за образователна работа – развиващият характер на обучението. Целта е да се реализират в единство дейностите игра, учение и труд. Така ще се постигне израстване на здраво, закалено, дееспособно поколение и ще се създадат възможности за проява на устойчиви интереси, положителни черти на характера и правилно отношение към физическите упражнения.

С НАРЕДБА № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование, обн. в ДВ, бр. 46 от 17.06.2016 г., в сила от 01.08.2016 г., издадена от министъра на образованието и науката, се осигурява *възпитание, социализиране, обучение и отглеждане на децата до постъпването им в I клас*. В общите разпоредби – чл. 1., се определя *държавният образователен стандарт за предучилищното образование; организацията на дейностите; изискванията към прилагането на програмна система; механизмът за взаимодействие между участниците в процеса на предучилищното образование*.

Целевата ориентация на стандарта по образователно направление (ОН) „Физическа култура“ е съвкупност от *компетентности, дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група*. Те са систематизирани в образователни ядра и посочени в Приложение № 7 към чл. 28, ал. 2, т. 7 на Наредба № 5:

1. Естествено приложна двигателна дейност (ЕПДД – за формиране на двигателни умения и повишаване на физическата дееспособност)

- Строява се от разпръснат строй в колона, редица, в кръг и обратно.
- Придвижва се чрез ритмувано ходене по предварително определен метричен размер;
- Придвижва се чрез ходене в коридор над и между ниски препятствия, в различно темпо, на зигзаг и странично с догонваща крачка, с високо повдигане на коленете;
- Придвижва се чрез бягане в права посока и на зигзаг над и между различни препятствия. Изпълнява насрещно бягане единично и по двойки;
- Изпълнява подскоци с ляв и десен крак. Скача от ниско на високо, съчетано с отскачане от един и два крака. Скача на дължина и височина със засилване, с въженце с два крака на място;
- Хвърля вертикално нагоре и опитва да лови малка гумена топка (с една ръка, със смяна на ръцете), подава и лови гумена топка по двойки;
- Катери се по висока катерушка или гимнастическа стена със странично хоризонтално придвижване;
- Придвижва се чрез лазене от лакътно-коленна опора и от коленна опора с неголяма тежест на гърба и в комбинация с провиране и прекатерване.

2. Спортноподготвителна двигателна дейност (СПДД – за овладяване на елементи от два или три спорта в зависимост от материалната база)

- Изпълнява спортноподготвителни игри, обвързани с различни спортове – бадминтон, баскетбол, волейбол, лека атлетика, спортна гимнастика, тенис, футбол, хандбал и др.;
- Съблюдава и изисква от другите спазването на правила и норми на поведение в игровата дейност и проявява обща солидарност към принципите на честната игра;
- Различава положителното и отрицателното в поведението на играчите в съревнователни условия и игри.

3. Физическа дееспособност (ФД – за развитие на двигателните качества и повишаване на равнището на физическата дееспособност)

- Изпълнява двутактови физически упражнения с уред и без уред, които да въздействат върху развитието на всички мускулни групи. Използва естествено приложните движения за комплексно развиване на

двигателните качества с приоритет развитието на двигателните качества гъвкавост и ловкост;

- Изпълнява закалителни процедури;
- Назовава двигателните качества бързина, сила, издръжливост, гъвкавост и ловкост.

4. Игрова двигателна дейност (ИДД – за усъвършенстване на естествено приложните движения, развитие на двигателните качества, на уменията за изпълнение на елементи от спортните игри, усвояване на социално-комуникативни умения за коопериране, взаимодействие и работа в екип в различни подвижни игри, развитие на игровата култура)

- Изпълнява комбинации от двигателни действия в подвижните игри;
- Проявява двигателни умения и качества, определя участието си в игрите по конкретни показатели – точност, бързина, оригиналност, екипност;
- Разбира значението на „честната игра“.

Компетентностите се придобиват при осигурена среда за учене чрез игра, съобразена с индивидуалните особености на децата, която гарантира цялостното им развитие и възможностите за опазване на физическото и психическото им здраве.

Продължителността на предучилищното образование за ОН „Физическа култура“ за трета възрастова група е една учебна година.

Форми на педагогическо взаимодействие

ОН „Физическа култура“ за трета група се организира в основни и в допълнителни форми. Провеждат се в съответствие с прилаганата в детската градина програмна система при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Основната форма на педагогическо взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра. Тя осигурява постигането на посочените компетентности. Конкретното разпределение на педагогическите ситуации по ОН „Физическа култура“ се осъществява в месечно разпределение. Разработва се от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

При разработването му се спазват следните постановки:

- Изучаването на двигателния материал да се осъществява без прекъсване в рамките на определен брой педагогически ситуации. Те са условията, които предизвикват общуването в процеса на двигателната дейност, поведението, отношението, мотивите и дейността за цялостното развитие на детската личност;
- Съобразяване с възрастовите, морфологичните и психо-физическите особености на децата, с целите и задачите на педагогическите взаимодействия;
- Осъществяване на двигателно-сетивна координация и активност на детето в игрите, изкуствата, познанието;
- Вземане под внимание на функционалните особености на детското заведение и детската група и наличната материална база;
- Отчитане на последователността при формиране на двигателния навик (етапите на обучение) и спецификата на образователното съдържание;
- Осигуряване на взаимна връзка между основната специфична форма за двигателна дейност – педагогическата ситуация, и допълнителните форми на физическа култура.

Предпоставките и изискванията за правилното разработване на месечното разпределение по ОН „Физическа култура“ са:

1. Точно определяне на обема на физическото натоварване в отделните педагогически ситуации съобразно морфо-функционалните и психологическите особености на децата.
2. Последователното двигателно обучение в предучилищния възрастов период трябва да доведе до осъзнаване и осмисляне на собствения двигателен опит. Известно е, че обогатяването му е продължителен процес. Ето защо при неговото реализиране трябва да се отчитат не само биологичните и физиологичните, но и психологичните, педагогическите и социалните предпоставки за развитието на моториката и физическата дееспособност на децата.
3. Пропорциите на детското тяло на 5 – 7-годишните са чувствително променени, що се касае до съотношението между дължината на долните крайници и тупа. Докато при възрастните индивиди то е 51:49, при децата на тази възраст е 49:55,5. Мускулатурата нараства и подобрява качествата си, но все още е недостатъчно развита, а дееспособността на отделните мускулни групи не е еднаква. С по-ниски функционални

показатели за този възрастов период са мускулите на коремната преса, гръбначният стълб, горните крайници. Процесите на вкостеняване са доста напреднали, но не са завършени. Ставните съчленения се отличават с добра еластичност.

4. За сърцето на децата е характерно, че регулиращата работа на нервно-рефлекторните му прибори не е достатъчна. Сърдечният ритъм все още е лабилен. При тях преобладава гръдно дишане, което е по-учестено от това при възрастните. Поради слабост на междуребрните мускули то е все още повърхностно. При неголямо физическо натоварване може да се достигне до неговото учестяване. От казаното дотук следва, че децата в предучилищна възраст не бива да изпълняват продължителна напрегната двигателна дейност.

5. Напреднала в развитието си е и централната нервна система. Сравнително добре са развити силата, подвижността и уравновесеността на основните нервни процеси. Те обаче са все още неустойчиви поради бързата ирадиация на възбудните процеси. Поради тази причина вниманието им е неустойчиво, с ниска концентрация. В този възрастов период активно съзрява двигателният анализатор. Като резултат от усъвършенстването на мозъчната кора движенията на децата се отличават със сравнително добра съгласуваност. Развиват се и другите анализатори. С бърз темп нарастват функционалните възможности най-вече на вестибуларния. На всеки възрастов период съответства дейност с водещо значение. На тази база може да се определи и психичното му развитие.

Постигането на очакваните резултати по физическа култура се реализира в минимум три педагогически ситуации седмично за всяка възрастова група. Минималният седмичен брой на педагогическите ситуации за постигане на компетентностите общо за образователните направления за трета възрастова група е 15. Продължителността на една педагогическа ситуация по преценка на учителя е от 20 до 30 минути. В допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето.

Учителите в групата определят редуването на формите за педагогическо взаимодействие (основни и допълнителни) и организират деня на детето.

За реализиране целите на физическата култура и очакваните резултати са от значение потребностите на децата от успех и емоционалната им удовлетвореност от постиженията. Това налага:

- правилна организация на стимулираща образователна среда;
- изпълнение на двигателната дейност чрез подражание;
- прояви на внимание, подкрепа и сътрудничество;
- ориентация към резултата чрез игрова мотивация;
- ясно изразено и видимо одобрение.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ

Месец: септември (1. седмица)

Тема: Проследяване постиженията на децата по установена батерия

Ядро: Физическа дееспособност

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек); Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см); Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.).

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете – да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете накратко темата. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки: напред,

горе, встрани (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте децата в колона по един и в движение ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези с най-добри постиженията ще бъдат наградени.

5. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

6. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка. Обогатете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „бягане“, „хвърляне“, „седеж“, „плътна топка 1 кг“ и други.

7. Следете за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: септември (2. седмица)

Тема: Проследяване постиженията на децата по установена батерия

Ядро: Физическа дееспособност

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата;
- Отчитане на постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.); Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м); Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см).

Интегративни връзки: с „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете – да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътна гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама учители е наложително. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте ги в една колона и в движение ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези с най-добри постиженията ще бъдат наградени. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

5. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка. Обогатете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „плътна топка“, „хвърляне“, „скачане“ и други.

6. Следете за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: октомври (3. седмица)

Тема: Строяване и престрояване

Ядро: Естествено приложна двигателна дейност

Образователни задачи:

- Овластяване на строеване един зад друг по права линия, преминаване в кръг и обратно;
- Изграждане на представа за строевата терминология и смисъла на командите и реагиране бързо и точно;
- Формиране на умение за самоконтрол и емоционална удовлетвореност при правилното изпълнение на двигателната дейност.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица (един до друг) и поставете кратко темата. Затвърдете знанията им за разпореждането „Деца, обърнете се наляво (надясно)!“, за командата: „Наляво!“ („Надясно!“) и понятията „редица“, „колона“, „кръг“. Престройте ги от една редица в колона по един (един зад друг) с команда: „Наляво!“ („Надясно!“). Изпълняват ходене и бягане с различни движения на ръцете (1 – 2 обиколки на салона). Осигурете подходящ музикален съпровод.

2. Престройте децата от колона по един в колона по двама с разпореждане „Деца, от колона по един в колона по двама строй се!“ Децата се преброяват на първо и второ. Всеки втори номер прави крачка с ляв крак вляво и с десен крак – крачка напред, като застава вляво до първи номер. От колона по двама ги престройте в две редици с команда за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с обръч (използвайте и други уреди: гири (0,5 кг), плътни топки (1 кг), въже или летва (2 – 3 м), гимнастическа стена, гимнастическа пейка). Загрейте мускулите на тялото от различни изходни положения: колянка, тилен лег, коленна опора, седеж и други (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 6 с дозировка за изпълнение на едно упражнение 7 пъти или (4+3) за по-трудните). Обръчите се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Разредете децата така, че да не си пречат.

3. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение. Използва се разпръснат строй, строеване в 2 – 3 колони или редици. Демонстрирайте и анализирайте начина на изпълнение на движенията на горните и долните крайници на тялото, като застанете пред децата на 2 – 3 м разстояние. Използвайте необходимата терминология. Не играйте заедно с тях, а само при упражнения, които ги затрудняват или при които допускат по-често грешки. Демонстрацията може да се осъществи и от предварително подготвено дете.

4. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Изисквайте точно, едновременно изпълнение и спазване ритъма на мелодията. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да станат здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поощрявайте децата с положителни преценки за изпълнението им.

5. Престройте децата от две редици в две колони и обратно на място, с команда. От две колони ги престройте в една колона с разпореждане „Деца, от две колони в една колона стройте се!“ Всяко дете от лявата колона (втори номер) застава зад другарчето си от дясната колона (първи номер). Престрояването от една колона в две колони се изпълнява в обратен ред с разпореждане „Деца, от една колона в две колони стройте се!“.

6. Използвайте фронтален метод за ходене в колона по един, редувано с бягане по права линия в общ темп и ритъм с подходящ музикален съпровод (2 обиколки). Акцентирайте върху правата координация на движенията на горните и долните крайници. Престройте децата в движение с ходене от колона в кръг с разпореждане „Деца, от колона в кръг стройте се!“ Първите деца избързват, а последните забавят темпа, обръщат се към центъра на кръга със захващане на ръцете. Престройте децата от кръг в колона с команда „Наляво!“ („Надясно!“). Застанете пред първото дете и водете колоната с ходене в права посока. Анализирайте начина за изпълнение на видовете престроявания: от две редици – в две колони; от две колони – в една и обратно; от колона – в кръг и от кръг – в колона с ходене. Игри: „Намери си къщичка!“, „Търси водача си!“ (дозировка – 3 пъти за всяка игра).

7. Следете за външните признаци на умора. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Затвърдете знанията им за понятията: „редица“, „колона“, „кръг“. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Възстановете изходната пулсова честота с успокоителната игра „Следвай водача“. Завършете ситуацията с анализ на изпълнението ѝ.

Тема: Тупкане, подаване и ловене на топка

Ядро: Естествено приложна двигателна дейност

Образователни задачи:

- Овластяване на тупкане на топка с дясна (лява) ръка и ловене с две ръце;
- Затвърдяване на приложните двигателни действия: подаване и ловене на топка с две ръце, бягане в кръг със смяна на посоката по даден сигнал, игри;
- Формиране на емоционална удовлетвореност при правилното изпълнение на двигателната дейност.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги от редица в две редици с преброяване на първи и втори, като всеки втори номер прави крачка с ляв крак назад и с десен крак вдясно и застава зад първи номер. С команда „Надясно!“ („Наляво!“) ги престройте в колона по двама за изпълнение на ходене (с различно положение на ръцете, на пръсти, на пети) и бягане с промяна на посоката по даден сигнал. Подберете подходящ музикален съпровод (1 – 2 обиколки на салона).

2. Поставете изисквания за: правилна стойка на тялото при ходене (изправен гръбначен стълб, отведени назад рамене, повдигната глава), права координация на движенията на горни и долни крайници, ходене в общ темп и ритъм. При бягането изисквайте: да внимават за подадения сигнал за промяна на посоката, трупът да е с лек наклон напред; ръцете да са сгънати в лакътните стави; главата да е повдигната; права координация на движенията на горни и долни крайници; високо повдигане на коленете и посрещане на земята с пръстите на краката; свободно движение на сгънатите ръце покрай тялото без напрежение.

3. Престройте децата от колона по двама в две редици с команда „Наляво (Надясно)!“ за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с гири, 0,5 кг (използвайте и други уреди: обръч, плътни топки (1 кг), въже или летва (2 – 3 м), гимнастическа стена, гимнастическа пейка). Загрейте мускулите на тялото от различни изходни положения: колянка, тилен лег, коленна опора, седеж и други (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 6 с дозировка за изпълнение на едно упражнение 7 пъти или (4+3) за по-трудните). Обръчите се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Разрежете децата така, че да не си пречат.

4. Общоразвиващите упражнения са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение. Използва се разпръснат строй, строяване в 2 – 3 колони или редици. Демонстрирайте и анализирайте начина за изпълнение на движенията на горните и долните крайници на тялото, като застанете пред децата на 2 – 3 м разстояние. Използвайте необходимата терминология. Не играйте заедно с тях, а само при упражнения, които ги затрудняват или при които допускат по-често грешки. Демонстрацията може да се осъществи и от предварително подготвено дете.

5. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Изисквайте точно, едновременно изпълнение и спазване ритъма на мелодията. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да станат здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поощрявайте децата с положителни преценки за изпълнението им.

6. Престройте ги на място от две редици в две колони с команда „Надясно!“ („Наляво“), а след това от две колони – в една колона с разпореждане „Деца, от две колони в една колона стройте се!“ . Всеки втори номер прави крачка назад с ляв крак и крачка с десен крак вдясно, като застава зад първи номер. С команда „Надясно!“ („Наляво“) ги престройте от една колона в една редица и ги разрежете така, че да не си пречат.

7. Демонстрирайте и анализирайте приложните двигателни дейности, като застанете на разстояние 2 – 3 м от редицата. Престройте децата от една редица в две редици, като използвате разпореждането „Деца, в две редици стройте се!“ . Разрежете ги на две ръце разстояние. Използвайте фронтален метод за организация на двигателната дейност. Всяко дете е с топка. Изисквайте двигателното действие тупкане на топката (диаметър 20 см) да се изпълнява с лява/ дясна ръка, която се обтяга от лакътната става надолу и с камшикообразно движение от пръстите и китката следва пътя на топката надолу към земята. След отскачането ѝ да се посрещат и лови с две ръце. Важно е тупкането да се усвоява от децата еднакво добре с лява и с дясна ръка (дозировка – 6 минути).

8. Демонстрирайте и анализирайте приложните дейности подаване и ловене на топка пред гърди. Използвайте посменен метод за организиране на двигателната дейност. Насочете вниманието на децата към правилния хват на топката. Държи се пред гърди с длани, пръстите са широко разтворени и сочат нагоре,

палците са доближени, а лактите са сгънати. Изисквайте подаването на топка с две ръце пред гърди да се осъществява с пристъпване напред с ляв или десен крак и с едновременно разгъване на ръцете в лакътните стави. Тя се изтласква напред с китките и дланите на ръцете, които следват пътя ѝ – напред, нагоре. Поставете изисквания за ловене на топката: ръцете са обтегнати по посоката на движението, палците са доближени, пръстите са широко разтворени за посрещането ѝ. В момента на докосване на топката следва амортизиращо движение от лакътните стави. Тя се прибира до тялото, лактите се разтварят леко встрани, удобният крак отстъпва назад (дозировка – 6 минути).

9. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за качество на изпълнението на естествено приложните двигателни дейности. Поощрявайте доброто изпълнение и коригирайте навреме погрешното изпълнение. Дозировка – 5 минути. Игри: „Бягаща топка“, „Топка на водещия“. Дозировка – 3 пъти за всяка игра.

10. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „редица“, „колона“, „кръг“, „тупкане“ и други. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на горните крайници. Завършете ситуацията с анализ на изпълнението ѝ.

Тема: Игри с топка

Ядро: Игрова двигателна дейност

Образователни задачи:

- Овладяване на водене на топка чрез търкаляне с лява и дясна ръка между предмети, поставени на разстояние 1,5 м един от друг;

- Затвърдяване на приложните двигателни дейности: тупкане, подаване и ловене на топка с две ръце; игри;

- Формиране на двигателни умения и качества в игрите.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги с команда „Наляво!“ („Надясно!“) в колона по един за изпълнение на ходене и бягане – подскочно, ситно (1 – 2 обиколки на салона). Осигурете подходящ музикален съпровод.

2. Подредете игрите по степен на интензивност (средна – с тупкане, търкаляне: „Бягай след топката“, „Виеша се пътека“; максимална – с бягане: „Докосни топката“, „Топката пари“; слаба – с ходене: „Две топки се гонят в кръг“).

3. Престройте децата от колона в редица с команда „Наляво!“ („Надясно!“). Демонстрирайте и анализирайте последователно движенията в игрите, като застанете пред тях. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ в съчетание с визуален сигнал (снемане на повдигнато флагче) за започване на дадена игра и „Достатъчно!“ – за спиране. Определете дозировка за изпълнение на всяка игра (2 – 3 пъти).

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да побеждават в игрите, е необходимо правилно да изпълняват приложните упражнения. Развивайте моториката и двигателните им способности в подобрите игри, като изисквате качество на изпълнението. Използвайте фронтален и игров методи за осъществяване на двигателната дейност.

5. Следете за външните признаци на умора и поставяйте изисквания за спазване на правилата на игрите. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност.

6. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „тупкане“, „подаване“, „редица“, „колона“, „ритъм“. Възстановете изходната пулсова честота с ходене и махови движения на ръцете за една обиколка на салона. Завършете ситуацията с анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: октомври (4. седмица)

Тема: Бягане

Ядро: Естествено приложна двигателна дейност

Образователни задачи:

- Овладяване на умение за бягане с вземане и поставяне на предмети;

- Затвърдяване на строяване от разпръснат строй в колона, редица и обратно; водене на топка чрез търкаляне на зигзаг; игри;
- Изграждане на положително отношение към двигателната дейност.

Интегративни връзки: с „Музика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Стройте децата в една редица с разпореждане „Деца, в една редица стройте се!“ . Поставете темата кратко. Престройте ги с команда „Наляво!“ („Надясно!“) в колона по един за изпълнение на ходене с ръце на рамене, горе, напред и встрани и на бягане с високо повдигане на коленете, ситно бягане (1 – 2 обиколки на салона).

2. Осигурете подходящ музикален съпровод. Престройте децата от колона по един в една редица с команда „Наляво!“ („Надясно!“) и от една – в две редици с преброяване на първи и втори, като всеки втори номер прави крачка назад с ляв крак и крачка с десен крак вдясно и застава зад първи номер. Разрежете децата на две ръце разстояние за изпълнение на комплекс от общоразвиващи упражнения с плътна топка 1 кг (използвайте и други уреди: обръч, гири (0,5 кг), въже или летва (2 – 3 м), гимнастическа стена, гимнастическа пейка). Загрейте мускулите на тялото от различни изходни положения: колянка, тилен лег, колелна опора, седеж и други (фронтален метод за организация, общ брой на упражненията – 6 с дозировка за изпълнение на едно упражнение 7 пъти или (4+3) за по-трудните). Топките да се вземат в движение в колонен строй от определено място в салона. Разрежете децата така, че да не си пречат.

3. Общоразвиващите упражнения да са двупосочни, четиритактови, по-сложни в координационно отношение. Използвайте разпръснат строй, строяване в 2 – 3 колони или редици. Демонстрирайте и анализирайте начина за изпълнение на движенията на горните и долните крайници на тялото, като застанете пред децата на 2 – 3 м разстояние. Използвайте необходимата терминология. Не играйте заедно с тях, а само при упражнения, които ги затрудняват или при които допускат по-често грешки. Демонстрацията може да се осъществи и от предварително подготвено дете.

4. Използвайте разпореждането „Готови, започни!“ за започване изпълнението на дадено упражнение и „Достатъчно!“ – за спиране. Изисквайте точно, едновременно изпълнение и спазване ритъма на мелодията. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че за да станат здрави и силни, е необходимо правилно да ги изпълняват. Поощрявайте децата с положителни преценки за изпълнението им.

5. Демонстрирайте и анализирайте приложното упражнение бягане с вземане и поставяне на предмети. Използвайте посменен метод за организация на двигателната дейност. С команда „Наляво!“ („Надясно!“) престройте децата от две редици в две колони. Разрежете ги на две ръце разстояние и в дълбочина. Първите деца от колоните са застанали зад предварително начертана стартова линия и готови за изпълнение на играта „Садене на картофи“ (дозировка – 3 пъти).

6. Демонстрирайте и анализирайте строяване от разпръснат строй в колона, в редица с команда и водене на топка чрез търкаляне на зигзаг. Използвайте фронтален и игров метод за организиране на двигателната дейност. Игра: „Строй се бързо“ (дозировка – 3 пъти). Редувайте разпръснато бягане със строяване в редица или в колона (дозировка – 3 пъти). Престройте децата с команда в две колони зад стартова линия с малка плътна топка в ръка. Използвайте посменен и игров метод. Игра: „Заобиколи кеглите“ (дозировка – 3 пъти). Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции.

7. Анализирайте емоционалното състояние на децата по време на двигателната дейност. Прилагайте индивидуален подход. Затвърдете понятията: „колона“, „редица“, „разпръснат строй“. Възстановете изходната пулсова честота с приложното упражнение ходене с махови движения на горните крайници или с подходяща подвижна игра със слаба интензивност. Завършете ситуацията с анализ на качеството на изпълнението.

Тема: Подскоци

Ядро: Естествено приложна двигателна дейност

Образователни задачи:

- Овластяване на естествено приложното двигателно действие хвърляне на плътна топка 1 кг по начин от горе и от долу;
- Затвърдяване на подскоци с два крака с придвижване напред и бягане със смяна на посоката по даден сигнал; игри;
- Формиране на стремеж към усъвършенстване на движенията в скока.

вото на изпълнението ѝ и на дисциплината.

Месец: май (35. седмица)

Тема: Проследяване постиженията на децата по установена батерия

Ядро: Физическа дееспособност

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата. Отчитане на постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек); Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см); Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.).

Интегративни връзки: с „Български език и литература“, „Математика“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете. Трябва да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама (трима) учители е задължително – за всеки тест по един. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето не трябва да участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура и други.

2. Стройте децата в една редица, поставете накратко темата. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), дозировка: 1 – 2 обиколки.

3. Престройте децата в една редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте децата в колона по един и в движение ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези с най-добри постиженията ще бъдат наградени.

5. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

6. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка (учителят води). Обогадете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „бягане“, „хвърляне“, „седеж“, „плътна топка 1 кг“ и други.

7. Следете за качеството на изпълнение. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Месец: май (36. седмица)

Тема: Проследяване постиженията на децата по установена батерия

Ядро: Физическа дееспособност

Образователни задачи:

- Проследяване на физическата дееспособност на децата. Отчитане на постиженията от изпълнението на първите три теста по установената батерия: Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.); Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м); Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см).

Интегративни връзки: „Математика“, „Български език и литература“.

Методически насоки:

1. Предварително подгответе площадката (почистване от остри предмети, които могат да наранят децата). Определете местата, където ще се изпълняват тестовете. Трябва да има достатъчно разстояние между тях, така че децата да не си пречат. Осигурете уредите: плътни топки 1 кг, секундарник, плътно гимнастическо кече или дюшек. Присъствието на двама (трима) учители е задължително – за всеки тест по един. Запознайте се с медицинските картони на децата и ако установите тежко заболяване, детето трябва да не участва. Не се допускат и временно неразположени деца, с повишена температура.

2. Стройте децата в една редица, поставете темата кратко. Престройте ги в колона. Загрейте ги с ходене

не, бягане, подскоци с придвижване напред в съчетание с движения на ръцете в различни посоки (напред, горе, встрани), като ги водите (1 – 2 обиколки).

3. Престройте децата в редица. Демонстрирайте последователно тестовете. Акцентирайте върху правилното им изпълнение. Престройте ги в една колона и в движение ги разпределете по равен брой на местата, където ще се изпълняват тестовете.

4. Мотивирайте децата за изпълнение на двигателните действия, като им кажете, че тези с най-добри постиженията ще бъдат наградени.

5. Следете за външните признаци на умора. Възстановете изходната пулсова честота след бягането на 40 м с приложното упражнение ходене в съчетание с махови движения на ръцете.

6. Осъществете организирана смяна на децата в колонен строй за всеки следващ тест по посока обратна на часовниковата стрелка. Обогатете знанията на децата с понятията по: математика – за мерните единици (см, м, сек), и български език – „плътна топка“, „хвърляне“, „скачане“ и други.

7. Следете за качество на изпълнението. Поощрявайте доброто изпълнение и внасяйте при необходимост корекции. Прилагайте индивидуален подход. Завършете ситуацията с кратък положителен анализ на качеството на изпълнение на двигателната дейност.

Игри и методически указания за провеждане на спортноподготвителна двигателна дейност

Разностранните задачи на съвременната образователна система и в частност на общественото предучилищно възпитание налагат нов подход при осъществяването им. Акцентът се поставя върху разкриването на резерви за повишаване на физическата дееспособност и работоспособността на децата от детските заведения, за повишаване на здравната и социалната ефективност на педагогическите ситуации по образователно направление „Физическа култура“. Освен това се приема, че предучилищната възраст е подходяща за обучение по редица спортове – като баскетбол, волейбол, футбол, хандбал, бадминтон и други.

Като метод и средство спортноподготвителната двигателна дейност осигурява възможност за комплексно развитие на децата, създава обективни условия за въздействие върху физическото, двигателното и психическото им развитие и способства за организиране и регулиране на взаимоотношенията в процеса на двигателната дейност. Характерните ѝ особености са свързани с: широко приложение на естествено приложните упражнения; колективни действия; относителна свобода; мотивиране на действията; голяма емоционалност; непрекъснато променяща се обстановка; съревнователен елемент; неизвестност на резултата; възможност за комплексен подход и многостранно проявление на детската личност.

Голямото функционално въздействие на спортноподготвителната двигателна дейност изисква при провеждането ѝ да се спазват основни изисквания, които се отнасят до: правилния подбор на спортноподготвителните игри; организирането им; методическия ход на провеждането им; ръководенето им и други.

В тази връзка е важно е да се обърне особено внимание на следните проблеми:

1. Реконструкция и модернизация на материалната база – ремонтване и изграждане на открити спортни площадки, очертаване на спортни игрища, преустройство на интериора на физкултурните салони, закупуване на уреди и съоръжения и др.;

2. Квалификация на учителските кадри – провеждане на методически сбирки и обсъждане на проблеми за състоянието и възможностите за повишаването на физическата дееспособност на децата, участие в организирани семинари, практикуми, квалификационни степени и др.;

3. Издигане ролята и равнището на медицинското обслужване на децата;

4. Ежегодно провеждане на есенно и пролетно тестиране с цел установяване равнището на физическата дееспособност на децата – проблем особено актуален през последните години, тъй като редица изследвания доказват несъответствието между акселерацията във физическото им развитие и основните двигателни качества.

Спортноподготвителните игри съдействат за: обогатяване на двигателната култура с нови двигателни умения и навици; повишаване на интереса към спортните игри и подпомагане формирането на познавателни способности (оперативно мислене, памет, двигателни представи и др.); разширяване на понятийния апарат с наименования от двигателната дейност, специфични за различните видове спорт, спортен инвентар и други. При изпълнението им се вземат под внимание признаците: възраст на децата за начално обучение според вида спорт; материална база на детското заведение; условия за работа според местонахождението за

практикуването на сезонните спортове (плуване, ски, кънки и др.); педагогически кадри. За децата от трета и четвърта подготвителна група подходящи за изучаване са модифицирани за детската възраст спортове като: баскетбол, волейбол, хандбал, бадминтон (федербал), колоездене, скейтборд, ролери, тенис на маса, плуване, ски и други.

При подбора и планирането на съдържанието им се изхожда от принципните положения: достъпност за съответната възраст; системност в провеждането; последователност в овладяването на двигателното съдържание; комплексно-интегрален подход в обучението; разностранност във въздействието; индивидуализация и диференциация в обучението; научност при планирането на съдържанието им. Изпълнението им се организира най-често с груповия метод.

А. Детски волейбол

Децата на 5 – 7 години изучават азбуката на играта волейбол с лека плажна топка. Изпълняват се упражнени по двойки, в кръг, над въже и други. За успешното овладяване на основните технически похвати има значение заемането на правилен волейболен стоеж, навременното отиграване на топката, бързината на реакцията, придвижването в игрището и други.

1. Игра без топка

Видовете волейболни стоежи – висок, среден и нисък, се изпълняват в зависимост от подадената топка. Най-подходящ е средният волейболен стоеж. За да реагират навреме на подадената топка, децата се приучват да бъдат в готовност за отиграване на топката. Придвижването се изпълнява с обикновени крачки напред, назад, вляво, вдясно, с леко сгънати крака. Трупът е приведен напред, ръцете са сгънати в лакътните стави и са повдигнати над челото.

2. Игра с топка

Подготвителните упражнения за обучение в обикновено подаване с две ръце отгоре са: имитационни упражнения без топка; самостоятелно подхвърляне на плажна топка към стена с две ръце и ловене; подаване по двойки; щафетни игри. Щафетните игри са: подаване в колонен строй; насрещно подаване в колонен строй; подаване към стена; подаване над мрежа.

3. Примерни спортноподготвителни игри

Това са игрите „Направи фигура“, „Огледало“, „Студено и топло“, „Вятър и листа“, „Зайци и вълци“, „Три подавания – точка“, „Гореща топка“, „Хвърли топката над въжето“, „Раз, два, три – бягай“, „Топка във въздуха“ и други.

„Направи фигура“

Децата са в разпръснат строй. След сигнал на учителя бягат в една посока. След втори сигнал заемат среден волейболен стоеж. Двигателната задача се усложнява при всяко повторение на играта, като се включват подскоци с два крака високо и други.

„Три подавания – точка“

Децата се разпределят в два отбора. Първи започва отборът, определен с жребий. При три последователни подавания с две ръце над глава, без да им се отнеме топката, се отчита точка за отбора. Децата от отбора без топка се стремят да отнемат топката и да извършат трите подавания. Победител е отборът, който има по-голям брой точки в края на играта. Не се зачитат подавания, ако топката докосне земята или е отнета преди третото подаване. Топката, излязла извън размерите на игрището, се вкарва в игра от същото място от играч на отбора, който не е причина за излизането ѝ.

Играта се разнообразява, като се използват различни варианти на подаване с две ръце отдолу, с една ръка встрани. Забележка: подадената топка се лови с две ръце и отново без задържане се подава на съграч.

„Гореща топка“

Децата се разпределят в два отбора, които застават разпръснати в двете половини на игрището. Учителят подхвърля плажна топка към дете от единия отбор. Когато я докосне, с две ръце трябва да се освободи от нея веднага, като я подаде с две ръце отгоре на играч от другия отбор. Той я подава на друго дете и т.н. Победител е отборът, който след сигнала е без топка в собственото игрище.

„Хвърли топката над въжето“

Децата се строят в две колони на разстояние 3 – 4 м една от друга. Всяка колона се разделя на две половини, които са една срещу друга на очертана линия. Между тях е обтегнато въже на височина над повдигнатата детска ръка. Първите деца от едната колона държат плажна топка в ръце. При сигнал те хвърлят топката над въжето с две ръце отгоре на първото дете от срещуположната колона и се строят зад колоната си. Получената топка се хвърля обратно на второто дете и така играта продължава, докато се изредят всички

Контрол и оценка на резултатите

Констатирането на промените във физическото развитие, на физическите качества и дееспособността на децата в детската градина означава системна проверка и достоверна информация за тяхното състояние. Учителите запознават родителите с резултатите от диагностичните процедури. На информационно табло се отразяват вербалните оценки за състоянието на физическата дееспособност (отлична, добра, задоволителна, слаба) и постиженията за всеки показател. Прави се сравнение на резултатите с тези от таблицата за лонгитудиналното научно изследване на физическото развитие и физическата дееспособност на населението в България.

Методиката за оценяване и контрол на резултатите, която се прилага в началото и края на учебната година, е следната:

Тест 1. „Бягане на 40 м“ (сек). Информира за физическото качество бързина. Измерването се извършва на равна пътека дълга около 50 м, на която се очертават стартова и финална линия. Бягането е от прав старт, започва при сигнал от учителя. Стартовата линия не се престапва. Времето се отчита с хронометър едновременно на две деца, които бягат в два коридора, с точност 0.1 сек. Изпълнява се еднократно.

Тест 2. „Хвърляне на плътна топка 1 кг с две ръце над глава“ (см). Информира за взривната сила на ръцете, раменния пояс и гърба. Детето е в разкрячен стоеж на стартова линия с ръце горе. Топката е хваната с разтворени пръсти. Ръцете, леко сгънати, отвеждат топката назад зад главата. Тазът е изнесен напред, коленете са сгънати. Следва мощно изхвърляне на топката по посока напред – нагоре и по възможност – по-далече. Краката не се местят. Дължината се отчита визуално по предварително маркирана линия с точност 1 см. От три опита се записва най-доброто постижение.

Тест 3. „Седеж от тилен лег до отказ“ (бр.). Информира за силовите качества на коремната мускулатура. Изходното положение е тилен лег със сгънати и леко разтворени крака, ръцете са зад тила. Глезенните стави се придържат от дете или от учителя. От това изходно положение детето трябва да се изправи до седеж, да опре с лакти коленете си и да се върне в изходно положение. Изпълнението започва след сигнал „Започни!“, а спирането е след сигнал „Достатъчно!“. С оптимално бързо темпо детето се изправя и ляга. Едно изправяне и лягане се отчита за една бройка. Изпълнява се еднократно.

Тест 4. „Максимален брой клякания за 20 сек“ (бр.). Информира за силата на мускулатурата на долните крайници и за скоростно-силовата им издръжливост. Детето е в изходно положение стоеж с ръце покрай тялото. При сигнал „Започни!“ се пуска хронометърът. Клякането се изпълнява с оптимална бързина, дълбоко. За една бройка се отчита един цикъл – клякане и ставане. След 20 сек се подава сигнал „Достатъчно!“. Изпълнява се еднократно.

Тест 5. „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“ (м). Информира за силата на мускулатурата на горните крайници и раменния пояс. Изпълнява се от изходното положение напречно разкрячен стоеж с изнесен напред крак, противоположен на хвърлящата ръка. Тежестта на тялото е върху задния крак, съответната ръка с топката е изнесена горе. Тялото е леко извито към задния крак, а свободната ръка е по посока на хвърлянето. Хвърлящата ръка изпълнява силен мах назад, изхвърлянето на уреда е с енергично движение напред и нагоре, като тежестта се пренася върху предния крак, а трупът се обръща напред и леко се наклонява. Дължината се отчита визуално по предварително маркирана линия с точност 1 см. От три опита се записва най-доброто постижение.

Тест 6. „Скок дължина от място с два крака“ (см). Информира за взривната сила на долните крайници. Провежда се на равна площ. Пътеката се маркира предварително през един сантиметър. Детето застава в стоеж с ръце горе пред стартова линия. Изпълнява мах с ръцете през напред до долу – назад и леко пружинира. Следва енергично замахване на ръцете до горе и мощен отскок напред – нагоре. Приземяването е в полуклек с ръце напред. Измерва се визуално разстоянието до най-близкия до стартовата линия белег с точност до 1 см. Изпълняват се три опита и се записва най-доброто постижение.

Постиганията по отделните тестове за всяко дете се трансформират в брой точки – от 1 до 50, с помощта на възрастово-полови оценителни таблици (приложение 1). Получените количествени резултати (брой точки) отразяват състоянието на отделните двигателни качества на детето. За да се получи качествена оценка на физическата дееспособност, се сумират точките, съответстващи на резултатите от отделните тестове, и от полученото число се съди в какви граници тя попада. На тази база могат да се диференцират три нива на развитие на физическата дееспособност: високо, средно и ниско (приложение 2).

Приложение 1. Система за оценка на двигателните способности на 5 – 6-годишни деца

Таблица 1. Момчета

Точки	Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	Силова издръжливост на трупа (тест „Макс. брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой
50	8,70	-	-	-	-	-
49	8,80	88	9,00	280	24	22
48	8,90	-	-	-	-	-
47	9,00	87	8,90	275	-	-
46	9,10	-	-	-	23	-
45	9,20	86	8,80	270	-	21
44	9,30	-	-	-	-	-
43	9,40	85	8,70	265	22	-
42	9,50	-	-	-	-	-
41	9,60	84	8,60	260	-	20
40	9,70	-	-	-	21	-
39	9,80	83	8,50	255	-	-
38	9,90	-	-	-	-	-
37	10,00	82	8,40	250	20	19
36	10,10	-	-	-	-	-
35	10,20	81	8,30	245	-	-
34	10,30	-	-	-	19	-
33	10,40	80	8,20	240	-	18
32	10,50	-	-	-	-	-
31	10,60	79	8,10	235	18	-
30	10,70	-	-	-	-	-
29	10,80	78	8,00	230	-	17
28	10,90	-	-	-	17	-
27	11,00	77	7,90	225	-	-
26	11,10	-	-	-	-	-
25	11,20	76	7,80	220	16	16
24	11,30	-	-	-	-	-
23	11,40	75	7,70	215	-	-
22	11,50	-	-	-	15	-
21	11,60	74	7,60	210	-	15
20	11,70	-	-	-	-	-
19	11,80	73	7,50	205	14	-
18	11,90	-	-	-	-	-
17	12,00	72	7,40	200	-	14
16	12,10	-	-	-	13	-
15	12,20	71	7,30	195	-	-
14	12,30	-	-	-	-	-
13	12,40	70	7,20	190	12	13
12	12,50	-	-	-	-	-
11	12,60	69	7,10	185	-	-
10	12,70	-	-	-	11	-
9	12,80	68	7,00	180	-	12
8	12,90	-	-	-	-	-
7	13,00	67	6,90	175	10	-
6	13,10	-	-	-	-	-
5	13,20	66	6,80	170	-	11
4	13,30	-	-	-	9	-
3	13,40	65	6,70	165	-	-
2	13,50	-	-	-	-	-
1	13,60	64	6,60	160	8	10

Таблица 2. Момичета

Точки	Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	Силова издръжливост на трупа (тест „Макс. брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клякания за 20 сек“), брой
50	9,10	-	-	-	-	-
49	9,20	86	7,80	260	24	22
48	9,30	-	-	-	-	-
47	9,40	85	7,70	255	-	-
46	9,50	-	-	-	23	-
45	9,60	84	7,60	250	-	21
44	9,70	-	-	-	-	-
43	9,80	83	7,50	245	22	-
42	9,90	-	-	-	-	-
41	10,00	82	7,40	240	-	20
40	10,10	-	-	-	21	-
39	10,20	81	7,30	235	-	-
38	10,30	-	-	-	-	-
37	10,40	80	7,20	230	20	19
36	10,50	-	-	-	-	-
35	10,60	79	7,10	225	-	-
34	10,70	-	-	-	19	-
33	10,80	78	7,00	220	-	18
32	10,90	-	-	-	-	-
31	11,00	77	6,90	215	18	-
30	11,10	-	-	-	-	-
29	11,20	76	6,80	210	-	17
28	11,30	-	-	-	17	-
27	11,40	75	6,70	205	-	-
26	11,50	-	-	-	-	-
25	11,60	74	6,60	200	16	16
24	11,70	-	-	-	-	-
23	11,80	73	6,50	195	-	-
22	11,90	-	-	-	15	-
21	12,00	72	6,40	190	-	15
20	12,10	-	-	-	-	-
19	12,20	71	6,30	185	14	-
18	12,30	-	-	-	-	-
17	12,40	70	6,20	180	-	14
16	12,50	-	-	-	13	-
15	12,60	69	6,10	175	-	-
14	12,70	-	-	-	-	-
13	12,80	68	6,00	170	12	13
12	12,90	-	-	-	-	-
11	13,00	67	5,90	165	-	-
10	13,10	-	-	-	11	-
9	13,20	66	5,80	160	-	12
8	13,30	-	-	-	-	-
7	13,40	65	5,70	155	10	-
6	13,50	-	-	-	-	-
5	13,60	64	5,60	150	-	11
4	13,70	-	-	-	9	-
3	13,80	63	5,50	145	-	-
2	13,90	-	-	-	-	-
1	14,00	62	5,40	140	8	10

Приложение 2. Нормативи за оценка на двигателните способности на 5 – 6-годишни деца

Двигателни способности	Момчета			Момичета		
	Степен на развитие			Степен на развитие		
	Висока 37 – 50 т.	Средна 15 – 36 т.	Ниска 1 – 14 т.	Висока 37 – 50 т.	Средна 15 – 36 т.	Ниска 1 – 14 т.
Бързина (тест „Бягане на 40 м“), сек	7,7 – 9,0	9,1 – 11,2	11,3 – 12,6	8,3 – 9,6	9,7 – 11,8	11,9 – 13,2
Взривна сила на долните крайници (тест „Скок на дължина от място“), см	104 – 110	93 – 103	86 – 92	102 – 108	91 – 101	84 – 90
Скоростно-силови качества на ръцете (тест „Хвърляне на малка плътна топка в далечина“), метри	11,40 – 12,00	10,30 – 11,30	9,60 – 10,20	8,70 – 9,30	7,60 – 8,60	6,90 – 7,50
Взривна сила на ръцете (тест „Хвърляне на плътна топка 1 кг отгоре“), см	285 – 315	230 – 280	195 – 225	260 – 290	205 – 255	170 – 200
Силова издръжливост на трупа (тест „Максимален брой повдигания на тялото от тилен лег до седеж до отказ“), брой	24 – 28	17 – 23	12 – 16	24 – 28	17 – 23	12 – 16
Динамична сила на долните крайници (тест „Макс. брой клекания за 20 сек“), брой	21 – 24	16 – 20	12 – 15	21 – 24	16 – 20	12 – 15

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРОГРАМНА СИСТЕМА

„ЗЛАТНОТО КЛЮЧЕ“ 3

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“ 6

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА 6

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ 7

Месец: септември (2. седмица) 7

Месец: октомври (3. седмица) 8

Месец: октомври (4. седмица) 10

Месец: октомври (5. седмица) 11

Месец: октомври (6. седмица) 12

Месец: октомври (7. седмица) 13

Месец: ноември (8. седмица) 15

Месец: ноември (9. седмица) 16

Месец: ноември (10. седмица) 17

Месец: ноември (11. седмица) 19

Месец: декември (12. седмица) 20

Месец: декември (13. седмица) 21

Месец: декември (14. седмица) 23

Месец: декември (15. седмица) 24

Месец: януари (16. седмица) 25

Месец: януари (17. седмица) 26

Месец: януари (18. седмица) 27

Месец: януари (19. седмица) 29

Месец: февруари (20. седмица) 31

Месец: февруари (21. седмица) 32

Месец: февруари (22. седмица) 34

Месец: февруари (23. седмица) 35

Месец: март (24. седмица) 37

Месец: март (25. седмица) 38

Месец: март (26. седмица) 39

Месец: март (27. седмица) 40

Месец: март (28. седмица) 41

Месец: април (29. седмица) 43

Месец: април (30. седмица) 44

Месец: април (31. седмица) 45

Месец: април (32. седмица) 46

Месец: май (33. седмица) 48

Месец: май (34. седмица) 49

Месец: май (35. седмица) 50

Художествени текстове за работа по темите 51

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„МАТЕМАТИКА“ 66

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО

МАТЕМАТИКА 66

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ 67

Месец: октомври (3. седмица) 67

Месец: октомври (4. седмица) 68

Месец: октомври (5. седмица) 69

Месец: октомври (6. седмица) 70

Месец: октомври (7. седмица) 71

Месец: октомври (8. седмица) 72

Месец: ноември (9. седмица) 72

Месец: ноември (10. седмица) 73

Месец: ноември (11. седмица) 75

Месец: декември (12. седмица) 76

Месец: декември (13. седмица) 77

Месец: декември (14. седмица) 78

Месец: декември (15. седмица) 78

Месец: януари (16. седмица) 79

Месец: януари (17. седмица) 80

Месец: януари (18. седмица) 81

Месец: януари (19. седмица) 82

Месец: февруари (20. седмица) 83

Месец: февруари (21. седмица) 85

Месец: февруари (22. седмица) 86

Месец: февруари (23. седмица) 87

Месец: март (24. седмица) 88

Месец: март (25. седмица) 89

Месец: март (26. седмица) 89

Месец: март (27. седмица) 90

Месец: март (28. седмица) 91

Месец: март (29. седмица) 92

Месец: април (30. седмица) 93

Месец: април (31. седмица) 94

Месец: април (32. седмица) 95

Месец: май (33. седмица) 97

Месец: май (34. седмица) 98

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„ОКОЛЕН СВЯТ“ 100

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО

ОКОЛЕН СВЯТ 100

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ 108

Месец: септември (2. седмица) 108

Месец: октомври (3. седмица) 108

Месец: октомври (4. седмица) 109

Месец: октомври (5. седмица) 110

Месец: октомври (6. седмица) 111

Месец: октомври (7. седмица) 111

Месец: ноември (8. седмица) 112

Месец: ноември (9. седмица) 113

Месец: ноември (10. седмица) 114

Месец: ноември (11. седмица) 114

Месец: декември (12. седмица) 115

Месец: декември (13. седмица)	116
Месец: декември (14. седмица)	116
Месец: декември (15. седмица)	117
Месец: януари (16. седмица).....	118
Месец: януари (17. седмица).....	119
Месец: януари (18. седмица).....	119
Месец: януари (19. седмица).....	120
Месец: февруари (20. седмица)	121
Месец: февруари (21. седмица)	122
Месец: февруари (22. седмица)	123
Месец: февруари (23. седмица)	123
Месец: март (24. седмица)	124
Месец: март (25. седмица)	125
Месец: март (26. седмица)	126
Месец: март (27. седмица)	126
Месец: март (28. седмица)	127
Месец: април (29. седмица)	128
Месец: април (30. седмица)	129
Месец: април (31. седмица)	130
Месец: април (32. седмица)	131
Месец: май (33. седмица).....	131
Месец: май (34. седмица).....	132
Месец: май (35. седмица).....	133
СОЦИОМЕТРИЯ – МЕТОД ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА СОЦИАЛНИЯ СТАТУС НА ДЕЦАТА	134

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“	135
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО	135
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ.....	136
Месец: септември (2. седмица).....	136
Месец: октомври (3. седмица)	137
Месец: октомври (4. седмица)	139
Месец: октомври (5. седмица)	140
Месец: октомври (6. седмица)	141
Месец: октомври (7. седмица)	143
Месец: ноември (8. седмица).....	144
Месец: ноември (9. седмица).....	145
Месец: ноември (10. седмица).....	147
Месец: ноември (11. седмица).....	148
Месец: декември (12. седмица)	149
Месец: декември (13. седмица)	151
Месец: декември (14. седмица)	152
Месец: декември (15. седмица)	153
Месец: януари (16. седмица).....	155
Месец: януари (17. седмица).....	156
Месец: януари (18. седмица).....	158
Месец: януари (19. седмица).....	159
Месец: февруари (20. седмица)	160

Месец: февруари (21. седмица)	162
Месец: февруари (22. седмица)	163
Месец: февруари (23. седмица)	164
Месец: март (24. седмица)	166
Месец: март (25. седмица)	167
Месец: март (26. седмица)	169
Месец: март (27. седмица)	170
Месец: март (28. седмица)	172
Месец: април (29. седмица)	173
Месец: април (30. седмица)	175
Месец: април (31. седмица)	176
Месец: април (32. седмица)	177
Месец: май (33. седмица).....	179
Месец: май (34. седмица).....	180
Месец: май (35. седмица).....	181

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“	183
ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ	183
МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ.....	183
Месец: септември (1. седмица).....	183
Месец: септември (2. седмица).....	184
Месец: октомври (3. седмица)	184
Месец: октомври (4. седмица)	185
Месец: октомври (5. седмица)	186
Месец: октомври (6. седмица)	186
Месец: октомври (7. седмица)	187
Месец: ноември (8. седмица).....	188
Месец: ноември (9. седмица).....	188
Месец: ноември (10. седмица).....	189
Месец: ноември (11. седмица).....	189
Месец: декември (12. седмица)	190
Месец: декември (13. седмица)	191
Месец: декември (14. седмица)	191
Месец: декември (15. седмица)	192
Месец: януари (16. седмица).....	192
Месец: януари (17. седмица).....	193
Месец: януари (18. седмица).....	194
Месец: януари (19. седмица).....	194
Месец: февруари (20. седмица)	195
Месец: февруари (21. седмица)	195
Месец: февруари (22. седмица)	196
Месец: февруари (23. седмица)	196
Месец: март (24. седмица)	197
Месец: март (25. седмица)	197
Месец: март (26. седмица)	198
Месец: март (27. седмица)	199
Месец: март (28. седмица)	199
Месец: април (29. седмица)	200

Месец: април (30. седмица)	200
Месец: април (31. седмица)	201
Месец: април (32. седмица)	202
Месец: май (33. седмица)	202
Месец: май (34. седмица)	203
Месец: май (35. седмица)	203
Месец: май (36. седмица)	204

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

„ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА“ .....

ОБЩО ЗА ОБУЧЕНИЕТО ПО

ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА .....

Форми на педагогическо взаимодействие .....

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПО ТЕМИ .....

Месец: септември (1. седмица) .....

Месец: септември (2. седмица) .....

Месец: октомври (3. седмица) .....

Месец: октомври (4. седмица) .....

Месец: октомври (5. седмица) .....

Месец: октомври (6. седмица) .....

Месец: октомври (7. седмица) .....

Месец: ноември (8. седмица) .....

Месец: ноември (9. седмица) .....

Месец: ноември (10. седмица) .....

Месец: ноември (11. седмица) .....

Месец: декември (12. седмица) .....

Месец: декември (13. седмица) .....

Месец: декември (14. седмица) .....

Месец: декември (15. седмица) .....

Месец: януари (16. седмица) .....

Месец: януари (17. седмица) .....

Месец: януари (18. седмица) .....

Месец: януари (19. седмица) .....

Месец: февруари (20. седмица) .....

Месец: февруари (21. седмица) .....

Месец: февруари (22. седмица) .....

Месец: февруари (23. седмица) .....

Месец: март (24. седмица) .....

Месец: март (25. седмица) .....

Месец: март (26. седмица) .....

Месец: март (27. седмица) .....

Месец: март (28. седмица) .....

Месец: април (29. седмица) .....

Месец: април (30. седмица) .....

Месец: април (31. седмица) .....

Месец: април (32. седмица) .....

Месец: май (33. седмица) .....

Месец: май (34. седмица) .....

Месец: май (35. седмица) .....

Месец: май (36. седмица) .....

Игри и методически указания за провеждане на спортноподготвителна двигателна дейност	283
Контрол и оценка на резултатите	293
Приложение 1. Система за оценка на двигателните способности на 5 – 6-годишни деца	294
Таблица 1. Момчета	294
Таблица 2. Момичета	295
Приложение 2. Нормативи за оценка на двигателните способности на 5 – 6-годишни деца	296

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ
ПО ВСИЧКИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ
за трета подготвителна възрастова група
в детската градина и в училище

КНИГА ЗА УЧИТЕЛЯ

Електронен Вариант
на книжката на адрес
www.e-uchebnici.com

Цена 20.00 лв.

БИТ И ТЕХНИКА
www.bititechnika.com